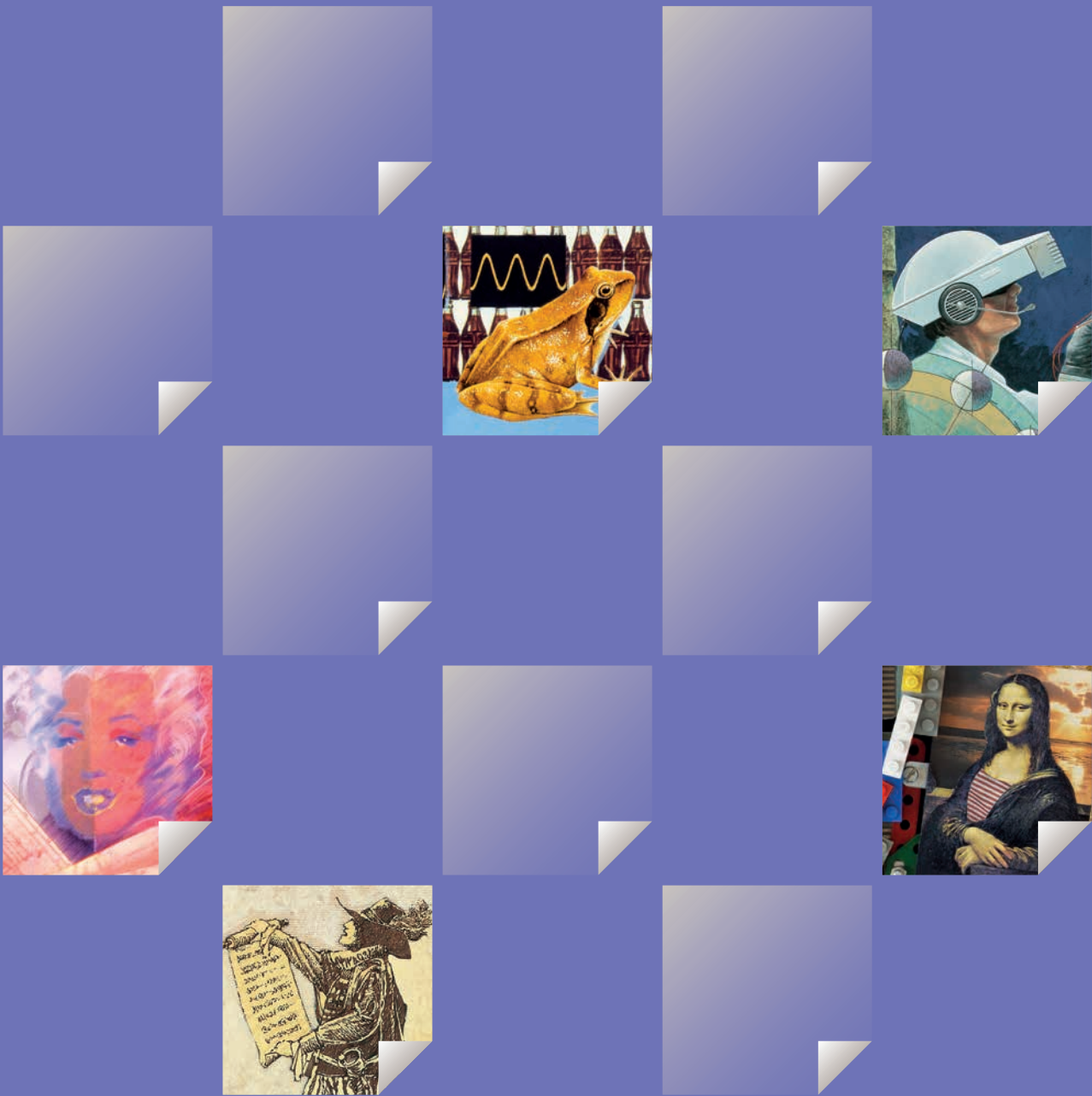

Roto Smeets Group

JAARVERSLAG

Roto Smeets Group
in 2013

Jaarverslag Roto Smeets Group 2013

Toelichting jaarverslagen 2013 Roto Smeets Group

In de afgelopen 20 jaar sinds de oprichting in 1993, na de fusie tussen Koninklijke De Boer Boekhoven en VNU Grafische Industrie, heeft Roto Smeets Group (RSG) groei en krimp meegemaakt, zowel in bedrijven, medewerkers als in resultaat. Op pagina 8 en 9 van dit jaarverslag geven wij een korte terugblik.

In die 20 jaar heeft RSG naast het financiële jaarverslag ook een sociaal jaarverslag uitgegeven. Vanaf het jaar 2000 kwam daar ook het Milieujaarverslag bij. De afgelopen 10 jaar zijn het sociaal- en milieujaarverslag gecombineerd in een Maatschappelijk verslag (MVO).

In het financiële verslag verschaffen wij inzicht in de resultaten en strategie van de organisatie en in zaken die van invloed zijn op het vermogen van de organisatie om waarde te creëren op de korte, middellange en lange termijn.

In het maatschappelijk verslag tonen we de aard en kwaliteit van de organisatie, de relatie met de belangrijkste belanghebbenden en in welke mate de organisatie rekening houdt met en reageert op hun legitieme behoeften en belangen.

Het merendeel van de concurrenten van RSG, in binnen- en buitenland, is niet beursgenoteerd en kent daardoor minder vergaande financiële publicatie-eisen. Dit geldt ook voor de eisen met betrekking tot "de Nederlandse Corporate Governance Code" voor beursgenoteerde ondernemingen. Vandaar dat, daar waar het commercieel gevoelige informatie betreft, een zorgvuldige afweging wordt gemaakt met betrekking tot het al dan niet publiceren hiervan in het jaarverslag.

Voor het financiële jaarverslag worden de Richtlijnen van de jaarverslaggeving, Titel 9, BW2 en de 'International Financial Reporting Standards' (IFRS), onderschreven door de Europese Unie, gevolgd. Voor het MVOverslag worden de richtlijnen volgens ISO 26000 gevolgd en (vanaf het ontstaan ervan) de GRI (Global Reporting Initiative) richtlijnen. Eind 2013 zijn de richtlijnen verschenen van het IIRC (International Integrated Reporting Council), een wereldwijde coalitie van investeerders, bedrijven, accountants, maatschappelijke organisaties en toezichhouders. De Europese richtlijn 78/660/EG adviseert overheden de IIRC richtlijnen binnen 1 à 2 jaar verplicht te stellen voor beursgenoteerde ondernemingen. Aangezien GRI en IIRC afspraken hebben gemaakt over nauwere samenwerking op het terrein van duurzame verslaggevingsinitiatieven heeft RSG er voor gekozen dit jaar niet de nieuwe GRI-4 richtlijn toe te passen maar een begin te maken met het opstellen van de verslagen volgens het IIRC framework.

Volgens de voorgestelde Richtlijn 78/660/EG, artikel 1.b, is het toegestaan de informatie van een geïntegreerd verslag te verdelen over 2 losse verslagen mits de verslagen gelijktijdig verschijnen. RSG zal deze lijn, op verzoek van stakeholders, aanhouden.

De Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur hebben hun verantwoordelijkheid bij de totstandkoming van deze jaarverslagen erkend en genomen en waarborgen de integriteit ervan.

Deventer, 20 maart 2014

Voor vragen over het verslag kunt u contact opnemen met:
Roto Smeets Group
Afdeling Corporate Communicatie
Hunneparkade 4, 7418 BT Deventer
0570 69 49 33
info@rotosmeetsgroup.com

Illustraties Jaarverslagen 2013

Sinds 1993 doet Roto Smeets Group ieder jaar verslag van haar prestaties op financieel, sociaal en milieugebied. In veel van de verschenen jaarverslagen hebben prachtige illustraties gestaan van de hand van illustrator Vincent Jansen. We vonden dit een mooie gelegenheid om een selectie van die kunstwerken nog een keer te kunnen tonen.

Vincent Jansen begon in 1978 zijn carrière als leerling lay-outontwerper bij Drukkerij De Boer in Hilversum. 's Avonds volgde hij de opleiding voor grafisch ontwerper in Utrecht. Als er even tijd over was maakte Vincent graag wat schetsjes. Meestal cartoonachtige tekeningetjes die in het interne magazine van De Boer verscheen. Later werden dit serieuzere illustraties, ook voor klanten die hun periodieken bij De Boer lieten opmaken en drukken.

Eenmaal 'uitgestudeerd' ging Vincent aan de slag als mediaontwerper bij Richard Design, een ontwerp bureau in Laren (NH). Daar maakte hij ontwerpen voor verpakking- en displaymateriaal. Een paar jaar later werd hij gevraagd om te komen werken bij '3D', een illustratiebureau in Bussum. Daar maakte hij zogenaamde 'artist impressions' voor architectonische presentatie. Een hele andere wereld.

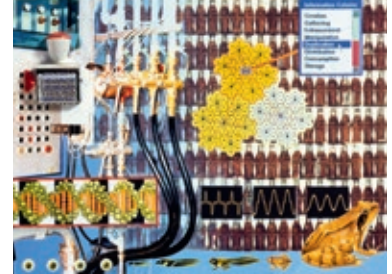
Na 1995 is hij als freelance illustrator gaan werken, voornamelijk op het gebied van 'artist impressions'. Onder meer voor VFD Interiors in Utrecht voor wie hij diverse interieurontwerpen tekende voor grote cruiseboten.

Voor Roto Smeets Group maakte hij aan de hand van een briefing van de CEO serie-illustraties die een thema uitbeelden. Dit kon zijn het brede spectrum van de beleidsterreinen waar de CEO mee te maken had, de segmenten waar de werkmaatschappijen van Roto Smeets Group zich op richtten of de diverse mediatypen. Een selectie van die illustraties, plus een verwijzing naar de thema's en het jaar van verschijnen kunt u vinden in dit jaarverslag en het bijbehorende Maatschappelijke verslag.

Jaarverslag

1994

1995

1996

1997

1998

1999

Maatschappelijk verslag

1996

1997

1998

1999

Inhoud Jaarverslag 2013 Roto Smeets Group

Jaarverslag

Bericht aan de aandeelhouders	05
Belangrijke kengetallen	06
Profiel en organisatie	10
Verslag van de Raad van Bestuur	16
Bestuursverklaring	24
Verslag van de Raad van Commissarissen	29
Bestuursrapportage inzake interne risicobeheersings- en controlesystemen	35
Corporate Governance verantwoording	40

Jaarrekening

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde winst- en verliesrekening	46
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten	49
Geconsolideerde balans	50
Geconsolideerd overzicht van mutaties in het eigen vermogen	52
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	53
Grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling	55
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	65

Vennootschappelijke jaarrekening

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening	99
Vennootschappelijke balans	100
Vennootschappelijk overzicht van mutaties in het eigen vermogen	102
Toelichting op de vennootschappelijke balans	104

Overige gegevens

Statutaire bepaling inzake de winstbestemming	106
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	107
Werkmaatschappijen	108

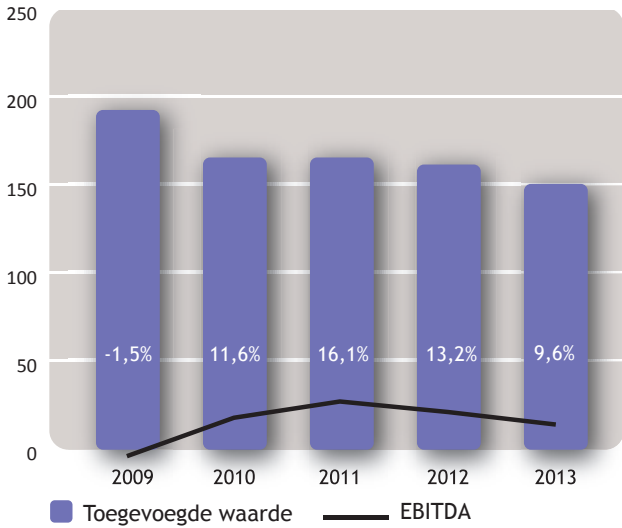

In separaat Maatschappelijk jaarverslag

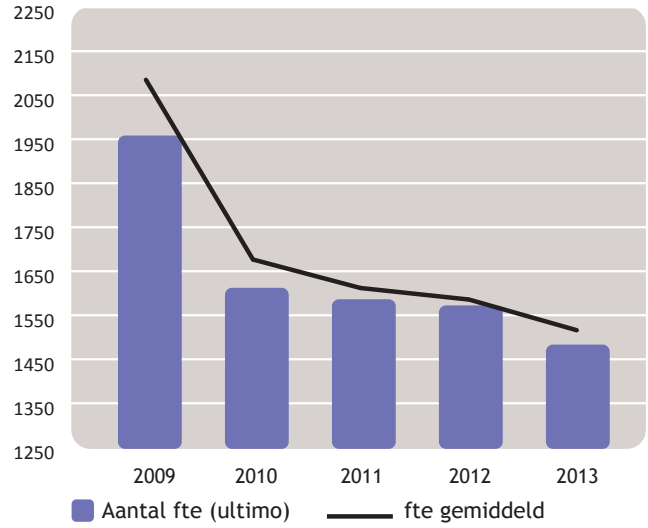
- Profiel en organisatie
- RSG en maatschappij
- RSG en haar medewerkers
- RSG en haar bedrijven
- RSG en het milieu

Het Maatschappelijk jaarverslag staat op de website van de onderneming. www.rotosmeetsgroup.nl
Een gedrukt exemplaar kan worden aangevraagd via info@rotosmeetsgroup.com

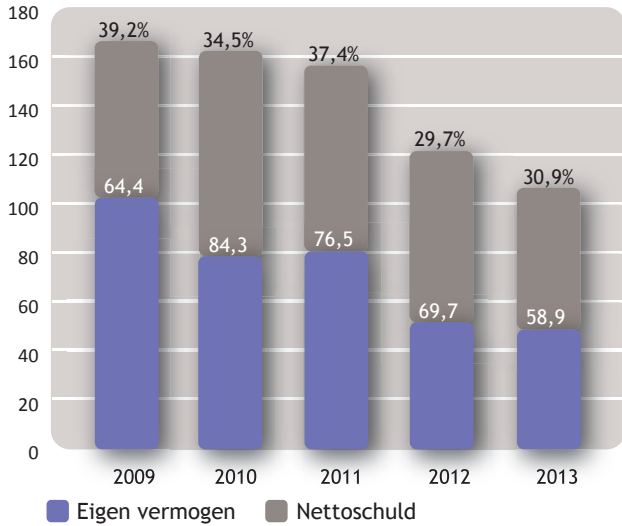
EBITDA als % van de toegevoegde waarde
in miljoenen euro's

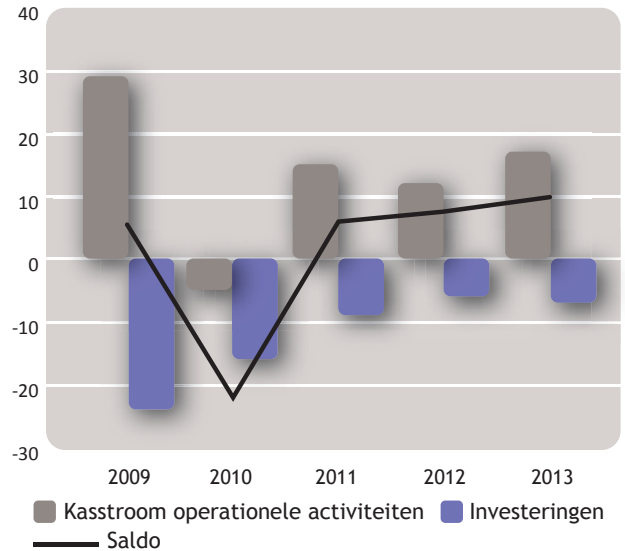
Full-time Equivalenten (fte's)

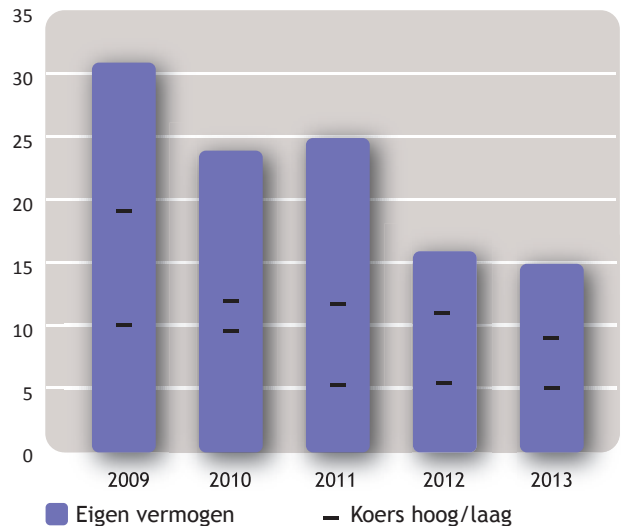
Eigen vermogen, nettoschuld en solvabiliteit (%)
in miljoenen euro's

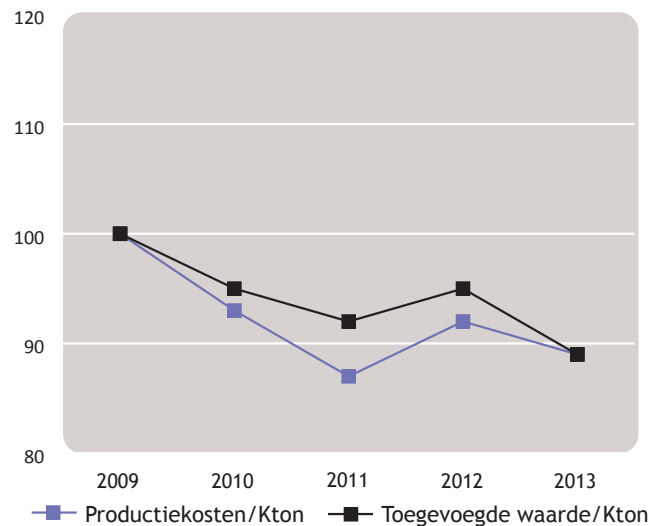
Kasstroom operationele activiteiten en investeringen
in miljoenen euro's

Eigen vermogen en beurskoers per aandeel
in euro's

Toegevoegde waarde en productiekosten per Kton
Index 2009 = 100

Aan Aandeelhouders en andere belanghebbenden,

Deventer, 20 maart 2014

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij bieden wij u de verslaglegging aan van Roto Smeets Group (RSG) over 2013.

Ondanks de uitdagende marktontwikkelingen heeft RSG haar operationele resultaat weten te verbeteren ten opzichte van 2012. Er zijn grote stappen gemaakt in het verbeteren van de productiviteit en het beheersen van de kosten. Dankzij de ingezette besparingsprogramma's, onder de naam 'Sneller, Beter, Hoger', zijn de productiekosten per ton gedaald met ca. 6% en is de productiviteit met ca. 4% gestegen. Het uiteindelijke nettoresultaat is vooral beïnvloed door de afboeking van het onroerend goed, een voorziening voor de aangekondigde reorganisatie en een afwaardering van de belastinglatentie. Zonder deze bijzondere posten zou het op een positief nettoresultaat van € 0,7 mln uitgekomen zijn.

De markt waarin we opereren blijft onveranderd grillig. Wel zien we in toenemende mate concurrenten van de markt verdwijnen waarmee de overcapaciteit verder zal worden gereduceerd. RSG is zich ervan bewust dat in de komende jaren de hoeveelheid drukwerk alleen nog maar zal afnemen. Maar ook in dalende en consoliderende bedrijfstakken kunnen acceptabele rendementen behaald worden.

Verdergaande productiviteitsverbetering en doorlooptijdverkorting zijn echter niet meer voldoende. De herstructurering die we hebben ingezet bereidt ons voor op de volgende fase in rationalisering van de grafische markt. RSG staat er goed voor en heeft aangetoond zich goed aan moeilijke marktomstandigheden te kunnen aanpassen. Onze balans is ten opzichte van andere grafische bedrijven nog steeds relatief sterk. RSG heeft met ABN AMRO Commercial Finance en ING Bank overleg gevoerd inzake continuering van de kredietfaciliteiten. ABN AMRO Commercial Finance heeft aangegeven niet voornemens te zijn de kredietovereenkomst per 1 april 2014 op te zeggen. Hetgeen resulteert in continuering van de factorovereenkomst van ABN AMRO Commercial Finance voor de duur van twee jaar op basis van dezelfde zekerheden en aangepaste ratio's. De kredietfaciliteit van ING Bank is verlengd voor de duur van een jaar waarbij de condities gelijk zijn gebleven.

Verdere schaalvergroting zal via joint ventures, samenwerkingsverbanden of overnames vorm moeten krijgen en door het ontwikkelen van initiatieven die de toegevoegde waarde verder verhogen. Hierbij kijken we met name naar mogelijkheden om een grotere rol in de waardeketen te spelen door verder te integreren met onze klanten en een grotere rol in bijvoorbeeld distributie te spelen.

Op die manier verwacht RSG de komende jaren een duurzame positie te creëren.

Roto Smeets Group N.V.

Joost de Haas
CEO

Belangrijke kengetallen

x € mln	2013	2012	2011	2010	2009
Opbrengsten	291,6	316,4	343,3	345,9	415,4
Toegevoegde waarde	150,9	161,6	165,8	166,1	192,6
EBITDA	14,6	21,3	26,7	19,2	-2,8
EBIT	-0,1	-29,6	3,1	-23,9	-33,0
Financieringskosten	-2,7	-3,2	-3,7	-4,2	-3,7
Resultaat deelnemingen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultaat voor belastingen	-2,8	-32,8	-0,5	-28,1	-36,7
Belastingen	-1,3	3,6	-0,2	5,5	9,2
Resultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto resultaat	-4,1	-29,2	-0,7	-22,5	-27,5

Balans

Vaste activa	101,5	110,5	150,8	155,6	172,6
Vlottende activa	56,3	65,8	66,5	73,5	89,3
Totaal activa	157,8	176,3	217,3	229,1	261,9
Eigen vermogen	48,8	52,3	81,4	79,1	102,7
Langlopende verplichtingen	12,7	7,6	33,7	38,4	35,7
Kortlopende en overige verplichtingen	96,3	116,4	102,2	111,6	123,4
Totaal passiva	157,8	176,3	217,3	229,1	261,9

x € mln	2013	2012	2011	2010	2009
---------	------	------	------	------	------

Kasstroom

Kasstroom uit operationele activiteiten	17,5	12,5	14,5	-4,6	29,1
Netto investeringen	7,1	5,7	8,9	16,1	23,6

Ratio's

EBITDA / Opbrengsten	5,0%	6,7%	7,8%	5,6%	-0,7%
EBITDA / Toegevoegde waarde	9,6%	13,2%	16,1%	11,6%	-1,5%
ROCE	-0,1%	-20,6%	2,7%	-18,7%	-20,5%

Toegevoegde waarde/Kton (x € 1)	437	465	454	466	492
Productiekosten/Kton (x € 1)	393	406	385	457	443

Netto schuld / EBITDA	4,0	3,3	2,9	4,4	-23,0
EBITDA / rentelasten	5,4	6,6	7,3	4,6	-0,8

Solvabiliteit	30,9%	29,7%	37,4%	34,5%	39,2%
---------------	-------	-------	-------	-------	-------

Gegevens per uitstaand aandeel x € 1

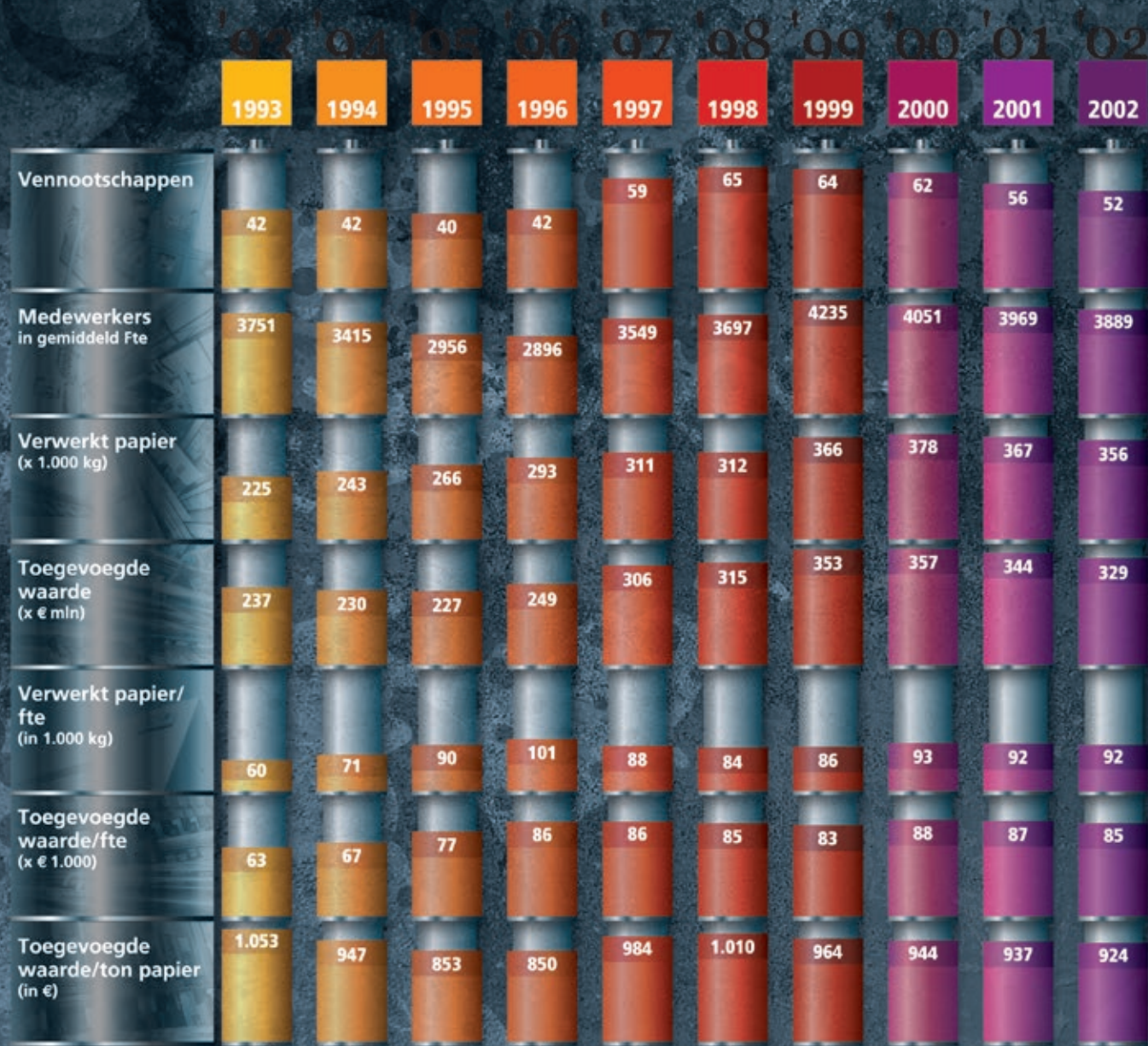
Kasstroom uit operationele activiteiten	5,3	3,8	4,4	-1,4	8,8
Nettoresultaat	-1,2	-8,9	-0,2	-6,9	-8,3
Intrinsieke waarde	14,8	15,9	24,7	24,0	31,2
Hoogste koers	8,2	11,9	13,4	14,0	18,0
Laagste koers	5,0	6,0	5,5	9,0	10,0

Overige gegevens

Aantal fte's ultimo boekjaar	1.487	1.576	1.590	1.616	1.962
Aantal geplaatste aandelen ultimo boekjaar	3.290.275	3.290.275	3.290.275	3.290.275	3.290.275
Gemiddeld aantal aandelen	3.290.275	3.290.275	3.290.275	3.290.275	3.290.275

Timeline

Gebeurtenissen

- Overname VVU Grafisch Industrie door Koninklijke De Boer Boekhoven NV
- Sluiting De Boer Rotatie
- Sluiting NRM, Haarlem
- Overname Axon Publishing London
- Overname Plantijn Groep
- Overname Senefelder Groep
- Integratie Casparie Groep en Plantijn Groep in PlantijnCasparie (PC)
- Samenvoeging digitale activiteiten in 2Organize.com
- Overname De Wit Binders
- RS Deventer introduceert breedste diepdrukkers
- Eerste reorganisatie 8 PC bedr.
- Introductie 2 businesslines Print Productions N

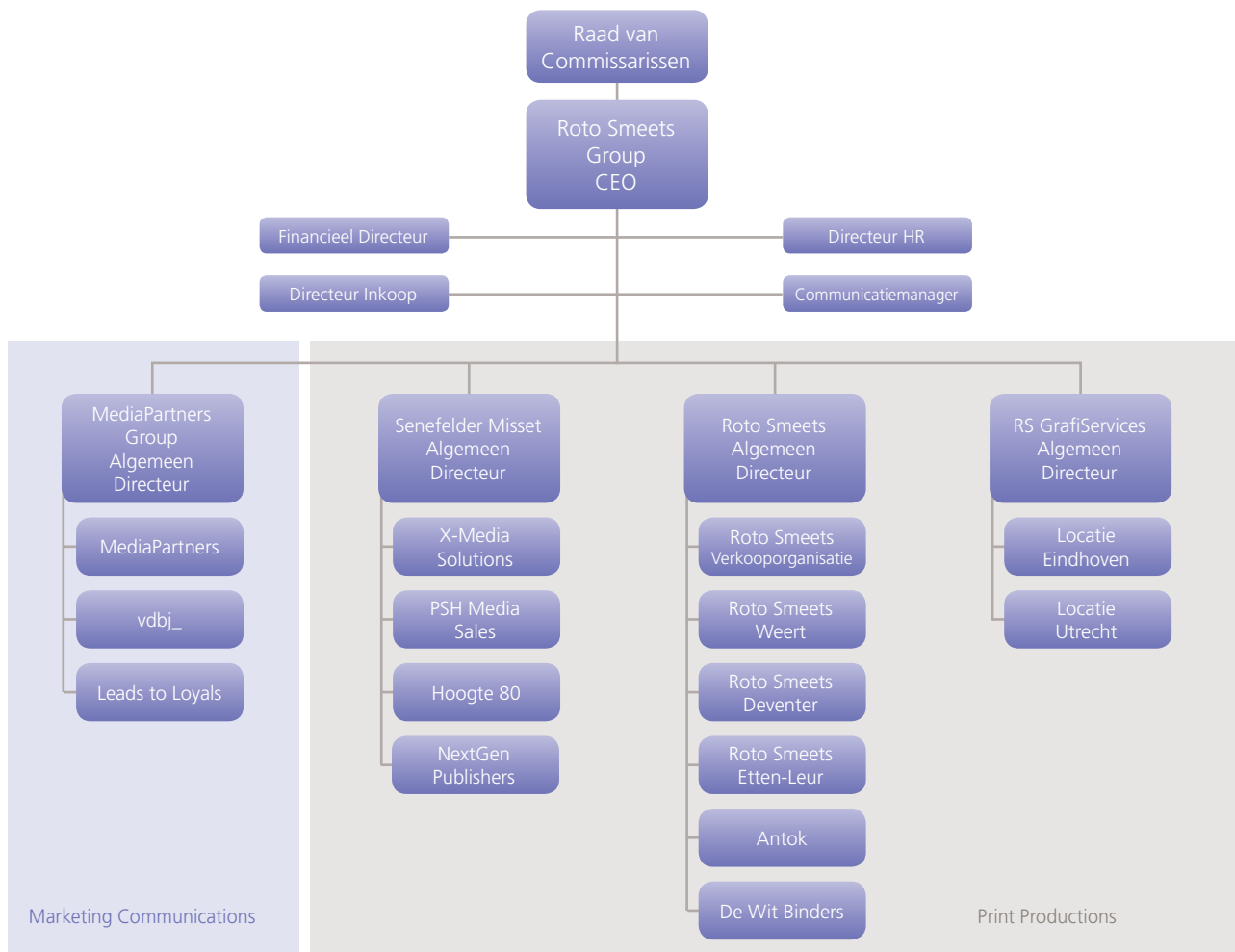

1993 - 2013

Bron: Jaarverslagen Roto Smeets Group 1993 - 2013

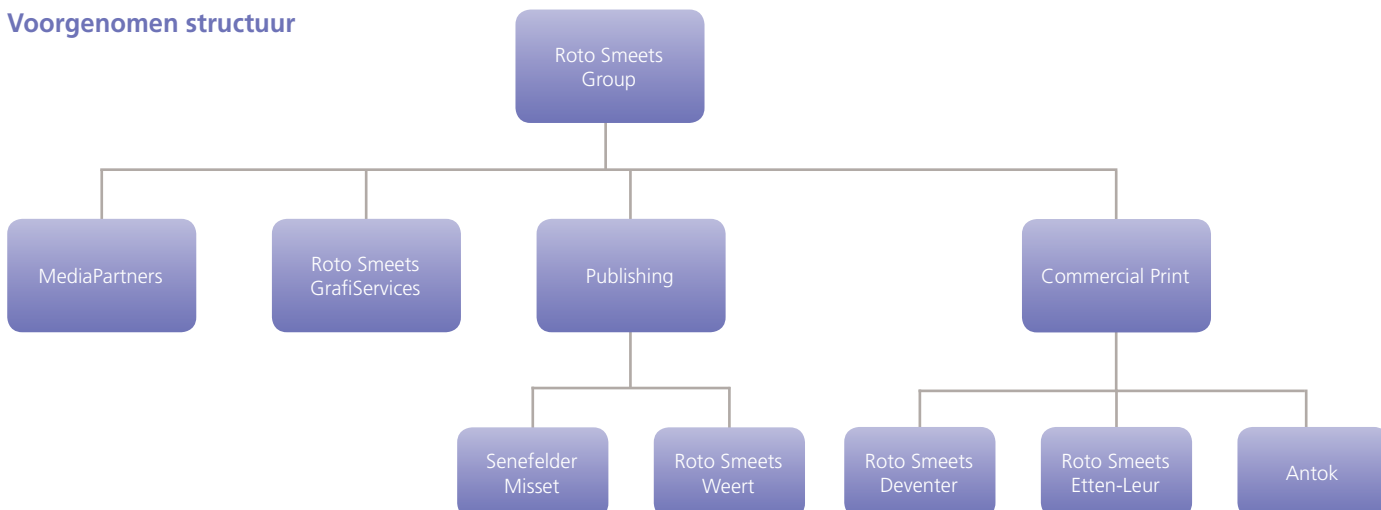
Organisatie Roto Smeets Group in 2013

Herindeling divisies

Op 30 oktober 2013 is het voornemen bekend gemaakt dat RSG, om meer klantgerichtheid en focus te bereiken, de divisies Roto Smeets en Senefelder Misset naar marktsegment wil indelen. Hieruit ontstaan een divisie Publishing, met de locaties Doetinchem en Weert, en een divisie Commercial Print, met de locaties Deventer en Etten-Leur. De divisie Publishing zal zich gaan richten op uitgeverij van tijdschriften en not-for-profit uitgeverij. De focus zal hierbij in de komende jaren naast Nederland sterker op België, (West-) Duitsland en (Noord-)Frankrijk komen te liggen. De divisie Commercial Print zal retailopdrachtgevers bedienen en opdrachtgevers die catalogi uitgeven in West-Europa. De divisies MediaPartners Group en Roto Smeets GrafServices worden door deze nieuwe divisie-indeling niet beïnvloed.

Voorgenomen structuur

Organisatorisch overzicht

Eigendom en operationele structuur

Roto Smeets Group NV (RSG) is een Nederlandse vennootschap, waarvan het hoofdkantoor gevestigd is te Deventer, die functioneert als houdstermaatschappij van de tot het concern behorende binnen- en buitenlandse ondernemingen (zie pagina 94 voor een volledig overzicht). RSG is een volledige structuurvennootschap. De aandelen van RSG zijn opgenomen in de notering van Euro-next Amsterdam.

Kapitaalstructuur

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 75 mln en is verdeeld in 7.500.000 gewone aandelen en 7.500.000 preferente aandelen, elk € 5 groot. Per 31 december 2013 zijn 3.290.275 gewone aandelen geplaatst waarvan er 3.287.132 zijn uitgegeven.

Aandeelhouders

Per 1 juli 2013 is de drempel voor de melding van een kapitaalbelang en/of zeggenschapsrechten in beursvennootschappen verlaagd naar 3%. Op 20 maart 2014 staan in het register substantiële deelnemingen van de Autoriteit Financiële Markten de volgende grootaandeelhouders van RSG geregistreerd:

Marsala B.V.	22,02%
Stichting Administratiekantoor W.A.N.	19,98%
Riva Investments	15,27%
Florijn Investments B.V.	13,48%
ING Groep N.V.	12,12%
J.G.H.M. Niessen	3,85%

Raad van Commissarissen

Het reglement van de Raad van Commissarissen alsmede de profielschets zijn beschikbaar via de corporate website. De Raad van Commissarissen kent een zittingsperiode die maximaal drie termijnen van vier jaar bedraagt.

De Raad van Commissarissen bestaat uit de volgende leden:

Drs. R. Blom, voorzitter
Drs. J.H.M. Rijper, vice-voorzitter
H.C.A. Groenen
Drs. H.C.P. Noten

Raad van Bestuur

Vanwege de omvang van het concern worden de taken van de Raad van Bestuur uitgevoerd door één persoon die is belast met het besturen van de vennootschap in de functie van CEO. Aangezien het Bestuur uit één persoon bestaat kan RSG niet voldoen aan de Wet Bestuur en Toezicht als het gaat om een evenwichtige verdeling man/vrouw.

Het reglement van de Raad van Bestuur is beschikbaar via de corporate website. De CEO wordt benoemd voor een periode van maximaal vier jaar. Herbenoeming kan telkens voor een periode van maximaal vier jaar plaatsvinden. Sinds 30 januari 2012 vervult drs. J.A. de Haas MBA deze functie.

Centrale Ondernemingsraad

Het vertegenwoordigend overleg van RSG bestaat uit lokale bedrijfsondernemingsraden die allen vertegenwoordig zijn in een Centrale Ondernemingsraad.

Het dagelijks bestuur van de Centrale Ondernemingsraad is als volgt samengesteld:

F. Bijsterbosch, voorzitter
G.J. Willemsen
A.T.M. Stevens, ambtelijk secretaris

Belangrijke financiële data 2014

Registratiedatum	16 april 2014
AVA	14 mei 2014
Business update 1e kwartaal 2014	14 mei 2014
Halfjaarcijfers 2014	21 augustus 2014
Business update 3e kwartaal 2014	6 november 2014

Voornaamste activiteiten en markten:

Roto Smeets Group (RSG) maakt deel uit van de top van onafhankelijke grafimediabedrijven in West-Europa en levert in binnen- en buitenland een breed scala aan grafische- en communicatiediensten.

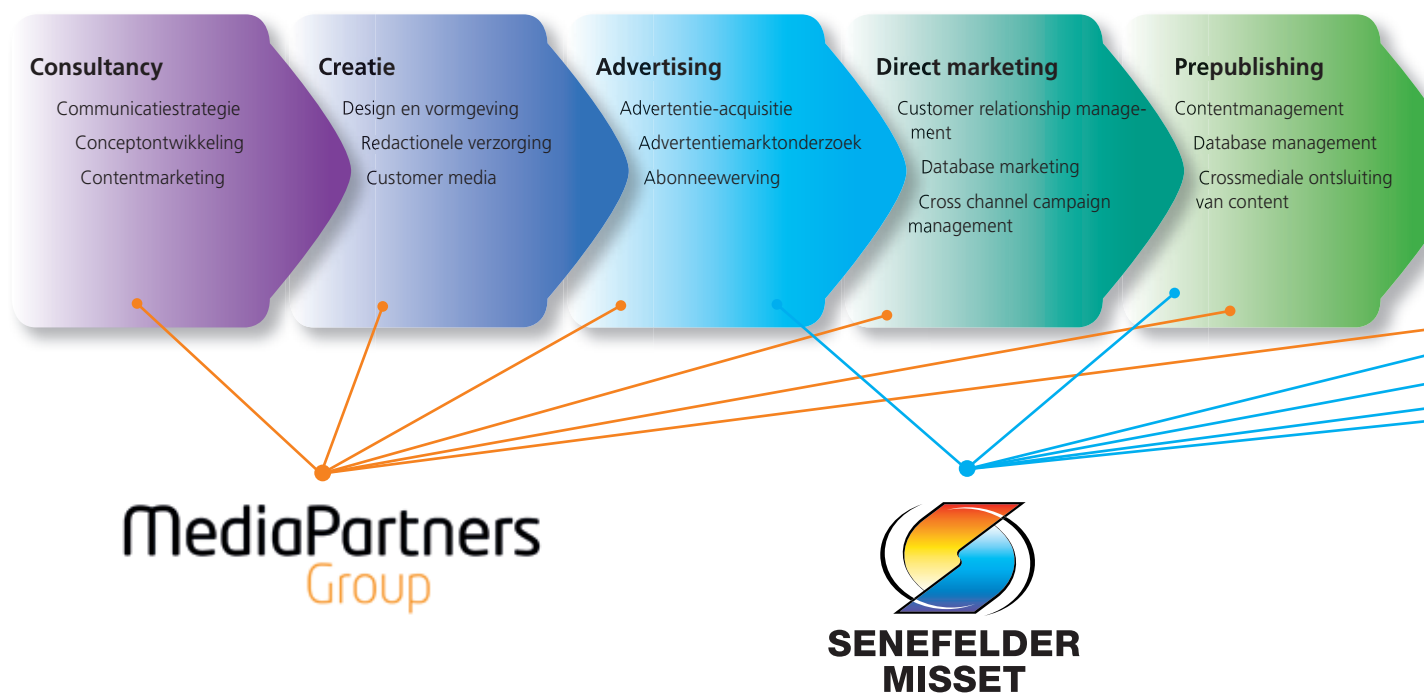
RSG hanteert een businessmodel van kernactiviteiten die elkaar onderling aanvullen en versterken. Communicatiewensen van opdrachtgevers kunnen zij vormgeven en vertalen naar het meest geschikte medium voor de beoogde doelgroep.

En dat is niet alleen drukwerk. RSG bestaat uit 20 vennootschappen waarbinnen in 2013 gemiddeld 1516 fte's werkzaam zijn.

De belangrijkste vier merken presenteren zich op de volgende pagina:

Marketing Communications

MediaPartners Group

Segmenten

MediaPartners Group (MPG) bedient, samen met dochteronderneming vdbj_, een klantportfolio met voornamelijk A-status klanten uit de segmenten zakelijke en financiële dienstverlening, handelsondernemingen en retailbedrijven.

Propositie

MPG ontwikkelt en produceert contentrijke media en middelen op het gebied van: interne communicatie, loyaliteitscommunicatie en actiecommunicatie.

De kracht van het bedrijf is de koppeling van creatie & strategie met contentontwikkeling die via verschillende mediaplatformen kan worden verspreid. Het niveau van creatie & strategie is onderscheidend in de markt. MPG voert dit uit met een team van specialisten op het gebied van strategie, conceptontwikkeling, art en copy en redactionele content. Per project wordt afgewogen welke oplossing het beste bij de vraag van de klant past: customer magazines, nieuwsbrieven, digitale projecten zoals apps (smartphones / tablets), digitale platformen, bladerbare pdf's, toepassing van Layar en complete websites met bijvoorbeeld integratie van social media.

Externe omgeving

De concurrentie neemt de laatste twee jaar aanzienlijk toe. Klanten stellen steeds algemenere communicatievragen en komen daardoor vaker terecht bij één partij die maar een deel van de oplossing kan bieden. Om in deze markt een goede positie in te nemen moet een bedrijf, zoals MPG, alle communicatiedisciplines beheersen.

Print Productions

Senefelder Misset

Segmenten

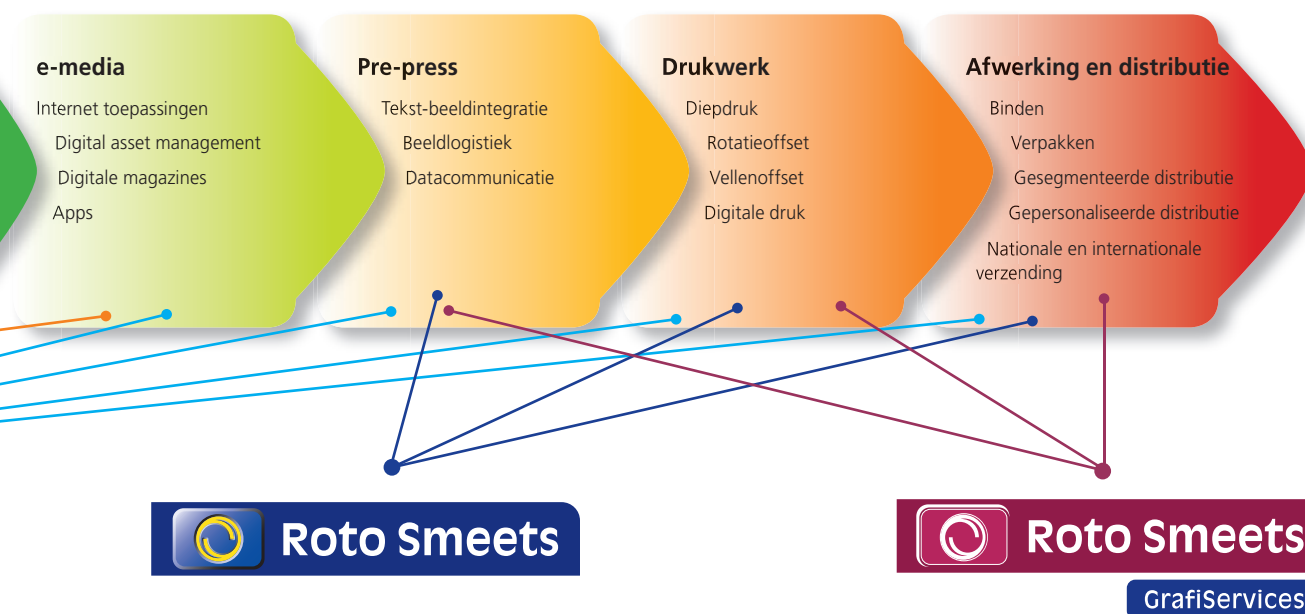
Senefelder Misset, X-Media Solutions en PSH groep leveren crossmediale diensten voor de totale publishingketen van uiteenlopende organisaties, zoals voor tijdschriftuitgevers en andere profit en not-for-profit organisaties met uitgeefactiviteiten.

Proposities

Als platformprovider leveren de bedrijven niet alleen geavanceerde printoplossingen, maar ook logistieke dienstverlening en innovatieve digitale oplossingen op het gebied van online, mobile en tablet publishing. Daarnaast geven zij advies over en begeleiding in de gehele publishingketen. Met de nadruk op een crossmediale aanpak.

Externe omgeving

De grafimediabranche ondergaat momenteel grote en snelle veranderingen. Waar in het recente verleden papier (nog) een belangrijke drager was van content, zijn sinds enkele jaren een snel groeiend aantal nieuwe kanalen beschikbaar gekomen voor zowel de business-to-business alsook de business-to-consumer markt. Hierbij is te denken aan bijvoorbeeld de snelle opkomst van tablets en smartphones, maar ook een verdere integratie van het internet in allerlei dagelijkse processen. Door de rol die Senefelder Misset ook op deze markten vervult is haar concurrentieveld veel breder geworden. Uitbreiding van omzet kan hier gevonden worden door met name geografisch uit te breiden.

Roto Smeets

Segmenten

De rotatiebedrijven van RSG - Roto Smeets Deventer, Roto Smeets Etten en Roto Smeets Weert - richten zich samen met binderij De Wit Binders, op opdrachtgevers die actief zijn in de segmenten tijdschriften, retail (brochures, flyers et cetera) en catalogi. Antok Nyomdaipari, het rotatiebedrijf in Hongarije, levert vooral aan retail opdrachtgevers in Hongarije en omliggende landen.

Proposities

Roto Smeets is gespecialiseerd in het produceren van zowel diepdruk als rotatiedruk in grote oplagen van hoge kwaliteit. Het productieapparaat biedt een grote gelijktijdige capaciteit en produceert tegen relatief lage stukkosten. Ter voorbereiding van het drukprocédé levert ze complete digitale workflow oplossingen. Aansluitend levert ze nabewerkingsdiensten en uitgebreide distributiefaciliteiten.

Externe omgeving

De rotatieoffsetmarkt bestaat in West-Europa uit veel partijen, vaak (middelgrote) familiebedrijven. Vanwege doorlooptijden en logistieke kosten wordt de markt het best bediend binnen een straal van 300-500 kilometer van de producerende locatie. Met name de familiebedrijven die recent geïnvesteerd hebben in grote rotatieoffsetpersen begeven zich versneld en agressief op de buitenlandse markt. In de tijdschriftenmarkt zien we op de Nederlandse markt vooral een trend tot verhevigde concurrentie vanuit Oost-Europa, met name vanuit Polen. Dit geldt vooral voor de titels met een langere doorlooptijd en een grotere omvang. Om in deze markt concurrerend te zijn, moeten we opdrachtgevers zien te binden door meer diensten te bieden dan alleen het drukwerk.

Roto Smeets GrafiServices

Segmenten

De vellendrukkerijen van RSG zijn vooral actief in de business-to-business sector en bedienen een groot aantal klanten in de handel en industrie, financiële dienstverlening, overheid en uitgevers.

Proposities

Roto Smeets GrafiServices (RSGS) biedt een divers palet aan drukwerkproducten: van point-of-sale-materiaal tot het binnenwerk van fotoboeken en van antwoordkaarten tot kleine tijdschriften-oplages.

Externe omgeving

RSGS werkt in een zeer competitieve markt. De vellenmarkt wordt gekarakteriseerd door kleinere oplagen en dergelijke uitgaven worden in tijden van economische teruggang snel stopgezet of vervangen door publicatie via een andere mediadrager. Naast concurrentie van andere vellendrukkerijen wordt het steeds groter wordende marktaandeel van digitale drukkers (via internet) voelbaar. Net als de rotatiedrukkerijen krijgen de vellendrukkerijen ook steeds meer te maken met concurrentie uit de ons omliggende landen. Door opdrachtgevers met steeds kortere doorlooptijden te bedienen kunnen buitenlandse aanbieders op afstand gehouden worden.

RSG heeft de risico's die ontstaan door de externe omgeving van haar divisies meegenomen in de bepaling van de strategische richting. Hiervoor verwijzen we naar pagina 22.

Raderbladen

Uit de serie:

Communicatie tussen mensen

Het thema van deze serie gaat over de menselijke verbeelding die als het ware voorzien wordt van een drager in de vorm van een tijdschrift, een boek of CD-Rom, zodat er een werkelijke boodschap ontstaat voor weer andere mensen. Daarnaast is er een beeld opgenomen dat fungeert als een symbolische vertegenwoordiging van de mens en een beeld dat staat voor een menselijk idee, een bedenksel. Het begrip communicatie is vertegenwoordigd door één van de vele symboltalen die mensen, naast de gesproken taal, gebruiken om met elkaar te communiceren. Hoofdonderwerp van iedere illustratie is steeds een product dat door één van de RSG bedrijven kan worden vervaardigd. De hier afgebeelde illustratie vertegenwoordigt het product 'raderbladen' dat, met name ook door zijn specifieke vouwwijze, een specialistisch product is van Roto Smeets in Weert.

1994/ Illustrator Vincent Jansen

Verslag Raad van Bestuur

1. Inleiding

Ook in 2013 heeft Roto Smeets Group (RSG) een continue strijd gevoerd om zich aan te passen aan de aanhoudende daling van printvolumes en de continue prijsdruk. Met name opdrachtgevers in de marktsegmenten waar RSG-bedrijven zich op richten hebben in 2013 ingrijpende maatregelen genomen wat direct een effect had op de omzet van onze dochterondernemingen. Alleen al de Nederlandse tijdschriftenmarkt daalde qua volume met circa 15%. Op de buitenlandse markten zien we een identieke ontwikkeling. Het volume aan, voor drukwerk geschikt, papier in West-Europa neemt dan ook al jarenlang af met ca. 4-5% per jaar. In de andere marktsegmenten zien we gelijke, zij het minder sterk dalende, ontwikkelingen.

RSG heeft een sterke focus op kostenreductie om concurrerend te blijven. Dit is voor een belangrijk deel gerealiseerd door het kostenbesparingsprogramma 'Sneller, Beter, Hoger'. De totale besparingen die met de ruim 200 deelprojecten gerealiseerd worden lopen op tot ca. € 12 mln in 2014. Het gerealiseerde potentieel is net voldoende om de prijsdaling in de markt bij te houden. De in 2012 ingezette strategie om met lagere kosten meer volume binnen te kunnen halen heeft wel gewerkt, maar niet voldoende om de beschikbare capaciteit volledig af te vullen. Terwijl het marktvolume daalde heeft RSG haar afgezette volume op hetzelfde peil als 2012 kunnen houden en daarmee haar marktaandeel flink vergroot. Desondanks - en mede door de gerealiseerde productiviteitsstijging - hebben we in de meeste drukkerijen in 2013 overcapaciteit gezien. Eind 2013 is daarom besloten om de basisbezetting in een aantal drukkerijen terug te brengen (waarbij de beschikbare productiecapaciteit wel in stand wordt gehou-

den). Door deze maatregel komen circa 170 arbeidsplaatsen te vervallen en wordt het vaste kostenniveau verder verlaagd, terwijl de mogelijkheid om op te schalen blijft bestaan.

RSG is zich ervan bewust dat in de komende jaren de hoeveelheid drukwerk alleen nog maar zal afnemen. Maar ook in dalende en consoliderende bedrijfstakken kunnen acceptabele rendementen behaald worden. Daarvoor is ondernemerschap, focus en flexibiliteit nodig. Deze doelstelling zal door de voorgenomen strategische en organisatorische maatregelen worden gerealiseerd. Zie hiervoor het hoofdstuk Strategie dat volgt na een terugblik op 2013.

2. Financiële ontwikkeling 2013

Ondanks de uitdagende marktontwikkelingen heeft RSG op een aantal punten betere resultaten laten zien dan in 2012. Het uiteindelijke nettoresultaat is vooral beïnvloed door de afwaardering van het onroerend goed, een voorziening voor de aangekondigde reorganisatie en een afwaardering van de actieve belastinglatentie. Zonder bijzondere posten zou het nettoresultaat op € 0,7 mln uitgekomen zijn.

De opbrengsten van de bedrijfsactiviteiten zijn gedaald tot € 291,6 mln (2012: € 316,4 mln) voornamelijk als gevolg van een teruggang in oplage en omvang van tijdschriften, het uit de markt halen van titels en door een groter aandeel bijgeleverd papier door opdrachtgevers. De toegevoegde waarde komt door lagere opbrengstprijzen uit op € 150,9 mln (2012: € 161,6 mln). De personeelskosten zijn door de, in begin 2013, uitgevoerde reorganisaties bij de Print Productions-bedrijven sterk gedaald.

Raad van Bestuur

Dr. J.A. de Haas MBA

<i>Geboortedatum</i>	1 augustus 1959 (m)
<i>Nationaliteit</i>	Nederlandse
<i>Voormalige hoofdfunctie</i>	Partner Coconut Capital
<i>Nevenfuncties</i>	Adjunct-professor INSEAD
<i>Adviseur/mede-eigenaar bij</i>	Amsterdam Metallized Products B.V. Herman Rutgers B.V.
<i>Eerste benoeming</i>	2012
<i>Lopende termijn</i>	2012 - 2016

Het gemiddeld aantal medewerkers op basis van fte's liep gedurende het jaar terug van 1.586 in 2012 tot 1.516 in 2013. Als gevolg van het herstructureringsprogramma is een bedrag van € 2,9 mln aan reorganisatiekosten opgenomen. In 2014 wordt het resterende deel van de reorganisatie geëffectueerd, waarmee de teruggang in fte's van de totale reorganisatie circa 170 zal bedragen.

De EBITDA is, inclusief de kosten voor de herstructurering, gedaald tot € 14,6 mln (2012: € 21,3 mln). Het bedrijfsresultaat (EBIT) over 2013 is € -0,1 mln (2012: - € 29,6 mln). De kasstroom uit operationele activiteiten is gestegen tot € 17,5 mln (2012: € 12,5 mln). De netto investeringen in vaste activa bedroegen € 7,1 mln (2012: € 5,7 mln).

Financiering en convenanten

RSG heeft over 2013 de met de banken afgesproken convenanten gerealiseerd en heeft de schuldpositie verder kunnen afbouwen. Per ultimo 2013 bedroeg de rentedragende schuld € 58,9 mln tegenover € 69,7 mln per 31 december 2012.

De totale rentedragende schulden ultimo 2013 bestaan voor:

- 25,5 % (€ 15,0 mln) uit financial leases voor persen en randapparatuur;
- 12,3% (€ 7,3 mln) uit een hypothecaire lening;
- 62,2% uit overige bankschulden (€ 36,6 mln).

De huidige kredietovereenkomst met ABN AMRO Bank is gecontinueerd. Vanaf 1 januari 2013 is deze faciliteit met 0,125 mln per kwartaal verminderd. Aan dit krediet is een krediethypotheek van € 25 mln in hoofdsom verbonden, te vermeerderen met 40% voor rente en kosten. Het onroerend goed van Roto Smeets Deventer te Deventer, Roto Smeets Etten te Etten-Leur, Roto Smeets Weert te Weert en Senefelder Misset te Doetinchem zijn verbonden met deze lening. Daarnaast is er een 2e hypotheek gevestigd op het onroerend goed te Eindhoven, Heerhugowaard en Utrecht. Tevens is pandrecht verleend op aandelen van alle 100% dochtermaatschappijen gevestigd in Nederland.

De surplusgarantie ten behoeve van ABN AMRO Lease zal tevens worden voortgezet en is aangevuld met een wederzijdse surplusgarantie ten behoeve van ABN Commercial Finance. Voor deze faciliteit, alsmede de leaseverplichting bij ABN AMRO Lease en de factorovereenkomst bij ABN AMRO Commercial Finance, gelden de volgende belangrijkste convenanten:

- Minimale Solvabiliteitsratio's van 24,5% per 30 juni 2014 en 25,5% per ultimo 2014.
- Maximale Debt/EBITDA ratio van 3,5 en 3,25 per ultimo 2014
- Debt Service Coverage ratio van minimaal 1,1.
- Minimale cumulatieve ebitda van € 6,3 mln per 30 juni, € 10,4 mln per 30 september en € 15,8 mln per ultimo 2014.
- Minimale kostenreductie van € 2,7 mln ten opzichte van 2013.
- Maximale Capex van € 6,3 mln in 2014.

De op 31 januari 2012 verlengde factorovereenkomst met ABN AMRO Commercial Finance is op 20 maart 2013 herzien. De faciliteit in de herziene overeenkomst kent een maximum van € 35 mln. De overeenkomst heeft een looptijd tot 1 juli 2016.

De kredietovereenkomst van ING Bank (pro resto € 7,25 mln) is verlengd tot 31 maart 2015. De lening zal worden afgelost met € 0,083 mln per maand. De bestaande solvabiliteits eis van 25% blijft gehandhaafd. De overige condities zijn conform de bestaande termijnenovereenkomst van 17 augustus 2010, aangevuld met een verpanding van de huuropbrengsten van de onroerendgoedbeleggingen Utrecht en Heerhugowaard.

Voor meer informatie over de financiering verwijzen we naar toelichting 34 van de jaarrekening op pagina 88.

Dividendbeleid

Het door Roto Smeets Group gevoerde dividendbeleid gaat uit van een pay-out in contanten van 40% over het nettoresultaat per gewoon aandeel zolang de solvabiliteit voldoet aan de gestelde ondergrens van 30%. Over 2013 zal gezien het negatieve resultaat, geen dividend worden uitgekeerd.

3. Performance organisatie in 2013

In 2012 is de weg ingeslagen naar meer (financiële) verantwoordelijkheid en transparantie op bedrijfsniveau. Daartoe zijn de bedrijven geclusterd in vier 'divisies', hetgeen met name voor het cluster Roto Smeets een verdere concentratie van verantwoordelijkheden heeft betekend. De achterliggende reden was en is het principe dat alleen met ondernemerschap, kostenbewustzijn en strak cash-management in grafische bedrijven nog rendement te behalen is.

Roto Smeets

De markten waar de rotatiedrukkerijen van Roto Smeets zich op richten kennen nog steeds een sterk negatieve ontwikkeling. Het papiervolume in West-Europa is in 2013 ten opzichte van 2012 met circa 5% gekrompen. De belangrijkste oorzaken van deze krimp zijn het staken van uitgaven, het teruglopen van frequenties van uitingen, minder pagina's, kleinere formaten en lagere oplages. Dit leidt vervolgens tot verscherpte concurrentie tussen drukkerijen met als uiteindelijk gevolg niet alleen minder volume, maar ook een lagere prijs. In die omgeving heeft Roto Smeets in 2013 hetzelfde volume papier weten te verwerken maar tegen lagere opbrengstprijzen. Om dit op te vangen wordt intern voortdurend aan projecten gewerkt om de kosten te verlagen, meer toegevoegde waarde te leveren en kortere doorlooptijden te realiseren. Hierdoor is Roto Smeets in 2013 in staat geweest de productiekosten met gemiddeld 6% te verlagen. De productiviteit per fte is gestegen met 4% en op onderhoudskosten is € 2 mln bespaard. Op zich een goede prestatie, die ternauwernood voldoende is om de prijsdalingen op te vangen. Door efficiencymaatregelen in de indirecte sfeer en het aanpassen van de werkstructuren in een aantal bedrijven zullen in 2014 ongeveer 130 arbeidsplaatsen

verdwijnen bij de Roto Smeets bedrijven in Deventer, Etten-Leur en Weert.

Begin 2013 is besloten de activiteiten van Rotopack, het zelfstandige nabewerkingsbedrijf van Roto Smeets, te integreren in Roto Smeets Deventer. De activiteiten van De Wit Binders in Eindhoven zullen begin 2015 geïntegreerd worden in de vestigingen Roto Smeets Deventer en Roto Smeets Weert.

In het najaar van 2013 is bij Roto Smeets Weert een gebruikte Unidrum-trommelhechter inclusief snijtrommel geïnstalleerd ter vervanging van twee oude machines. Medewerkers van Roto Smeets Weert hebben hiervoor een opleiding gevolgd bij de originele leverancier. De bij Senefelder Misset opgedane kennis is hierbij van groot belang geweest. Deze nieuwe configuratie heeft een belangrijk positief effect op de doorlooptijd van producties.

Een heftige storm, in combinatie met zwaar regenval, veroorzaakte in juli 2013 een calamiteit bij Roto Smeets Weert waarbij een gedeelte van het dak instortte waardoor de hal van de nabewerking en het papiermagazijn blank kwamen te staan. De lopende orders konden, met slechts een geringe vertraging, toch worden uitgeleverd.

Antok

Antok slaagde er in 2013 in om meer orders van buiten Hongarije te verwerven en daardoor haar machinebezetting verder te verhogen. Deze orders verlangden echter flinke prijsconcessies. Er wordt nu drukwerk geleverd aan Oostenrijk, Slovenië, Kroatië, Italië, Duitsland, Slowakije en Tsjechië.

Antok heeft in 2013 weliswaar haar omzet weten te verhogen, maar hogere energiekosten, technische problemen en onvoldoende efficiëntie hebben geleid tot een teleurstellend resultaat. Als gevolg van deze slechte performance is het besluit genomen in 2014 de oudste pers uit productie te nemen. Deze reductie heeft ook tot gevolg dat het personeelsbestand van Antok verlaagd wordt.

De economische omstandigheden in Hongarije zijn nog steeds slecht. Retailomzet en daarmee het drukwerkvolume nemen verder af. Een trend die zichtbaar wordt is dat men naar kleinere, gedrukte uitgaven wil, hetgeen goed bij het persenvak van Antok past.

Antok haalt voordeel uit het feit dat het gebruik kan maken van de centrale inkoopfaciliteiten van RSG waardoor ze kunnen inkoop tegen een beter prijsniveau. Door die inkoopfaciliteiten kan Antok voor klanten ook bepaalde soorten papier inkopen die in Hongarije niet verkrijgbaar zijn.

In 2013 is een geautomatiseerd controlesysteem geïmplementeerd zodat iedere fase van een productie beter gevolgd kan worden. In antwoord op de toenemende vraag van klanten heeft Antok haar drukkerij in 2013 FSC laten certificeren.

Senefelder Misset

Senefelder Misset (SMD) bedient een breed klantenbestand, voornamelijk uit de not-for-profit sector (verenigingen en stichtingen) en uitgevers van (vak)tijdschriften, met een breed palet aan ondersteunende diensten. Door deze brede dienstverlening heeft SMD haar resultaat redelijk op peil kunnen houden. In 2013 was nog steeds sprake van de tendens in de markt waarbij oplages dalen, de gemiddelde omvang per order terugloopt en het potentiële drukwerkvolume autonoom afneemt. Dit betekent dat het aantal orders moest groeien om de gevraagde volumes te kunnen blijven realiseren. SMD is daar voor een belangrijk deel in geslaagd.

In het derde kwartaal heeft SMD een Unidrum trommelverzamelhechter in gebruik genomen. Deze verzamelhechter vervangt drie oude machines en kan een hoger volume verwerken.

De ondersteunende diensten die SMD aanbiedt hebben het in 2013 relatief goed gedaan, met name door nieuwe activiteiten en nieuwe orders. X-Media Solutions, actief op gebieden als vormgeving, webdesign, webdevelopment en de ontwikkeling van (magazine) apps, heeft een goed jaar achter de rug en is inmiddels gegroeid tot 13 medewerkers. Alle activiteiten zijn gericht op het bieden van toegevoegde waarde voor de opdrachtgevers van SMD, naast de bestaande core-business. Inmiddels heeft X-Media Solutions zo'n 30 magazine-apps ontwikkeld (ca. 10-15 per jaar, met in totaal jaarlijks ca. 350 uitgaven met 25.000 pagina's) vanuit zowel bestaande, maar ook nieuwe opdrachtgevers. Voorbeelden zijn Amnesty International, Natuurmonumenten, Uneto VNI, Pilot & Vliegtuig Magazine, Kampeerauto, Arts en Auto, et cetera. In 2013 is een tweetal technologieën toegevoegd aan de portfolio, waaronder een technologie voor het maken van social news apps en een technologie - onder de naam EasyEditPro - waarbij de redacties van bijvoorbeeld verenigingen binnen korte tijd en tegen lage kosten een professioneel ogend blad maken.

PSH Groep, die ondersteuning biedt op het gebied van mediaplanning, contentmarketing en publishing support, heeft in 2013 te lijden gehad onder de terugloop in advertentiebestedingen. Dit is opgevangen door veel nieuwe opdrachtgevers waar ze advertentieverkoop voor uitvoeren zoals onder meer de Stemmijzer, RTV Arnhem, Fietsersbond en Luchtvaartnieuws van Reismedia.

Onder de naam NextGen Publishing is in 2013 een nieuw gezamenlijk project van start gegaan. De bedrijven onder de PSH Groep zijn samen met X-Media Solutions een Nederlands tijdschrift 'DJ Mag' gaan uitgeven. De doelstelling is om met NextGen Publishing ervaring op te doen met niet-concurrerende uitgeefactiviteiten om bestaande klanten van SMD beter van dienst te kunnen zijn. 'DJ Mag' is een Nederlandse licentie-uitgave van het Engelse tijdschrift voor de dance scene. Door de combinatie van de creatief-inhoudelijke diensten van Hoogte 80 strategische media, het bladmanagement en de uitgeefdiensten van PSH Publishing Support, de commercieel-strategische diensten van PSH Media

Sales, de (digitale) expertise van X-Media Solutions en het drukwerk van SMD kan het multimedialplatform van DJ Mag NL nagevoeg volledig door interne samenwerking worden gerealiseerd.

Roto Smeets Grafiservices

In 2013 is de juridische fusie van Roto Smeets Grafiservices Eindhoven en Roto Smeets Grafiservices Utrecht een feit geworden. De markt wordt nu als één merk bediend en het bedrijf kan profiteren van de synergievoordelen die dit heeft opgeleverd.

Roto Smeets Grafiservices (RSGS) ging 2013 goed van start maar kreeg de tweede helft van het jaar te maken met verminderde vraag uit de markt. In het business-to-business segment waar RSGS zich op richt namen de marketing- en communicatiebudgetten sterk af. Het prijsniveau wordt door de steeds korter wordende gunningmomenten in toenemende mate gedictieerd door de vraag en het aanbod op dat moment. Dit uit zich in afname van de omvang en verlaging van de frequentie van uitingen bij een groot deel van de opdrachtgevers. De doorlooptijden worden steeds korter maar juist dit is, dankzij de investeringen van de afgelopen jaren, een belangrijk onderdeel van de propositie van RSGS. RSGS verwacht dat onder meer daar haar kansen zullen liggen in 2014.

Deze propositie is verder versterkt door het feit dat RSGS in 2013 een belangrijke transformatiefase heeft ondergaan. De implementatie van het nieuwe ERP-systeem, iTechnique, heeft geleid tot een interne herinrichting waarbij ambachtelijke processen in industriële zijn omgezet.

Op het gebied van certificeringen beschikken beide locaties nu naast ISO 14001 voor milieuzorg en MVO prestatieladder voor maatschappelijk verantwoord ondernemen, ook over de kwaliteit-certificering ISO 9001.

MediaPartners Group

MediaPartners Group (MPG) is binnen Nederland een van de grotere spelers op het gebied van content marketing en bedient ongeveer 30 klanten. Dit zijn veelal corporate organisaties en enkele grote not-for-profit ondernemingen. Vrijwel zonder uitzondering zijn het ondernemingen die marketing- en interne communicatie bedrijven op een strategisch niveau.

De laatste jaren heeft MPG haar positie in de markt versterkt en is fors gegroeid, maar de opmars is dit jaar gestagneerd. Ook in het marktsegment van MPG werd zichtbaar dat klanten communicatie-uitingen gingen uitstellen, verminderen of anders invullen. Daarnaast zijn de marges op onlineprojecten nog niet wat zij zijn op printproducties.

Ondanks dat MPG in 2013 het meest ambitieuze new business-target uit haar bestaan voor 85% heeft gehaald, heeft dit het verlies aan bestaande klanten niet volledig kunnen compenseren.

Zo beëindigden Karwei, Randstad en PostNL de samenwerking. Daar tegenover staat dat MPG in 2013 Aegon International, Kips en FNV als klant heeft mogen verwelkomen en voor Albert Heijn het Allerhandeplatform heeft uitgebreid met videoproducties (het ondersteunen van recepturen door middel van instructiefilms). MPG ziet de laatste jaren een sterke verschuiving van single media print opdrachten naar strategische crossmediale vraagstukken. De vraag naar strategische, conceptuele, online, mobile en video kennis neemt daardoor toe, ten koste van print. Door tijdig de accenten binnen de organisatie te verleggen, wordt verwacht hetzelfde rendement te kunnen behalen als voorheen.

Begin 2013 is besloten het kantoor van MediaPartners in België te sluiten. Teruglopende omzetten en een te kleine schaalgrootte hebben tot de conclusie geleid dat deze activiteiten stand-alone niet meer levensvatbaar waren. De activiteiten van het kantoor en de klantportfolio zijn overgedragen aan het contentmarketing-bureau Head Office in Leuven, België.

Eind 2013 maakte de algemeen directeur van MediaPartners Group, Alec Bergsma, bekend dat hij, na ruim 15 jaar verschillende functies te hebben vervuld binnen RSG, zijn blik wilde verruimen buiten het concern. Per 6 januari jongstleden is Richard de Booi (50) als zijn opvolger aangesteld.

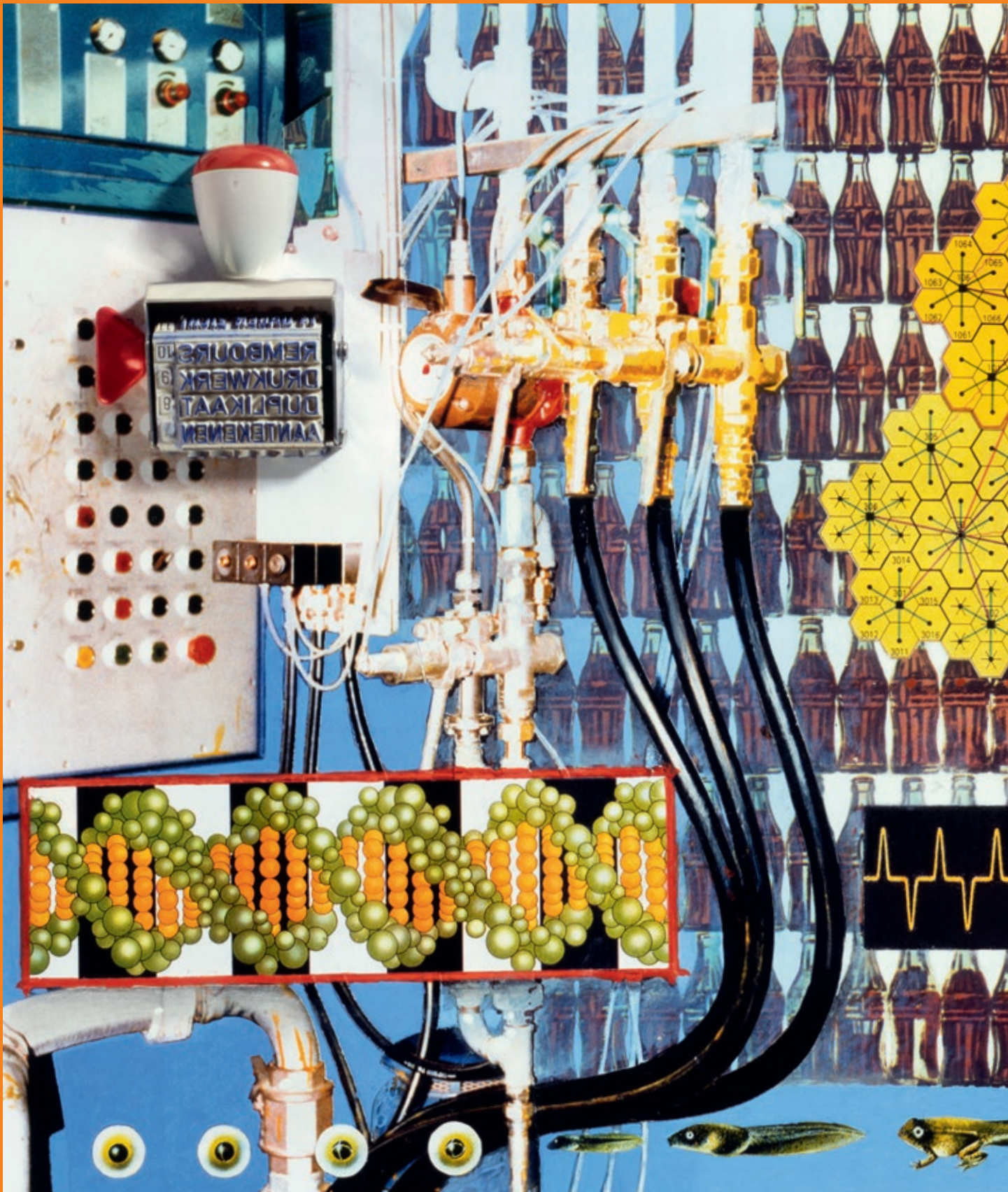
Ondersteunende Diensten

ICT

In de afgelopen jaren zijn binnen het productieautomatiseringproces van klant naar drukvorm enkele belangrijke stappen gezet. Zo is de prepress binnen alle productielocaties gestandaardiseerd naar de laatste versie van het drukvormproductiesysteem Kodak Prinergy. Hierdoor kunnen PDF-pagina's van klanten eenduidig, voorspelbaar en geautomatiseerd verwerkt worden inclusief toepassing van het geïntegreerde Colormanagement systeem. Daarmee zijn de resultaten van deze verwerking op alle locaties identiek.

Ook is verder geïnvesteerd in de Roto Smeets MediaPortal. De MediaPortal is een op een webbrowser gebaseerd, workflowmanagementsysteem waarop alle productielocaties en hun klanten zijn aangesloten en dat centraal wordt gehost door RSG. De voor druk gereede data die door klanten aan de MediaPortal worden aangeleverd worden automatisch gecontroleerd en doorgestuurd naar de betreffende productielocatie. Informatie over kwaliteit, kwantiteit en tijdigheid van aanlevering wordt gedeeld met de klant, de afdeling prepress en met ordermanagement. Binnen de MediaPortalapplicatie worden ook alle aangeleverde adresbestanden geautomatiseerd verwerkt en gereed gemaakt voor postverspreiders waarna vanuit MediaPortal adreslabels worden vervaardigd. Aangezien de werkzaamheden binnen de MediaPortal worden uitgevoerd via een webbrowser kan dit 'anywhere & anytime'. MediaPortal stuurt tevens d.m.v. Flowbase (een Business Proces Management systeem) de decentrale prepress productiesystemen aan.

Vermenigvuldigen

Uit de serie:

De informatiekolom

Deze illustratie komt uit een serie die acht begrippen uit de informatiekolom uitbeeldt. Snelle ontwikkelingen in de techniek maken het noodzakelijk dat met name een bedrijf als RSG creatief moet zijn in het zich aanpassen aan de enorme veranderingen in de wereld van informatieverwerking. Dit aanpassingsvermogen wordt in elke illustratie gesymboliseerd door verschillende metamorfoses zoals die voorkomen in de natuur zoals hier 'eitje-larve-kikker'. Communicatie geschiedt, direct of indirect, altijd door middel van licht, geluid of elektriciteit, kortom golven. Daarom is ook een golfbeweging verwerkt, in welke vorm dan ook. Door de moderne techniek kunnen we onze boodschappen verzenden tot in alle uithoeken van de wereld. Satellieten en netwerken bestrijken de hele aardbol. Daarom ook steeds een beeld dat dit symboliseert.

1995/ Illustrator Vincent Jansen

Door de nieuwe zeer krachtige mogelijkheden van iTechnique, het nieuwe ERP/MIS (Management Informatiesysteem) van RSG, wordt met behulp van de MediaPortal en Kodak Prinergy een hoge mate van automatisering bereikt bij het produceren van drukvormen. Deze nieuwste ontwikkeling stelt RSG in staat om met behulp van door iTechnique geleverde JDF's (Job Definition Format) en XML's (digitale werkinstructie), automatisch drukvormen te produceren. Hierdoor wordt een volgende efficiëntieslag gemaakt binnen de workflow van klant naar drukvorm. Hierdoor kan Roto Smeets efficiënter omgaan met resources, efficiënter produceren en een hogere mate van kwaliteit leveren.

Inkoop

In 2013 lag het accent op het verder realiseren van de inkoopvoor- delen tussen de bedrijven, vooral op het gebied van technische installaties en onderdelen, met name geïnitieerd vanuit het project 'Sneller, Beter, Hoger'. Met een aantal leveranciers zijn hiertoe groepsbrede overeenkomsten bereikt.

Binnen de papiermarkt zijn twee sluitingen aangekondigd (Sappi, Norske Skog) van papierfabrieken waarvan wij grote hoeveelheden afnemen. Er zijn voldoende alternatieve leveranciers voor deze soorten in de markt en deze sluitingen kunnen worden gezien als het aanpassen van de capaciteit aan de nieuwe werkelijkheid. Het is duidelijk dat de papierprijzen voor de producenten niet op het gewenste niveau liggen en dat daarom capaciteit uit de markt wordt genomen. Bij de grote papierleveranciers is een verschuiving zichtbaar naar andere producten die beter renderen en betere toekomstverwachtingen hebben dan papier voor drukwerk.

Aangezien in het derde kwartaal van 2013 een groter risico bestond op stijging van de energieprijzen dan dat er kans was op verdere daling, is de energie voor 2014 reeds vastgelegd. Hierdoor heeft RSG zich voor 2014 van een stabiele energieprijz verzekerd. De gesprekken over vernieuwing van de leveringscontracten na 2014 zijn gestart om ook voor 2015 en 2016 stabiele en lage energieprijzen te kunnen realiseren.

Human Resources

Begin 2013 is binnen RSG gestart met het project 'Panta Rhei'. Kern van dit project is te komen tot meer flexibiliteit bij de inzet van medewerkers en zodoende de personeelsbezetting beter op de bedrijfsdrukke aan te passen. Om dit te bereiken is overge- gaan naar een vorm van vrij roosteren om de manbezetting mee te kunnen laten bewegen met de drukke en stille periodes in de productie. Voor een goede uitvoering is besloten tot de aanschaf een personeelsplanningsysteem. De pilot voor de invoering van dit systeem binnen het concern is inmiddels gestart bij Roto Smeets Weert. In 2014 zal het systeem over de andere bedrijven worden uitgerold.

Om de effecten van het project volledig tot zijn recht te laten komen moesten in de bedrijven reglementen worden aangepast en onderliggende roosters worden gewijzigd. De verwachting is dat de effecten van 'Panta Rhei' - werken als er werk is en waar

er werk is - in 2014 volledig benut kunnen worden. Dit zal een belangrijke besparing op de inzet van uitzendkrachten betekenen en een efficiëntere inzet van vaste medewerkers.

De huidige CAO is op 1 augustus 2013 geëxpireerd. In september werd duidelijk dat de werknemersorganisaties in de Grafimedia- branche met voorstellen zouden komen om de lonen de komende anderhalf jaar te verhogen met 4%, waarvan 1% nog in 2013. De werkgevers hebben besloten niet aan de onderhandelingstafel te verschijnen zolang in de voorstellen sprake is van een arbeidskos- tenstijging.

Parallel hieraan lopen de ontwikkelingen van de 'Comfortabele Arbeidsovereenkomst'. Een initiatief van CAO-partijen in de grafi- media industrie. Binnen de Comfortabele Arbeidsovereenkomst komen de ontwikkelingen van de organisatie en de belangen van individuele medewerkers bij elkaar. Binnen deze arbeidsovereen- komst kunnen arbeidsvoorwaarden flexibel worden ingericht. Dit creëert ruimte voor maatwerk en diversiteit. Doelstelling van het project is om een nieuwe vorm van arbeidsovereenkomsten te creëren die beter aansluit bij de huidige maatschappij. Het is de bedoeling dat de bepalingen van de comfortabele arbeidsover- eenkomst, die nu nog zijn vastgelegd als 'Prototype Comfortabele Arbeidsovereenkomst Grafimedia' definitief worden vastgesteld. Onvolkomenheden in het prototype, die tijdens de pilot-periode aan het licht zijn gekomen, worden momenteel aangepast. De onderhandelingen zullen in 2014 worden voortgezet.

In de eerste helft van 2013 kreeg RSG te maken met een onge- kend hoog ziekteverzuim. Daarom is bij de bedrijven een onder- zoek gestart naar zowel de oorzaken van het ziekteverzuim als het gevoerde beleid ten aanzien van het ziekteverzuim met als doel een daling te bewerkstelligen. Begin 2014 zal rapportage plaatsvinden. Tegelijkertijd is de ondersteuning aan de bedrijven bij het begeleiden van het arbeidsongeschiktheidsproces door de arbodiensten geïntensiveerd. Het ziekteverzuim is inmiddels weer op een niveau van rond de 5%.

Om tot een optimale inrichting te komen van de organisatie na de voorgenomen aanpassingen in de structuur zijn bij alle divisies teamassessments gestart voor management en plantteams. De assessments zullen in 2014 worden afgerond.

Meer informatie over deze onderwerpen is te vinden in het Maatschappelijke Jaarverslag 2013.

4. Strategie

De strategische plannen voor RSG worden sterk beïnvloed door de snel veranderende markten waarin RSG zich beweegt. Daardoor wordt het doen van meerjarige voorspellingen steeds lastiger. De belangrijkste elementen van de strategie blijven flexibiliteit en ondernemerschap omdat dat nodig zal zijn om de organisatie steeds snel aan marktbevingen aan te passen en op kansen in

te spelen. De strategische plannen zijn daarom gebaseerd op de ontwikkelingsrichting waarbij rekening wordt gehouden met die snel veranderende markten.

Het antwoord op deze bewegingen verschilt per divisie en per marktsegment:

- **Rotatiebedrijven Roto Smeets en Senefelder Misset**

Om flexibeler op marktbevingen te kunnen reageren zullen deze twee bedrijven ingedeeld worden op marktsegment en wel in twee divisies: Publishing en Commercial Print. Voor beide onderdelen geldt dat schaalvergroting belangrijk blijft. Dit zal moeten gebeuren door middel van het in de markt zetten van nieuwe diensten, het aangaan van samenwerkingsverbanden of door overnames.

- *Publishing*: de strategie voor publishing is gericht op het verder benutten van haar positie in de Nederlandse tijdschriftenmarkt door het aanbieden van nieuwe diensten binnen andere posities in de waardeketen; hoger in de kolom richting contentverrijking en lager in de kolom richting distributie. Hiermee wordt zowel de waarde verhoogd als de concurrentiepositie versterkt waardoor volumevergroting bereikt kan worden. Aangezien de divisie binnen Nederland al een dominante positie inneemt in de tijdschriftenmarkt zal ze zich voor verdere groei meer gaan richten op (West-) Duitsland en (Noord-)Frankrijk.

- *Commercial Print*: De commercial printmarkt is een pure commoditymarkt waarbij de laagste prijs vaak het enige verkoopargument is. De strategie voor deze divisie is daarom gericht op schaalvergroting, op verhoging van de productiviteit en op verdere kostenverlaging om de positie in de markt te versterken. De voor deze divisie relevante marktsegmenten (retail en catalogi) bieden beperkte mogelijkheden om de toegevoegde waarde op een andere manier te vergroten. In de komende tijd zullen initiatieven ontwikkeld moeten worden om in deze marktomstandigheden toegevoegde waarde te leveren en onderscheidende proposities te ontwikkelen.

- **Vellenbedrijven (Roto Smeets Grafiservices)**

Roto Smeets Grafiservices (RSGS) is een technisch goedgeoutilleerd bedrijf, maar maakt nog te weinig gebruik van haar sterke positie. Na de implementatie van iTechnique kan RSGS de concurrentiestrijd aan en zullen in snel tempo nieuwe proposities en diensten ontwikkeld worden. Het strategische plan gaat uit van verdere integratie met klantprocessen, het aanbieden van meer gedifferentieerde diensten (bijv. via een webshop) en een sterkere segmentfocus waardoor meer toegevoegde waarde kan worden gerealiseerd.

- **Marketing Communications**

Het zwaartepunt van deze divisie ligt bij MediaPartners Group

(MPG). MPG is in Nederland marktleider op het gebied van contentmarketing, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen loyaliteits-, actie- en interne communicatie. Voor een belangrijk deel wordt de geproduceerde content verspreid via tijdschriften, maar in toenemende mate ook online en via videoproducten. MPG was ooit een belangrijke bron van instroom van drukwerk maar is door haar activiteiten zich sterker op digitale content gaan richten. Gelet op de eerder aangegeven strategische doelstellingen van de divisie Publishing zien we in toenemende mate samenwerkingsverbanden met MPG ontstaan.

MPG biedt voldoende mogelijkheden om de waarde voor de Groep te vergroten. Op online- en videogebied loopt MPG enkele passen op haar concurrenten voor, maar heeft geen leidende marktpositie. De strategie voor MPG is daarom gericht op het uitbreiden van het dienstenpakket, zodat zij zich beter kan profileren als regisseur in het brede communicatieproces van haar opdrachtgevers.

Complicerende factor zal ook in 2014 zijn dat het praktisch onmogelijk is in de huidige marktomstandigheden de uitdagingen en onzekerheden te identificeren waarop RSG zou kunnen stuiten bij de uitoefening van haar strategie. Maar het is de overtuiging van RSG dat ze met de voorgenomen nieuwe indeling van de organisatie kritische uitdagingen optimaal aan kan gaan.

5. Vooruitzichten

RSG is zich ervan bewust dat in de komende jaren de hoeveelheid drukwerk alleen nog maar zal afnemen waardoor de netto kasstroom op een substantieel lager niveau zal uitkomen en RSG derhalve minder ruimte heeft om onverwachte tegenvallers op te vangen.

Maar ook in dalende en consoliderende bedrijfstakken kunnen acceptabele rendementen behaald worden. RSG heeft de afgelopen jaren bewezen zich snel aan de veranderende marktomstandigheden te kunnen aanpassen. Door scherpe kostenreductie, strak financieel management en optimale capaciteitsbenutting is het tempo van marktdaling bijgehouden.

Verdergaande productiviteitsverbetering en doorlooptijdvermindering zijn echter niet meer voldoende. Schaalvergroting via joint ventures, samenwerkingsverbanden of overnames zal voor concurrerende kostprijzen moeten zorgen. Maar vooral zal meer toegevoegde waarde door het realiseren van kostenbesparingen aan klantzijde en de ontwikkeling van nieuwe diensten geleverd moeten worden om de resultaten blijvend te verbeteren. Op die manier verwacht RSG de komende jaren een duurzame positie te creëren.

20 maart 2014
Raad van Bestuur
J.A. de Haas, CEO

Bestuursverklaring

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Het Bestuur van Roto Smeets Group NV verklaart dat deze jaarrekening het vermogen en het resultaat getrouw weergeeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie, alsmede in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Het is de overtuiging van het Bestuur dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en het resultaat van Roto Smeets Group en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen.

Het jaarverslag geeft een getrouw beeld omtrent de toestand op de balansdatum, de gang van zaken gedurende het boekjaar van Roto Smeets Group en van de aan haar verbonden ondernemingen waarvan de gegevens in haar jaarrekening zijn opgenomen.

In het jaarverslag wordt onder meer aandacht besteed aan de belangrijkste risico's en omstandigheden waarvan de ontwikkeling van de omzet en de rentabiliteit afhankelijk zijn.

Deventer, 20 maart 2014

Raad van Bestuur

J.A. de Haas, CEO

Database

Uit de serie:

Groei digitale informatieverwerking

De ontwikkeling van de digitale informatieverwerking heeft ertoe geleid dat bestaande processen zoals vormgeven, drukken en distribueren verregaand zijn geautomatiseerd en geperfectioneerd. Daarnaast zijn er ook nieuwe werkgebieden ontstaan zoals bijvoorbeeld het opzetten van netwerken en het onderhouden van een database.

De onderwerpen in deze serie illustraties tonen een aantal nieuwe en bestaande begrippen uit het grafisch bedrijf van vandaag, waar de digitale verwerking van informatie een grote rol speelt. Vandaar de computerprintplaat als achtergrond. Daarop een ruimtelijke collage als verbeelding van nieuwe begrippen als digitale fotografie, combi media en selective binding. De collages geven een beeld van dynamiek en veelzijdigheid met op de achtergrond de perfectie van de digitale techniek. Een techniek die RSG in staat stelt met een breed scala aan mogelijkheden heel specifiek geprofileerde doelgroepen te bedienen.

1996/ Illustrator Vincent Jansen

Personalia

Leden Raad van Commissarissen

Samenstelling op 20 maart 2014

Drs. R. Blom

Geboortedatum 10 december 1948 (m)
Nationaliteit Nederlandse
Voormalige hoofdfunctie Voorzitter Raad van Bestuur Eneco N.V.
Commissariaten Voorzitter RvC Roto Smeets Group N.V.
Voorzitter RvC IGM N.V.
Voorzitter Raad van Toezicht Stichting De Baak
Lid RvC Vialente
Eerste benoeming 2009
Herbenoeming 2013
Lopende termijn 2013 - 2017

H.C.A. Groenen

Geboortedatum 31 juli 1944 (m)
Nationaliteit Nederlandse
Voormalige hoofdfunctie Algemeen Directeur NMB
Heller Holding N.V.
Commissariaten Lid RvC Roto Smeets Group N.V.
Lid RvC Triple P N.V.
Lid RvC P.L. & Partners Beheer
Lid RvC C den Braven Beheer
Eerste benoeming 2004
Herbenoeming 2008, 2012
Lopende termijn 2012 - 2016

Drs. H.C.P. Noten

Geboortedatum 20 februari 1958 (m)
Nationaliteit Nederlandse
Huidige hoofdfunctie Burgemeester van Gemeente Dalfsen
Voormalige hoofdfunctie Directielid NS Reizigers
Voormalige nevenfunctie Lid Eerste Kamer der Staten-Generaal
Commissariaten Lid RvC Roto Smeets Group N.V.
Voorzitter RvC Espria en Woonzorg Nederland
Lid RvC Heisterkamp N.V.
Eerste benoeming 2005
Herbenoeming 2009, 2013
Lopende termijn 2013 - 2017

Drs. J.H.M. Rijper

Geboortedatum 3 januari 1962 (m)
Nationaliteit Nederlandse
Huidige hoofdfunctie Directeur Wagram Equity Partners
Huidige nevenfuncties *Managementposities bij* Monceau B.V.
DA Investments B.V.
Dissel Beleggingen B.V.
Commissariaten Lid RvC Roto Smeets Group N.V.
Lid RvC DA Retailgroep B.V.
Lid RvC Drukkerij Zwart B.V.
Lid RvC Tanatex Chemicals B.V.
Lid RvC C. den Braven Beheer B.V.
Eerste benoeming 2011
Lopende termijn 2011 - 2015

Verslag Raad van Commissarissen

Inleiding

Sinds enkele jaren bestaat de Raad van Bestuur van Roto Smeets Group uit één persoon, de CEO. Dit heeft er toe geleid dat er van de Raad van Commissarissen een prominenter en actiever rol wordt verwacht bij het ondersteunen van de CEO. Het betreft hier niet alleen het toezicht houden op de uitvoering van het beleid maar ook het adviseren en begeleiden bij het bepalen van de strategische richting en de benadering van de risicobeheersing. Door de diversiteit in samenstelling van de Raad van Commissarissen heeft ieder lid vanuit zijn eigen expertise de CEO in 2013 deze ondersteuning optimaal kunnen bieden.

Verslag toezichtzaken 2013

a) Realisatie doelstellingen

De belangrijkste doelstelling die in 2013 door middel van het project 'Sneller, Beter, Hoger' gerealiseerd moest worden – substantiële kostenverlaging – is weliswaar gehaald, maar in de turbulente markt waarin de grafische industrie opereert blijkt dat de besparingen volledig teloor gaan aan prijsdaling. De alsmatig aanhoudende prijsdruk wordt veroorzaakt door de toegenomen overcapaciteit in de markt en door partijen die tegen een onverantwoord laag prijsniveau opdrachten verwerven. Maar ook de ontwikkeling van de loonkosten in Nederland is hier debet aan. Doordat de werkgeverslasten blijven stijgen wordt elke productiviteitsverbetering teniet gedaan. Dit vormt een bedreiging voor de concurrentiepositie van de Nederlandse grafische industrie. Ultimo 2013 zijn derhalve weer nieuwe reorganisatiemaatregelen in gang gezet om het evenwicht te herstellen.

b) Strategie en risico's

De snelheid waarmee marktontwikkelingen elkaar opvolgen bemoeilijken de strategische keuzes die gemaakt kunnen worden voor de korte, middellange en lange termijn. De keuzes hangen nauw samen met de 5 belangrijkste risico's die beschreven worden op pagina 35 van dit jaarverslag. Met name die risico's waar RSG zelf geen invloed op kan uitoefenen – waaronder risico's door aanhoudende overcapaciteit, prijsontwikkelingen van grondstoffen, faillissementen van opdrachtgevers – maken de bepaling van de termijn, waarin een strategische keuze moet zijn gerealiseerd, haast onmogelijk. In 2013 hebben uitgebreide strategiediscussies plaatsgevonden waarover u in het verslag van de Raad van Bestuur meer informatie kunt vinden.

c) Opzet en werking interne risicobeheersing

Deze turbulente economische situatie vraagt om een strak beheer van de operationele kasstroom waarbij optimale beheersing van de kosten, voldoende beschikbaarheid van werkkapitaal, matiging van investeringen en afbouw van de bancaire schuld speerpunten zijn. De periodieke schriftelijke verslaglegging, resulterend uit de procedures inzake financiële rapportage, investeringsaanvragen, debiteurenbeheer, valutabeheer en cashmanagement, wordt in de vergaderingen toegelicht door de financieel directeur en uitvoerig besproken. Het nieuwe ERP (Enterprise Resource Planning)-systeem, dat momenteel wordt geïnstalleerd, zal een bijdrage gaan leveren aan de verdere verbetering van deze interne controle door de realisatie van verdergaande standaardisatie in werkmethoden en rapportages.

d) Financiële verslaggeving

De jaarrekening 2013 is gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende verklaring door Ernst & Young Accountants LLP (zie pagina 107). De jaarrekening is uitgebreid besproken met de accountant in het bijzijn van de CEO en de financieel directeur. De Raad van Commissarissen is van mening dat de jaarrekening 2013 een getrouw beeld geeft van de financiële positie en het resultaat van RSG en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen en beveelt aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aan, de financiële jaarrekening goed te keuren. De Raad van Commissarissen zal in dit kader tevens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders verzoeken decharge te verlenen aan de Raad van Bestuur voor het bestuur en aan de leden van de Raad van Commissarissen voor hun toezicht in 2013.

e) Verhouding met aandeelhouders

In 2013 hebben gesprekken met aandeelhouders uitsluitend plaatsgevonden volgens het beleid van RSG inzake bilaterale contacten met aandeelhouders. Voor een weergave van dit beleid verwijzen wij naar de website van de onderneming waar dit (overeenkomstig bp IV.3.13 Corporate Governance Code) is opgenomen.

Tijdens de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders, gehouden op 15 mei 2013, heeft de CEO de algemene gang van zaken en de financiële prestaties van RSG over 2012 gepresenteerd waarna de vergadering de jaarrekening 2012 heeft vastgesteld. De Raad van Bestuur werd decharge verleend voor het gevoerde beleid in 2012 en de leden van de Raad van Commissarissen voor hun toezicht daarop.

Drs R. Blom en Drs H.C.P. Noten werden door de vergadering herbenoemd als lid van de Raad van Commissarissen. De vergadering gaf het Bestuur de machtiging tot uitgifte van aandelen, het verlenen van rechten tot het nemen van aandelen, tot het beperken of uitsluiten van voorkeursrechten van houders van aandelen en tot verkrijging door de vennootschap van eigen aandelen of certificaten daarvan. Op verzoek van één van de aandeelhouders zal de machtiging tot het beperken of uitsluiten van voorkeursrechten voortaan als apart agendapunt worden opgenomen in plaats van gecombineerd met het verzoek tot machtiging tot uitgifte van aandelen en het verlenen van rechten tot het nemen van aandelen.

Binnen drie maanden na de vergadering werden de conceptnotulen van de vergadering beschikbaar gesteld op de website van de onderneming voor commentaar. Aangezien er geen commentaar door de onderneming is ontvangen zijn ze overeenkomstig de statuten vervolgens goedgekeurd. Alle documenten met betrekking tot de vergadering werden geplaatst op de corporate website.

Op 18 oktober 2013 heeft het jaarlijkse bedrijfsbezoek plaatsgevonden. Dit jaar hebben de aandeelhouders een bezoek gebracht aan de veldrukkerij van RSG, Roto Smeets Grafiservices (RSGS). Tijdens dit bezoek werd aandacht geschonken aan de investeringen die de afgelopen jaren bij RSGS hebben plaatsgevonden en de recente installatie van het nieuwe ERP (Enterprise Resource Planning)-systeem van iTechnique. Zoals u hebt kunnen lezen in het verslag van de Raad van Bestuur wordt iTechnique momenteel in alle Print Productions-bedrijven van de Groep geïnstalleerd ter vervanging van drie systemen op het gebied van managementinformatie, productieaansturing / data-collectie en logistiek.

f) Relevante aspecten MVO

De Raad van Commissarissen ondersteunt het actieve MVO-beleid van de onderneming en volgt de ontwikkelingen op de voet. Ze onderschrijft volledig de MVO-verklaring van het concern zoals opgenomen in het maatschappelijk verslag en te vinden is op de website van de onderneming. De normen en waarden die hierin zijn weergegeven vertalen zich in de praktijk naar maatregelen die van belang zijn voor de betrokken stakeholders en tevens ondersteunend zijn aan het behalen van de strategische doelstellingen m.b.t. waardecreatie. Zo zorgt het interne opleidingsbeleid voor een betere weerbaarheid en arbeidsmarktpotentie van de medewerkers. Dit levert voor beide partijen een voordeel op aangezien de medewerker bij eventueel ontslag sneller een nieuwe werkkring kan vinden wat voor RSG een geringere aanspraak op het sociaal passief betekent. De stakeholderdialoog, die door het MVO-beleid verder is verdiept, heeft gezorgd voor samenwerkingsverbanden met leveranciers voor multimediale innovatieprojecten wat een besparing betekent op het R&D-budget. De besparingen op de inzet van grondstoffen en processtoffen, die in het kader van de milieudoelstellingen worden bereikt, dragen ook financieel positief bij.

Voor een verslag van de prestaties die in dit kader in 2013 zijn geleverd, verwijzen wij u graag naar het maatschappelijke verslag.

Verslag commissies

Aangezien de Raad van Commissarissen uit 4 leden bestaat hoeven er geen aparte commissies te worden benoemd en maken alle leden deel uit van de twee gevormde commissies:

Remuneratie- en benoemingscommissie

De belangrijkste onderwerpen die besproken zijn:

- Voordracht voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 15 mei 2013 voor de herbenoeming van Drs R. Blom en Drs H.C.P. Noten;
- Het remuneratiebeleid met inbegrip van de wijze waarop het beleid is toegepast;
- Vaststelling van de criteria voor toekenning van de variabele beloning;
- De jaarlijkse evaluatie van de Raad van Bestuur en de zelfevaluatie van de Raad van Commissarissen. Zie verderop dit verslag voor de uitkomst van deze evaluatie;

- Evaluatie van het beloningsbeleid voor de leden van de Raad van Commissarissen;
- Besloten is de beloning op het huidige niveau te handhaven.

Audit- en riskmanagement commissie:

Bij de vergadering van de audit- en riskmanagementcommissie was naast de CEO en de financieel directeur ook de externe accountant aanwezig.

De belangrijkste onderwerpen die in 2013 zijn besproken zijn:

- De bevindingen uit de interim controle;
- De financiering en liquiditeitspositie van de vennootschap, de impairmentanalyse van activa op basis van het geactualiseerde middellange termijnplan, de waardering van de actieve belastinglatentie en de toetsing van de continuïteitsveronderstelling;
- De financiële prestaties van de vennootschap en haar voornaamste werkmaatschappijen;
- Voortgang van de invoering van iTechnique ter vervanging van het huidige Drukkerij managementsysteem;
- Het auditplan, accountantsverslag/managementletter van de externe accountant;
- De werking van het interne risicobeheersings- en controle-systeem;
- De belangrijkste strategische opties en de mogelijke effecten daarvan;
- Relevante wijzigingen in wet- en regelgeving.

Buiten aanwezigheid van de accountant heeft de Raad van Commissarissen het functioneren van de externe accountant geëvalueerd waaronder de kwaliteit van de audits, de onafhankelijkheid van de accountant en de expertise van het auditteam. In verband met de gewijzigde wetgeving ter zake van de roulatie van accountants, zal RSG volgend jaar de Algemene Vergadering van Aandeelhouders om goedkeuring vragen voor de opvolging van Ernst & Young Accountants LLP met ingang van het boekjaar 2016. De selectieprocedure zal eind 2014 gestart worden en RSG zal daar in diezelfde vergadering nadere toelichting over geven.

Hoofdpijnen remuneratierapport

Beleid

Het beloningsbeleid van de Raad van Bestuur is op 9 mei 2012 vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. In 2013 is dit beloningsbeleid geëvalueerd en is besloten geen wijzigingen aan te brengen.

Bij de vaststelling van de hoogte en de structuur van de bezoldiging van de CEO zijn onder meer de resultaatontwikkeling, de ontwikkeling van de beurskoers van de aandelen en niet-financiële indicatoren, die relevant zijn voor de lange termijn waardecreatie van de vennootschap, meegenomen. Het niveau van de bezoldiging is bepaald op basis van een door Hay consultants begin 2011 uitgevoerd marktonderzoek binnen Nederland onder bestuurders van ondernemingen met vergelijkbare omvang, belang en resultaat, de zogenaamde peer group. Tevens is hierbij gekeken naar de beloningsverhoudingen binnen de onderneming.

De CEO wordt beloond op de mediaan van de markt en ontvangt van RSG een daarop gebaseerde bezoldiging die bestaat uit een vast en een variabel deel. Door middel van een korte termijn (1 jaar) variabele component wordt een relatie gelegd tussen de bezoldiging van de directievoorzitter en de prestaties van de onderneming. De doelstellingen worden jaarlijks door de Raad van Commissarissen in samenspraak met de Raad van Bestuur vastgesteld.

Remuneratie Raad van Bestuur in 2013

Het vaste deel van de bezoldiging over 2013 bedroeg € 386.100 inclusief vakantietoeslag. Daarnaast is er een onkostenvergoeding uitgekeerd en een leaseauto ter beschikking gesteld. Voor de variabele beloning worden criteria vastgesteld die zijn gekoppeld aan het behalen van de strategische doelstellingen. Het maximum van de variabele beloning is vastgesteld op 50% van het jaarsalaris van de Directievoorzitter. Jaarlijks worden de criteria door de Raad van Commissarissen vastgesteld. Voor 2013 waren dat het realiseren van het ebitda budget, de ontwikkeling van de strategische plannen en de realisatie van de besparingen door het project 'Sneller, Beter, Hoger'. De Raad van Commissarissen heeft de uitkomsten van de criteria en de invloed daarvan op de variabele bezoldigingscomponent in relatie tot de ontwikkeling van het concern geëvalueerd en de variabele beloning over 2013 vastgesteld op 45% van het jaarsalaris.

De langetermijnbeloning is gekoppeld aan de belangen van de aandeelhouders. Het betreft 100.000 phantom shares die vesten in vier jaar en vastgezet zijn op een beurskoers van minimaal € 12,00.

De pensioenregeling voor de CEO volgt de Grafimediaregeling en de opbouw is zoals die voor andere werknemers geldt. De opzegtermijn is voor de werknemer twee maanden en voor de werkgever vier maanden. Er kan alleen sprake zijn van een ontslagvergoeding bij wijziging van zeggenschap over de Groep.

Het volledige remuneratiebeleid is opgenomen op de website van de onderneming. De financiële rapportage hierover, conform artikel 383c BW2, is te vinden op pagina 96 van de jaarrekening.

Interne organisatie Raad van Commissarissen

Samenstelling

De Raad van Commissarissen bestaat uit vier leden. De huidige diversiteit en samenstelling zorgt voor een voldoende gevarieerde mix van kennis, vaardigheden en expertise in lijn met het gewenste profiel. Het profiel is (conform bp III.3.1. CoGo) op de website van de onderneming geplaatst. Bij een toekomstige vacature zal in lijn met de Wet Bestuur en Toezicht bekeken worden of er tot een evenwichtige verdeling man/vrouw kan worden gekomen. Gelet op het rooster van aftreden zal geen van de huidige leden in 2014 voor herbenoeming worden voorgedragen.

	benoemd	herbenoemd	herkiesbaar
Drs. R. Blom	2009	2013	2017
H.C.A. Groenen	2004	2008, 2012	-
Drs. H.C.P. Noten	2005	2009, 2013	-
Drs. J.H.M. Rijper	2011		2015

Kwaliteitsborging toezicht

a) evaluatie

Tijdens de vergadering van de remuneratie- en benoemingscommissie heeft de jaarlijkse zelfevaluatie van de Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur plaatsgevonden. Dit jaar heeft de evaluatie plaatsgevonden via een vooraf aan de vergadering rondgestuurde individuele enquête, waarbij de nadruk lag op de institutionele en procedurele aspecten van het functioneren van de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur. De vragenlijst bestond uit een lijst met stellingen waarin veel facetten van het functioneren van de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur waren opgenomen. De stellingen waren gebaseerd op de kernfuncties en randvoorwaarden voor een goed functioneren. Tijdens de vergadering is de uitkomst van de enquête besproken en geconcludeerd dat men het eens was met 80% van de stellingen. Stellingen waar niet iedereen mee eens was, zijn opgenomen in een document met kernissues. Deze kernissues worden in de komende Raad van Commissarissenvergaderingen als agendapunt opgenomen om nader te bespreken.

b) onafhankelijkheid

De Raad van Commissarissen hecht veel belang aan de onafhankelijkheid van zijn leden. Als regel dienen alle leden met uitzondering van niet meer dan één, onafhankelijk te zijn in de zin van bp III.2.1. van de CoGo. Met uitzondering van Joost Rijper, die voor Riva Investments de 15,27% aandelen in RSG beheert, zijn alle leden onafhankelijk. De overige leden bezitten geen aandelen RSG en aan hen zijn ook geen opties verleend.

Consumenteninformatie

Uit de serie:

Breder spectrum van beleidsterreinen

Door de snelle ontwikkeling in de communicatie-industrie heeft RSG in haar bedrijfsvoering te maken met een steeds breder spectrum van beleidsterreinen. Omdat zoiets als een 'beleidsterrein' niet te vangen is in een allesomvattend beeld werd in deze serie iedere illustratie een verzameling associaties bij het betreffende onderwerp. Bepaalde dieren roepen sterke, algemeen geldende, associaties op. Daarom hebben ze in de illustraties een prominente rol gekregen. Zo moest de illustratie over de mediastrijd gaan over snelheid, tactiek en efficiëntie. Daarvoor werd de jachtluaard gekozen. Bij Corporate Governance gaat het vooral over het gezamenlijk belang en bedrijfsorganisatie, begrippen die goed worden gesymboliseerd door een bij. De Golden Retriever in deze illustratie past vanuit die gedachtegang zeer goed bij 'consumenteninformatie'.

1997/ Illustrator Vincent Jansen

Naleving Corporate Governance

De Raad van Commissarissen en de CEO van RSG respecteren de principes en best practicebepalingen van de Nederlandse Corporate Governance Code, en passen deze, daar waar deze van toepassing zijn op RSG, al sinds geruime tijd toe. RSG legt ieder jaar in het jaarverslag verantwoording af over de corporate governancestructuur van de vennootschap en de naleving van de code. Eventuele afwijkingen van de bepalingen worden voorzien van een deugdelijke motivering. Het concernstandpunt vindt u toegevoegd aan dit verslag op pagina 40 en op de website van de onderneming.

Tot slot

De intensieve en constructieve besprekingen met zowel de CEO, de stafleden en de Centrale Ondernemingsraad waren van grote waarde voor de Raad van Commissarissen.

De Raad van Commissarissen wil het management en de medewerkers danken voor hun niet aflatende inzet en toewijding in 2013 en spreekt de hoop uit dat de economische verbeteringen, die zich voorzichtig aftekenen, ook zijn effect zullen hebben op de grafimedia-industrie in het algemeen en op RSG in het bijzonder.

Deventer, 20 maart 2014

Raad van Commissarissen

Drs. R. Blom, voorzitter

Drs. J.H.M. Rijper, vice-voorzitter

H.C.A. Groenen

Drs. H.C.P. Noten

Aanwezigheid

Datum	23 jan	19 mrt	5 april*	15 mei	6 juni	21 aug	9 okt	13 nov	11 dec
Extra deelnemers	CEO/Staf/EY	CEO/FD/EY	CEO/COR	CEO/Staf/EY	CEO/Staf	CEO/Staf/EY	CEO/Staf/EY	CEO/Staf	CEO/Staf/EY
Ronald Blom	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Joost Rijper	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Henk Groenen	√	√	√	√	√	√	√	X	√
Han Noten	√	√	√	√	√	√	√	√	√

X beschikbaar via teleconferencing voor besluitvorming

* tripartite overleg met Centrale Ondernemingsraad

Staf Stafafdeling bestaat uit Financieel Directeur, Directeur HR en Directeur Inkoop

FD Financieel Directeur

EY Ernst & Young Accountants LLP

COR Centrale Ondernemingsraad

Bestuursrapportage inzake interne risicobeheersings- en controlesystemen

Risicoprofiel

De grafimedia industrie is zeer conjunctuurgevoelig waardoor een teruggang in de economie al snel voelbaar wordt. Echter door de structurele overcapaciteit waar de branche mee te maken heeft en het veranderd consumentengedrag met betrekking tot het tot zich nemen van informatie, zal een eventuele opleving van de economie niet zo snel effect hebben op deze industrie.

Het risicoprofiel dat met deze positionering samenhangt, wordt hierna beschreven en richt zich op de vijf grootste risico's.

Bij de vijf grootste risico's is uitgegaan van de huidige risicoanalyse en wordt een voorbehoud gemaakt ten aanzien van risico's die thans niet van materiële invloed zijn en van onvoorziene risico's op korte en langere termijn. In onze opinie is de potentiële impact van deze risico's in 2013 niet veranderd. De liquiditeitspositie van de onderneming wordt stringent gevolgd en indien nodig worden er maatregelen genomen.

1. Financiering/Liquiditeit

Omschrijving

Voor de financiering van haar activiteiten maakt RSG gebruik van verschillende faciliteiten zoals financial lease, leverancierskrediet, hypothecaire financiering en factoring van haar debiteurenposities. De externe financiering is van groot belang voor de continuering van de bedrijfsactiviteiten van RSG.

Impact

Bij het wegvallen van externe financiering zal het liquiditeitsrisico voor RSG toenemen wat een negatieve impact heeft op de financiële positie van de Groep.

Beheersing

RSG monitort op dagelijkse basis haar liquiditeits- en financieringspositie. Een gedetailleerde liquiditeitsbegroting wordt per periode opgesteld en geactualiseerd op basis van de werkelijke ontwikkelingen.

2. Risico van aanhoudende overcapaciteit

Omschrijving

De grafische industrie in West-Europa is in de afgelopen jaren geconfronteerd met een structurele daling van de vraag, terwijl de capaciteit ten gevolge van technische innovaties toenam. De daling van de vraag is veroorzaakt door het toenemende gebruik van andere media door de consumenten en door het effect van de economische crisis op de opdrachtgevers. Als gevolg hiervan wordt de industrie geconfronteerd met een aanzienlijke overcapaciteit wat een negatief effect heeft op de ontwikkeling van de marges.

Impact

Het langer dan verwacht uitblijven van een oplossing voor deze overcapaciteit heeft een negatief effect op de marges en daarmee op de financiële resultaten.

Beheersing

Om het probleem van de overcapaciteit enigszins te verminderen heeft RSG de afgelopen jaren haar capaciteit verkleind door het sluiten van drukkerijen en het stilleggen van persen. RSG blijft continu op zoek naar verbetermogelijkheden en kostenverlagingen om het kostenniveau minimaal gelijke tred te laten houden met de daling van de marge. Daarnaast tracht ze door het aanbieden van andere diensten minder afhankelijk te worden van de marktsegmenten waar de overcapaciteit de meeste impact heeft.

3. Kredietrisico's

Omschrijving

RSG is met name in het huidige financiële klimaat blootgesteld aan het risico dat relaties met betrekking tot hun financiële verplichtingen jegens RSG in gebreke blijven of dat leveranciers van duurzame productiemiddelen in financiële problemen komen en geen onderdelen meer kunnen leveren of service kunnen verlenen.

Impact

Bij het ondanks zorgvuldig beleid uitblijven van verschuldigde betalingen door relaties zal het inkomen van RSG verminderen wat een negatieve impact op de financiële positie van de groep kan hebben. Bij het wegvallen van de leveranciers van de duurzame productiemiddelen kan storing of uitval van deze productiemiddelen de productiekosten onnodig verhogen.

Beheersing

RSG kent procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of op elke markt te beperken. Deze procedures en de spreiding over een veelheid van afnemers beperken de blootstelling van RSG aan deze kredietrisico's. Onderdeel van de procedures is het gebruik maken van kredietlimieten per debiteur/financiële instelling en door uitsluitend zaken te doen met financiële instellingen met een hoge kredietwaardigheid. Met betrekking tot de beheersing van de risico's verbonden aan de continuïteit van onze leveranciers borgen wij intern de technische kennis maximaal en bereiden samen met leveranciers alternatieve scenario's voor.

4. Prijsontwikkelingen van grondstoffen

Omschrijving

Grondstoffen beslaan historisch meer dan 50% van de omzet van grafische producten. Het is dan ook evident dat het bedrijfsproces sterk afhankelijk is van de prijsontwikkeling van deze grondstoffen. In veel van deze grondstoffen (papier, inkt) speelt de energieprijzen een belangrijke rol, dit naast de eigen afhankelijkheid van beschikbaarheid en prijs van energie.

Impact

Bewegingen op de energie- en grondstoffenmarkt hebben dan ook een direct effect op de marge van de bedrijfstak. Hogere kosten voor grond- en hulpstoffen zorgen voor hogere opera-

tionele kosten die in deze markt met hoge prijsdruk vaak niet doorberekend kunnen worden aan klanten. Dit kan leiden tot lagere inkomsten en kan een negatieve impact op de financiële positie van RSG hebben.

Beheersing

RSG maakt centrale afspraken met alle leveranciers van grondstoffen en energie. Het houdt de ontwikkelingen stringent in de gaten en tracht steeds tijdig positie in te nemen.

5. Bezettingsgraad van productiecapaciteit cruciaal

Omschrijving

RSG-bedrijven beschikken voor het uitvoeren van opdrachten over een outillage die voldoet aan de eisen die de markt stelt. De mate waarin de capaciteit wordt benut en de mate van efficiëntie en automatisering bepaalt het rendement. Onverwachte uitval van de productiefaciliteiten kan leiden tot onderbezettingsverliezen.

Impact

Als RSG niet kan blijven innoveren loopt ze het risico dat de inkomsten en daarmee de resultaten verminderen. De branche waarin RSG actief is wordt sterk beïnvloed door de introductie van nieuwe producten en veranderingen in de technologie zoals grotere omvang rotatieoffsetpersen en snellere nabewerkingapparatuur. Indien RSG niet in staat is om gelijke tred te houden met deze technologische veranderingen of als het niet in staat is om nieuwe producten te ontwikkelen in hetzelfde tempo als haar concurrenten, kan dit een materieel negatief effect hebben op de activiteiten van het concern.

Beheersing

RSG blijft continu op zoek naar nieuwe technologieën ter vervanging van bestaande systemen en heeft een strikt onderhoudsprogramma voor al haar apparatuur. Operationele systemen van de RSG-bedrijven zoals calculatie, planning en procesbesturing zijn alle gekoppeld binnen één systeem zodat monitoring optimaal kan geschieden. Voor dit systeem zijn adequate back-up systemen en noodstroomvoorzieningen aangelegd om ieder risico van uitval op te vangen. De huidige implementatie van iTechnique zal hier positief aan bijdragen.

Beheersings- en controlesystemen

Ten aanzien van de beheersing van financiële risico's zijn er procedures inzake verslaglegging, begroting, investeringsaanvragen, debiteurenbeheer, valutabeheer en cashmanagement. Aan deze procedures is een periodieke, schriftelijke verslaglegging gekoppeld waarin de bedrijven een gedetailleerde beschrijving moeten geven van de operationele gang van zaken en de financiële prestaties. Deze periodeverslagen gaan naar de Raad van Commissarissen, Raad van Bestuur en de bedrijfsdirecties en worden periodiek besproken volgens een vaste overlegstructuur.

De administraties van alle RSG-bedrijven werken met één financiële applicatie zodat adequate controle en efficiënte consolidatie kan worden uitgevoerd;

Voor de beheersing van operationele risico's zijn operationele systemen zoals calculatie, planning en procesbesturing alle gekoppeld binnen één systeem zodat monitoring optimaal kan geschieden. Voor dit systeem zijn adequate back-up systemen en noodstroomvoorzieningen aangelegd om ieder risico van uitval op te vangen.

Taken en bevoegdheden van directieleden zijn vastgelegd en de maximale procuratie is opgenomen in een bevoegdheidenschema. Voor de medewerkers zijn de taken en bevoegdheden beschreven in individuele functiedocumenten die jaarlijks door middel van beoordelings- en functiegesprekken worden geëvalueerd.

Incidenteel worden door de bedrijven markt- en klanttevredenheidsonderzoeken uitgevoerd om ontwikkelingen in de markt nauwgezet te volgen. Resultaten van deze onderzoeken worden betrokken bij de totstandkoming van strategische plannen.

Alle productiebedrijven van RSG zijn gecertificeerd volgens de norm NEN-ISO 14001 waarmee compliance aan wet- en regelgeving gemonitord wordt en milieurisico's beheerst worden. Vanaf 2014 wordt hier ook de kwaliteitsnorm ISO 9001 aan toegevoegd (momenteel bij 3 bedrijven operationeel).

Binnen alle RSG-bedrijven wordt er volgens één arbeidsongeschiktheidsprocedure gewerkt. Periodiek worden op de werkvloer de branchegerichte risico-inventarisaties en -evaluaties uitgevoerd.

RSG houdt in het kader van de Wet Marktmissbruik een Insiderslijst bij van medewerkers die door de uitoefening van hun functie in aanraking kunnen komen met vertrouwelijke informatie. Deze insiders dienen zich te houden aan het Insidersreglement. In dit reglement staan regels ten aanzien van het bezit van en transacties in op de vennootschap betrekking hebbende aandelen, of in effecten waarvan de waarde mede wordt bepaald door de waarde van deze aandelen.

Een klokkenluiderregeling waarborgt dat medewerkers zonder gevaar voor hun rechtspositie eventuele onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard binnen de vennootschap kunnen rapporteren.

Ter bewaking van de cultuur en ter ondersteuning van het respect voor het algemeen geldend stelsel van normen en waarden en wet- en regelgeving is er voor alle medewerkers van RSG een MVO-verklaring van kracht. Deze verklaring is te vinden in het MVO-verslag.

In control verklaring

De Raad van Bestuur van RSG is verantwoordelijk voor de effectiviteit van de bedrijfsprocessen binnen RSG, voor de financiële rapportage daarover en voor de monitoring met betrekking tot de handhaving van wet- en regelgeving. Om zijn taken te kunnen uitvoeren maakt de Raad van Bestuur gebruik van de geïmplementeerde systemen van risicobeheersing en controle binnen de organisatie. Deze systemen hebben tot doel de risico's van het niet realiseren van de bedrijfsdoelstellingen te beheersen. Gedurende het boekjaar worden de interne risicomangement- en controlesystemen van de onderneming gevolgd, waarmee de significante en voor de onderneming specifieke risico's zoveel mogelijk kunnen worden beheerst.

In het verslagjaar 2013 hebben de systemen naar behoren gefunctioneerd en er zijn geen indicaties dat dit in het lopende jaar niet het geval zal zijn.

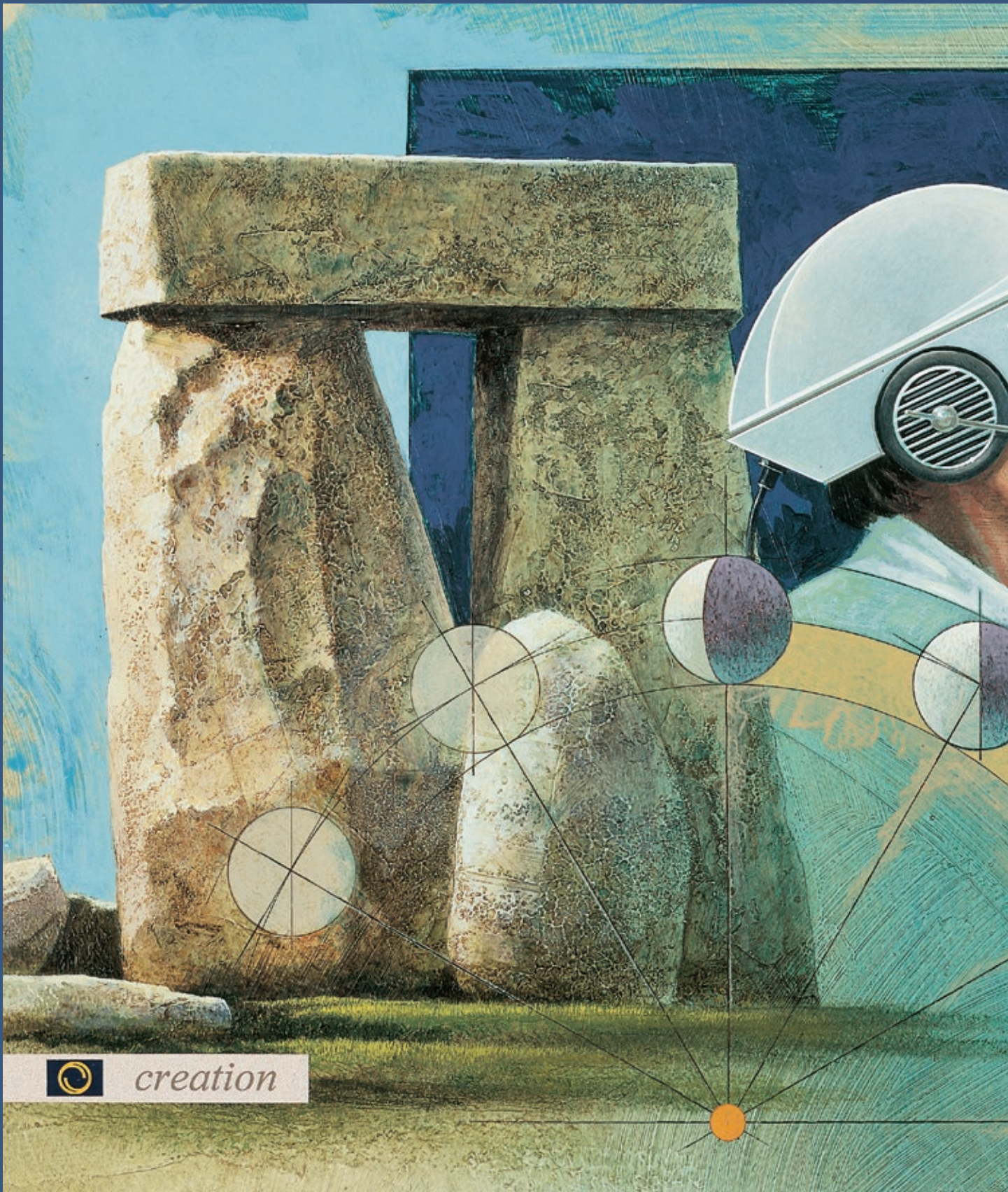
De Raad van Bestuur verklaart dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Het beschreven stelsel van procedures en werkzaamheden vormt een degelijke en betrouwbare basis in het beheersbaar maken van de mate waarin de strategische en operationele doelstellingen van de onderneming worden gerealiseerd, waaronder de betrouwbaarheid van de in- en externe rapportages.

Deventer, 20 maart 2014

J.A. de Haas, CEO

creation

Creatie

Uit de serie:

Ontwikkeling van de techniek

Als er zo'n driehonderd jaar geleden een bericht moest worden verzonden naar de andere kant van de aarde dan moest dat per zeilschip en duurde enkele maanden. Nu flitst een boodschap in luttele seconden de hele wereld rond. Met alle ontwikkelingen neemt de verwondering toe over hetgeen het menselijk vernuft allemaal heeft voortgebracht. Maar een 17-eeuw koopvaardijchip brengt nog steeds eenzelfde soort verwondering teweeg als een moderne communicatiesatelliet. Vandaar dat in deze serie beelden van hedendaagse techniek (bijv. Virtual reality) geplaatst zijn naast beelden van overblijfselen uit oude beschavingen (bijv. Stonehenge). Met toegevoegde afbeeldingen die te maken hebben met tijdmeting door de eeuwen heen, ontstonden zo illustraties die weergeven dat het menselijk vernuft altijd al tot ongelooflijke dingen in staat is geweest; dat de tijden zijn veranderd maar dat de menselijke creativiteit altijd dezelfde is geweest.

1998/ Illustrator Vincent Jansen

Corporate Governance verantwoording

I. Naleving en handhaving van de Code

Roto Smeets Group (RSG) legt ieder jaar in het jaarverslag verantwoording af over de corporate governance structuur van de vennootschap en de naleving van de code. Eventuele afwijkingen van de bepalingen worden voorzien van een deugdelijke motivering. Substantiële wijzigingen worden aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter bespreking voorgelegd.

Het concernstandpunt en de benodigde documenten zijn tevens gepubliceerd op de website: www.rotosmeetsgroup.nl/corporate-governance.

II. Het Bestuur

II.1. Taak en werkwijze

Het Bestuur van RSG onderschrijft volledig het principe van de taak en werkwijze van het Bestuur zoals vermeld in de Code en past het merendeel van de genoemde best practice bepalingen al geruime tijd toe in de vennootschap.

Het Bestuur legt ter goedkeuring voor aan de Raad van Commissarissen:

- de operationele en financiële doelstellingen van de vennootschap;
- de strategie die moet leiden tot het realiseren van de doelstellingen;
- de randvoorwaarden die bij de strategie worden gehanteerd bijvoorbeeld ten aanzien van de financiële ratio's;
- de voor de onderneming relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen.

De hoofdzaken hiervan zijn vermeld in het jaarverslag.

In de vennootschap is een op de vennootschap toegesneden intern risicobeheersings- en controlesysteem aanwezig (zie pagina 35).

RSG beschikt intern over een klokkenluideregeling zodat werknemers, zonder gevaar voor hun rechtspositie, de mogelijkheid hebben over vermeende onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard binnen de vennootschap te rapporteren. Deze klokkenluideregeling staat op de website van de vennootschap.

De bestuurder van RSG heeft geen commissariaten bij beursvennootschappen.

Indien het Bestuur responstijd, in de zin van bepaling IV.4.4., inroept, zal dat gebeuren volgens het gestelde in II.1.9 en zal het gebruikt worden voor nader beraad en constructief overleg, zowel met de desbetreffende aandeelhouders als met de Raad van Commissarissen.

II.2. Bezoldiging

Met betrekking tot het bezoldigingsbeleid past RSG de principes en best practice bepalingen m.b.t. de hoogte en samenstelling van de bezoldiging en de vaststelling en openbaarmaking toe. Voor een inhoudelijke weergave van het bezoldigingsbeleid verwijzen wij naar pagina 31 van dit verslag. Het bezoldigingsbeleid is tevens op de website van de onderneming geplaatst.

In de toelichting op de jaarrekening is de door de wet voorgescreven informatie over de hoogte en de structuur van de bezoldiging van de individuele bestuurders opgenomen.

Eventuele wijzigingen van het door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders goedgekeurde bezoldigingsbeleid, zullen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders worden voorgelegd.

RSG kent geen optie- of aandelenplan voor haar Bestuur in de zin van de Code. De long-term incentive voor het Bestuur, de phantom shares regeling, is gebaseerd op fictieve aandelen en niet op reële aandelen. RSG kent voor het Bestuur alleen een exitvergoeding van maximaal één jaarsalaris indien het dienstverband beëindigd wordt naar aanleiding van een overname van de vennootschap.

II.3. Tegenstrijdige belangen

De huidige CEO is als mede-eigenaar / adviseur betrokken bij twee kleine ondernemingen. Door de vennootschap is onderzoek verricht of hier sprake zou kunnen zijn van tegenstrijdige belangen. Geconcludeerd is dat daar op dit moment geen sprake van is. Mocht dit in de toekomst wel het geval zijn, dan zullen de best practice bepalingen met betrekking tot dit principe gevolgd worden. In 2013 zijn er geen transacties geweest.

III. Raad van Commissarissen

III.1. Taak en werkwijze

De Raad van Commissarissen van RSG onderschrijft volledig het principe van de taak en werkwijze van de Raad van Commissarissen zoals vermeld in de Corporate Governance Code en past deze bepalingen toe in de vennootschap. Het 'reglement houdende principes en best practices voor de Raad van Commissarissen' is op de website van de vennootschap geplaatst.

III.2. Onafhankelijkheid

Alle commissarissen, met uitzondering van Drs. J.H.M. Rijper, zijn onafhankelijke commissarissen. De Raad beschouwt de heer Rijper niet als onafhankelijk aangezien afhankelijkheidscriteria III.2.2.f. (bestuurder van rechtspersoon die tenminste 10% van de aandelen in de vennootschap houdt) van toepassing is.

III.3. Deskundigheid en samenstelling

Aan de hand van een profielschets zijn de huidige commissarissen geselecteerd op hun specifieke deskundigheid die noodzakelijk is voor de vervulling van hun taak binnen de Raad.

Nieuwe commissarissen worden op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd door de Algemene Vergadering van

Aandeelhouders. Elke commissaris is geschikt om de hoofdlijnen van het totale beleid te beoordelen. De profielschets is op de website van de onderneming geplaatst.

III.4. De voorzitter van de Raad van Commissarissen en de Secretaris van de Vennootschap

De voorzitter van de Raad van Commissarissen draagt zorg voor het goed functioneren van de Raad en zijn commissies en is namens de Raad het voornaamste aanspreekpunt voor het Bestuur en voor aandeelhouders over het functioneren van bestuurders en commissarissen.

De voorzitter en de overige leden van de Raad van Commissarissen worden ondersteund door de secretaris van de vennootschap. De secretaris houdt toezicht op de te volgen procedures en op het handelen in overeenstemming met de wettelijke en statutaire verplichtingen.

III.5. Samenstelling en rol van de kerncommissies van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft twee kerncommissies benoemd: de audit- en riskmanagementcommissie en de benoeming- en remuneratiecommissie. De reglementen van deze kerncommissies maken integraal onderdeel uit van het 'reglement houdende principes en best practices van de Raad van Commissarissen' dat op de website van de vennootschap is geplaatst.

III.6. Tegenstrijdige belangen

Vanwege het feit dat één van de commissarissen niet als onafhankelijk kan worden aangemerkt zal elke vorm en schijn van belangenverstremming tussen vennootschap en de betreffende commissaris worden vermeden. De genoemde best practice bepalingen met betrekking tot deze bepaling zullen nauwkeurig gevolgd worden.

III.7. Bezoldiging

De bezoldiging van de commissarissen van RSG is niet afhankelijk van de resultaten van de vennootschap. Het bezoldigingsbeleid van de commissarissen is aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voorgelegd en goedgekeurd. Bij wijziging van dit bezoldigingsbeleid zal dit opnieuw ter vaststelling aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders worden voorgelegd.

III.8. One-tier bestuursstructuur

Het principe met betrekking tot de One-tier bestuursstructuur is niet op RSG van toepassing.

IV. De (Algemene Vergadering van) Aandeelhouders

IV.1. Bevoegdheden

Van de bevoegdheden van de (Algemene Vergadering van) Aandeelhouders is goede nota genomen. De besluiten van het Bestuur omtrent een belangrijke verandering van de identiteit of het karakter van de vennootschap of de onderneming worden, volgens de richtlijnen van de statuten van de onderneming, ter goedkeuring aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voorgelegd. De als best practice genoemde agendapunten worden bij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders besproken.

Bij de vennootschap bestaat geen beperking voor een bepaald percentage of aantal stemmen. De uitoefening van het stemrecht vindt plaats tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Indien aandeelhouders niet in de gelegenheid zijn de vergadering bij te wonen kunnen ze hun stem digitaal uitbrengen via de securities voting site van ABN AMRO Bank, bereikbaar via de website van de onderneming. Bij de oproeping tot een Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt een registratiedatum vastgesteld. Alle aandeelhouders die op deze registratiedatum aandelen houden, hebben het recht om op de Algemene Vergadering te stemmen.

Ieder jaar vraagt de onderneming aan de aandeelhouders om een machtiging tot uitgifte van aandelen en beperking of uitsluiting van voorkeursrecht voor een periode van 18 maanden.

Het Bestuur kan in die tijd besluiten tot uitgifte van aandelen, tot het verlenen van rechten tot het nemen van aandelen en tot het beperken of uitsluiten van voorkeursrechten van de houders van aandelen. De bevoegdheid geldt voor gewone aandelen tot een aantal gelijk aan tien procent van het thans geplaatste kapitaal.

Het Bestuur vraagt tevens om een machtiging van de aandeelhouders om volgestorte aandelen in het kapitaal van de vennootschap zelf of certificaten daarvan tot het wettelijke en statutair toegestane maximum anders dan om niet, door welke wijze van eigendomsverkrijging dan ook, te verkrijgen tegen een prijs die ten hoogste 15% afwijkt van de hoogste dan wel de laagste prijs waarvoor aandelen van de desbetreffende soort in de vennootschap per de datum waarop de overeenkomst tot verkrijging wordt gesloten, bij Euronext Amsterdam worden verhandeld.

In 2013 is van beide machtigingen geen gebruik van gemaakt.

IV.2. Certificering van aandelen

Het principe met betrekking tot de certificering van aandelen en de daarbij genoemde best practice bepalingen zijn niet op RSG van toepassing.

IV.3. Informatieverschaffing / logistiek Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Het Bestuur en de Raad van Commissarissen van RSG onderschrijven principe IV.3. en passen de genoemde best practice bepalingen, voor zover van toepassing toe. De volledige presentaties, eventuele webcasts, et cetera. zijn vanaf het moment van de bijeenkomsten, toegankelijk via de website www.rotosmeetsgroup.nl. Aangezien er een vaste groep journalisten is die RSG actief volgt, worden er geen aparte persbijeenkomsten meer gehouden. Na ieder persbericht worden telefonische interviews ingepland met deze journalisten.

Materiële wijzigingen in de statuten van de vennootschap alsmede voorstellen tot benoeming van commissarissen worden afzonderlijk aan de Algemene Vergadering voorgelegd. Overeenkomstig best practice IV.3.13 van de Corporate Governance code heeft RSG haar beleid op hoofdzaken inzake bilaterale contacten met aandeelhouders gepubliceerd op haar website.

IV.4. Verantwoordelijkheid aandeelhouders en institutionele beleggers

Dit principe richt zich op de verantwoordelijkheid van aandeelhouders en institutionele beleggers en is derhalve niet op RSG van toepassing.

V. De audit van de financiële verslaggeving en de positie van de interne audit functie en van de externe accountant

V.1. Financiële verslaggeving

Het Bestuur van RSG onderkent haar verantwoordelijkheid voor de kwaliteit en de volledigheid van de openbaar gemaakte financiële berichten. Ook de rol van de Raad van Commissarissen in het toezicht houden op de vervulling van deze verantwoordelijkheid wordt zowel door het Bestuur als door de Raad van Commissarissen onderkend.

V.2. Rol, benoeming, beloning en beoordeling van het functioneren van de externe accountant

De externe accountant is aanwezig bij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

De Raad van Commissarissen zal, met inachtneming van het advies van het Bestuur, indien aan de orde, de benoeming van de externe accountant aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voorleggen. Binnen de audit- en riskmanagement commissie wordt jaarlijks het functioneren van de externe accountant beoordeeld.

V.3. Interne auditfunctie

Het principe met betrekking tot de interne auditfunctie is niet op RSG van toepassing.

V.4. Relatie en communicatie van de externe accountant met de organen van de vennootschap

Het principe met betrekking tot de relatie en communicatie van de externe accountant met de organen van de vennootschap en de genoemde best practice bepalingen worden door RSG toegepast.

Overnamerichtlijn

Met betrekking tot de ingevolge artikel 2:391 lid 5 BW, Besluit Artikel 1 overnamerichtlijn, vereiste informatie melden wij het volgende:

Artikel 1 lid 1a: Informatie met betrekking tot de kapitaalstructuur van RSG is vermeld op pagina 11 van dit jaarverslag.

Artikel 1 lid 1b: RSG kent geen statutaire of contractuele beperking van de overdracht van aandelen.

Artikel 1 lid 1c: Substantiële deelnemingen in RSG staan vermeld op pagina 11 van het jaarverslag.

Artikel 1 lid 1d: Aan de aandelen waarin het maatschappelijk kapitaal van RSG is verdeeld, zijn geen bijzondere zeggenschapsrechten verbonden.

Artikel 1 lid 1e: RSG kent geen werknemersparticipatieplan of werknemersaandelenoptieplan.

Artikel 1 lid 1f: Er zijn geen beperkingen op de uitoefening van de aan gewone aandelen verbonden stemrechten. De statuten van RSG bevatten de gebruikelijke bepalingen met betrekking tot aanmelding om als stem- en vergadergerechtigde in een aandeelhoudersvergadering te worden aangemerkt.

Artikel 1 lid 1g: RSG is niet bekend met overeenkomsten met een aandeelhouder, die aanleiding kunnen geven tot beperking van de overdracht van aandelen of tot beperking van het stemrecht.

Artikel 1 lid 1h: De wijze van benoeming en ontslag van bestuurders en commissarissen en wijziging van de statuten volgen volledig de Nederlandse Corporate Governance Code en staan beschreven in de statuten van RSG.

Artikel 1 lid 1i: de bevoegdheden van het Bestuur, in het bijzonder tot de uitgifte van aandelen van de RSG en de verkrijging van eigen aandelen door RSG staan vermeld onder IV.1 van dit hoofdstuk.

Artikel 1 lid 1j: RSG moet de financiële instellingen waarmee zaken wordt gedaan op de hoogte stellen van een change-of-control. In dat geval kunnen de financiële instellingen vervoegde aflossing van het door hen verstrekte krediet eisen. In enkele samenwerkingsovereenkomsten voor langere termijn komen change-of-control clauses voor maar deze worden, gezien de omvang van de Group, niet van materieel belang geacht in de zin van het Besluit artikel 10.

Artikel 1 lid 1k: Wat betreft change-of-control bepalingen in arbeidsovereenkomsten kan worden aangegeven dat RSG met bestuurder en stafleden overeenkomsten heeft gesloten die voorzien in een uitkering bij beëindiging van het dienstverband in geval van een change-of-control.

Jaarrekening 2013 - Inhoud

Jaarrekening	pagina
<i>Geconsolideerde jaarrekening</i>	
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	46
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten	49
Geconsolideerde balans	50
Geconsolideerd overzicht van mutaties in het eigen vermogen	52
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	53
Grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling	55
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	65
<i>Vennootschappelijke jaarrekening</i>	
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening	99
Vennootschappelijke balans	100
Vennootschappelijk overzicht van mutaties in het eigen vermogen	102
Toelichting op de vennootschappelijke balans	104
<i>Overige gegevens</i>	
Statutaire bepaling inzake de winstbestemming	106
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	107
Werkmaatschappijen	108

Jaarrekening - Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(bedragen x € 1.000)	Toelichting	Vóór bijzondere posten	Bijzondere posten (zie toelichting 2)	2013
Opbrengsten	4	291.601	-	291.601
Kosten van grond- en hulpstoffen	6	- 112.410	-	- 112.410
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	7	- 28.289	-	- 28.289
Toegevoegde waarde		150.902	-	150.902
Overige baten	5	893	-	893
		151.795	-	151.795
Personeelskosten	8	- 99.539	- 2.619	- 102.158
Afschrijvingen immateriële vaste activa	9	- 250	-	- 250
Afschrijvingen materiële vaste activa	10	- 13.014	-	- 13.014
Bijzondere waardeverminderingen	11	-	- 664	- 664
Niet gerealiseerde waardeveranderingen van vastgoedbeleggingen	12	-	-725	-725
Overige bedrijfskosten	13	- 35.062	- 23	- 35.085
Bedrijfsresultaat		3.930	- 4.031	-101
Financieringsopbrengsten	14	169	-	169
Financieringskosten	15	- 2.867	-	- 2.867
Resultaat voor belastingen		1.232	- 4.031	- 2.799
Belastingen	16	- 557	- 744	-1.301
Resultaat na belastingen		675	- 4.775	- 4.100
Toe te rekenen aan:				
Aandeelhouders Roto Smeets Group NV				- 4.100
				- 4.100
Toe te rekenen aan aandeelhouders Roto Smeets Group NV:				
Gewoon en verwaterd resultaat per aandeel	36			- 1,25

(bedragen x € 1.000)	Toelichting	Vóór bijzondere posten	Bijzondere posten (zie toelichting 2)	2012
Opbrengsten	4	316.389	-	316.389
Kosten van grond- en hulpstoffen	6	- 124.083	-	- 124.083
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	7	- 30.706	-	- 30.706
Toegevoegde waarde		161.600	-	161.600
Overige baten	5	1.229	-	1.229
		162.829	-	162.829
Personeelskosten	8	- 105.174	- 556	- 105.730
Afschrijvingen immateriële vaste activa	9	- 115	-	- 115
Afschrijvingen materiële vaste activa	10	- 22.284	-	- 22.284
Bijzondere waardeverminderingen	11	-	- 26.515	- 26.515
Niet gerealiseerde waardeveranderingen van vastgoedbeleggingen	12	-	- 1.961	-1.961
Overige bedrijfskosten	13	- 38.232	2.383	- 35.849
Bedrijfsresultaat		- 2.976	- 26.649	- 29.625
Financieringsopbrengsten	14	50	-	50
Financieringskosten	15	- 3.248	-	- 3.248
Resultaat voor belastingen		- 6.174	- 26.649	- 32.823
Belastingen	16	1.215	2.418	3.633
Resultaat na belastingen		- 4.959	- 24.231	- 29.190
Toe te rekenen aan:				
Aandeelhouders Roto Smeets Group NV				- 29.190
				- 29.190
Toe te rekenen aan aandeelhouders Roto Smeets Group NV:				
Gewoon en verwaterd resultaat per aandeel	36			- 8,87

Jaarrekening - Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten

(bedragen x € 1.000)	Toelichting	2013	2012
Resultaat na belastingen		- 4.100	- 29.190
Ongerealiseerde resultaten			
Mutatie waardering valutatermijncontracten	30	894	248
Omrekening vreemde valuta van buitenlandse deelnemingen	30	- 59	- 30
Belasting over ongerealiseerde resultaten	30	- 224	- 62
Ongerealiseerde resultaten na belastingen		611	156
Totaal gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten na belasting		- 3.489	- 29.034
Toe te rekenen aan:			
Aandeelhouders Roto Smeets Group NV		- 3.489	- 29.034

Bovengenoemde resultaten betreffen deels resultaten die in de toekomst in de winst- en verliesrekening zullen worden opgenomen.

Jaarrekening - Geconsolideerde balans per 31 december 2013

(bedragen x € 1.000)	Toelichting	2013	2012
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	18	1.882	2.099
Materiële vaste activa	19	76.655	82.547
Vastgoedbeleggingen	20	11.570	12.295
Geassocieerde deelnemingen / joint ventures	21	-	-
Uitgestelde belastingvordering	17	11.384	13.510
Overige financiële vaste activa	22	10	9
		101.501	110.460
Vlottende activa			
Voorraden	23	5.690	5.818
Handelsvorderingen	24	41.733	49.443
Overige vorderingen / vooruitbetalingen	25	8.486	9.930
Geldmiddelen en kasequivalenten	26	435	628
		56.344	65.819
Totaal activa		157.845	176.279

(bedragen x € 1.000)

Toelichting

2013

2012

PASSIVA**Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders van Roto Smeets Group NV**

Geplaatst aandelenkapitaal	27	16.451	16.451
Agio	28	12.833	12.833
Herwaarderingsreserve	29	3.164	3.708
Ingehouden winst	30	17.958	21.514
Overige reserves	30	- 1.571	- 2.182
Totaal eigen vermogen		48.835	52.324

Langlopende verplichtingen

Voorzieningen	31	3.386	3.056
Rentedragende leningen:			
Leningen	32	-	-
Leaseverplichtingen	32	9.270	4.548
		12.656	7.604

Kortlopende verplichtingen

Handelsschulden en overige verplichtingen	33	39.268	43.197
Kredietinstellingen	34	36.646	38.451
Rentedragende leningen	32	12.969	26.696
Te betalen belasting		5.338	4.784
Financiële derivaten	35	963	2.082
Voorzieningen	31	1.170	1.141
		96.354	116.351
Totaal verplichtingen		109.010	123.955
Totaal passiva		157.845	176.279

Jaarrekening - Geconsolideerd overzicht van mutaties in het eigen vermogen

(bedragen x € 1.000)	geplaatst kapitaal	agio	herwaarde- ringsreserve	ingehouden winst	overige reserves	totaal
stand op 1 januari 2013	16.451	12.833	3.708	21.514	- 2.182	52.324
Resultaat na belastingen			- 544	- 3.556		- 4.100
Ongerealiseerde resultaten na belastingen					611	611
Totaal gerealiseerde en onerealiseerde resultaten na belasting	-	-	- 544	- 3.556	611	- 3.489
stand op 31 december 2013	16.451	12.833	3.164	17.958	- 1.571	48.835

(bedragen x € 1.000)	geplaatst kapitaal	agio	herwaarde- ringsreserve	ingehouden winst	overige reserves	totaal
stand op 1 januari 2012	16.451	12.833	3.708	50.704	- 2.338	81.358
Resultaat na belastingen				- 29.190		- 29.190
Ongerealiseerde resultaten na belastingen					156	156
Totaal gerealiseerde en onerealiseerde resultaten na belasting	-	-	-	- 29.190	156	- 29.034
stand op 31 december 2012	16.451	12.833	3.708	21.514	- 2.182	52.324

Jaarrekening - Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(bedragen x € 1.000)	Toelichting	2013	2012
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat na belastingen		- 4.100	- 29.190
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	9/10/11	13.928	48.914
Boekwinst op verkoop materiële vaste activa		- 20	- 63
(Uitgestelde) belastingen		2.126	- 3.542
Overige mutaties zonder kasstroom		3.224	- 592
Mutaties			
Vorraden		128	1.525
Handelsvorderingen		7.047	3.444
Overige vorderingen en vooruitbetalingen		1.444	- 1.320
Handelsschulden en overige verplichtingen		- 5.580	- 5.836
Voorzieningen		- 698	- 859
Kasstroom uit operationele activiteiten		17.499	12.481
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa		- 7.246	- 5.596
Desinvesterings van materiële vaste activa		143	615
Investerings in immateriële vaste activa		- 33	- 696
Netto instroom kasmiddelen acquisitie vdbj_		-	626
Aflossingen leningen u/g		1	2
		- 7.135	- 5.049
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Opgenomen rentedragende leningen		-	1.828
Aflossingen rentedragende leningen		- 8.752	- 6.800
Kredietinstellingen		- 1.804	- 2.275
		- 10.556	- 7.247
Omrekenverschillen vreemde valuta		- 1	- 1
Saldo kasstromen		- 193	184
Geldmiddelen en kasequivalenten begin jaar	26	628	444
Geldmiddelen en kasequivalenten einde jaar	26	435	628

In de kasstroom uit operationele activiteiten zijn begrepen de kasstromen in:

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Ontvangen rente	12	50
Betaalde rente	- 2.887	- 2.862
	- 2.875	- 2.812

Onder de overige mutaties zonder kasstroom zijn begrepen:

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Mutatie financiële derivaten	1.790	223
Mutaties in voorzieningen	1.057	- 2.254
Niet gerealiseerde waardeverandering van vastgoedbeleggingen	725	1.961
Earn-out regeling	- 289	- 492
Overige mutaties	- 59	- 30
	3.224	- 592

Jaarrekening - Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Roto Smeets Group N.V. (RSG) is een in Nederland opgerichte en in Deventer gevestigde vennootschap waarvan de gewone aandelen openbaar worden verhandeld bij NYSE Euronext Amsterdam. De activiteiten van RSG worden in het organisatieprofiel in het Maatschappelijk jaarverslag uiteengezet.

De geconsolideerde jaarrekening per 31 december 2013 van RSG is opgesteld op 20 maart 2014 door de Raad van Bestuur. De geconsolideerde jaarrekening van RSG wordt vastgesteld op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders die op 14 mei 2014 zal worden gehouden.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2:402 BW vermeldt de vennootschappelijke winst- en verliesrekening slechts afzonderlijk het resultaat uit deelnemingen na belastingen alsmede overige resultaten na deelnemingen.

Algemeen

Statement of compliance

De geconsolideerde jaarrekening van RSG is opgesteld volgens de door de International Accounting Standards Board (IASB) vastgestelde en door de Europese Commissie goedgekeurde standaarden en interpretaties, hierna te noemen International Financial Reporting Standards (IFRS).

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van historische kostprijs, met uitzondering van financiële instrumenten en vastgoedbeleggingen die zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De geconsolideerde jaarrekening luidt in euro's en alle bedragen zijn afgerond naar duizendtallen (€ 000), tenzij anders is vermeld.

Continuïteitsbeginsel

Ook in 2013 heeft RSG een continue strijd gevoerd om zich aan te passen aan de aanhoudende daling van printvolumes en de continue prijsdruk. Met name opdrachtgevers in de marktsegmenten waar RSG zich op richt hebben in 2013 ingrijpende maatregelen genomen wat direct een effect had op de omzet van haar dochterondernemingen.

RSG heeft een sterke focus op kostenreductie om concurrerend te blijven. Dit is voor een belangrijk deel gerealiseerd door het in 2012 gestarte kostenbesparingsprogramma 'Sneller, Beter, Hoger'. Het gerealiseerde potentieel is net voldoende om de prijsdaling in de markt bij te houden. De in 2012 ingezette strategie om met lagere kosten meer volume binnen te kunnen halen heeft wel gewerkt, maar niet voldoende om de beschikbare capaciteit volledig af te vullen. Terwijl het marktvolume daalde heeft RSG haar afgezette volume op hetzelfde peil als 2012 kunnen houden en daarmee haar marktaandeel flink vergroot. Desondanks - en mede door de gerealiseerde productiviteitsstijging - zijn de meeste drukkerijen in 2013 geconfronteerd met overcapaciteit. Eind 2013 is daarom besloten om de basisbezetting in een aantal drukkerijen terug te brengen (waarbij de beschikbare productiecapaciteit wel in stand wordt gehouden). Door deze maatregel komen circa 170 arbeidsplaatsen te vervallen en wordt het vaste kostenniveau verder verlaagd, terwijl de mogelijkheid

om op te schalen blijft bestaan. RSG is zich ervan bewust dat in de komende jaren de hoeveelheid drukwerk alleen nog maar zal afnemen. Maar ook in dalende en consoliderende bedrijfstakken kunnen acceptabele rendementen behaald worden. Daarvoor is ondernemerschap, focus en flexibiliteit nodig. Deze doelstelling zal door de voorgenomen strategische en organisatorische maatregelen worden gerealiseerd.

Ultimo 2013 voldoet RSG, met een solvabiliteit van 30,1% volgens de definitie van de ING Bank, aan de minimale solvabiliteits eis van 25%. De solvabiliteit volgens de definitie financieringsconvenanten van ABN AMRO Bank is ultimo 2013 24,6% en voldoet daarmee aan de solvabiliteits eis van 23,5%. Tevens voldoet RSG ultimo 2013 aan alle overige door de banken vereiste convenanten.

Ondanks de moeilijke omstandigheden en de kwetsbare financiële positie, waarbij de netto kasstroom op een substantieel lager niveau zal uitkomen en RSG derhalve minder ruimte heeft om onverwachte tegenvallers op te vangen, is de Raad van Bestuur van mening dat de onderneming over voldoende middelen zal blijven beschikken om haar bedrijfsvoering te handhaven. De jaarrekening 2013 is derhalve opgesteld op basis van het continuïteitsbeginsel.

RSG heeft met ABN AMRO Commercial Finance en ING Bank overleg gevoerd inzake continuering van de kredietfaciliteiten. ABN AMRO Commercial Finance heeft aangegeven niet voornemens te zijn de kredietovereenkomst per 1 april 2014 op te zeggen. Hetgeen resulteert in continuering van de factorovereenkomst van ABN AMRO Commercial Finance voor de duur van twee jaar op basis van dezelfde zekerheden (zie toelichting 34). De solvabiliteitsratio is verhoogd van 23,5% naar 24% per 30 juni 2014 en 25,5% per ultimo 2014. De DSCR ratio is verhoogd naar minimaal 1,1. De debt/EBITDA ratio is bepaald op 3,5 en zal ultimo 2014 verlaagd worden naar 3,25. De kredietfaciliteit van ING Bank is verlengd voor de duur van een jaar waarbij de condities gelijk zijn gebleven.

Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening bevat de jaarrekening van RSG en haar dochterondernemingen. Als dochterondernemingen worden die ondernemingen beschouwd waarover RSG zeggenschap kan uitoefenen, dat wil zeggen in staat is om het financiële en operationele beleid van die ondernemingen te sturen teneinde voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten. De jaarrekeningen van de dochterondernemingen zijn opgesteld per dezelfde verslagdatum als die van de moedermaatschappij, waarbij uniforme waarderinggrondslagen zijn toegepast.

Alle saldi en transacties, baten en lasten binnen de groep en winsten en verliezen voortvloeiend uit transacties binnen de groep die zijn opgenomen in de activa, worden volledig geëlimineerd. Dochterondernemingen worden vanaf overnamedatum, zijnde de datum waarop feitelijke zeggenschap over de overgenomen

Jaarrekening - Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

partij wordt verworven, geconsolideerd. Deze consolidatie wordt voortgezet tot het moment dat de feitelijke zeggenschap ophoudt te bestaan. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en het groepsresultaat is vermeld onder minderheidsbelang derden.

Stelselwijzigingen

De toegepaste grondslagen van de financiële verslaggeving zijn consistent met die van het voorgaande boekjaar met uitzondering van het volgende:

IFRS-standaarden en IFRIC-interpretaties

De IASB en de IFRIC hebben nieuwe standaarden, aanpassingen in bestaande standaarden en interpretaties uitgebracht waarvan sommige nog niet van kracht zijn of nog niet door de Europese Unie zijn bekrachtigd. RSG heeft de volgende standaarden en interpretaties ingevoerd die vanaf 1 januari 2013 van kracht zijn. De toepassing van deze standaarden heeft geen significante invloed gehad op de jaarrekening 2013.

IFRS 7 Financiële instrumenten: toelichtingen

De wijzigingen in IFRS 7 zijn van kracht voor boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2013. IFRS 7 is aangepast ten aanzien van off-setting van activa en verplichtingen. De standaard is uitgebreid met specifieke toelichtingsvereisten voor instrumenten waarop off-setting van toepassing is. RSG past geen off-setting toe van financiële instrumenten in overeenstemming met IAS 32 en derhalve heeft deze wijziging geen impact op de jaarrekening.

IFRS 13 Waardering van de reële waarde

Deze standaard definieert de reële waarde, geeft indicaties over de waardering ervan en introduceert nieuwe bepalingen met betrekking tot de informatieverschaffing. IFRS 13 is van kracht voor boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2013. IFRS 13 geeft geen inzicht van de situaties waarin de waardering van de reële waarde wordt verplicht; de standaard bespreekt veeleer de manier waarop de waardering van de reële waarde moet worden uitgevoerd wanneer een standaard dit vereist.

IAS 19 Personeelsbeloningen (herzien)

De wijzigingen als gevolg van IAS 19 (herzien in 2011) betreffen onder andere de verwerking van toegezegde pensioenregelingen. De voornaamste wijzigingen die gevolgen hebben voor de Groep zijn onder andere:

- Alle pensioenkosten van verstreken diensttijd worden opgenomen zodra de betreffende wijziging/inperking zich voordoet of, indien dit eerder is, zodra de daarmee samenhangende reorganisatie- of ontslagkosten worden opgenomen. Pensioenkosten van verstreken diensttijd met betrekking tot nog niet onvoorwaardelijk toegezegde vergoedingen mogen dan ook niet langer worden uitgesteld en in toekomstige perioden worden opgenomen.
- De in de voorgaande versie van IAS 19 gehanteerde rentelasten het verwachte rendement op fondsbeleggingen zijn vervangen door een netto rente ingevolge IAS 19 (herzien in 2011), dat

wordt berekend door aan het begin van ieder verslagjaar de disconteringsvoet toe te passen op de netto verplichting of het netto actief uit hoofde van de toegezegde pensioenregeling.

De herziene standaard is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2013. De standaard is van toepassing op bepaalde toegezegde pensioenregelingen van RSG, maar heeft geen significante gevolgen voor de geconsolideerde jaarrekening.

Verbeteringen van IFRS-standaarden (gepubliceerd in augustus 2013), betreffen een verzameling van kleinere wijzigingen op een aantal IFRS standaarden en zullen geen materiële aanpassingen voor RSG tot gevolg hebben. Verbeteringen worden alleen toegepast voor zover deze zijn bekrachtigd door de EU.

Toekomstige stelselwijzigingen

De volgende standaarden en interpretaties die nog niet van kracht zijn of nog niet door de Europese Unie zijn bekrachtigd worden nog niet toegepast door RSG:

IFRS 9 Financiële instrumenten

De IASB heeft fase 1 en 2 gepubliceerd van IFRS 9 Financiële instrumenten, de standaard die uiteindelijk IAS 39 Financiële instrumenten: opname en waardering zal vervangen. De standaard zou van kracht zijn voor boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2013, maar is door de IASB uitgesteld tot IFRS 9 volledig is afgerond. In latere fasen zal de IASB zich richten op hedge accounting, afwikkelingen van oorspronkelijke leningen en saldering van activa en passiva. De goedkeuring van de eerste fase van IFRS 9 zal effect hebben op de indeling en waardering van financiële activa van RSG. Zodra de andere fasen zijn gepubliceerd zal RSG het effect bestuderen om een volledig beeld te presenteren.

IFRS 10 De geconsolideerde jaarrekening

IFRS 10 De geconsolideerde jaarrekening vervangt IAS 27. De geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening wordt van kracht voor boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2014. De nieuwe standaard introduceert een nieuw consolidatiemodel dat van toepassing is op alle ondernemingen. Het model is gebaseerd op zeggenschap en is onafhankelijk van de aard van de entiteit waarin werd geïnvesteerd. Het is niet meer van belang of de zeggenschap over de entiteit gebeurt via stemrechten van de investeerders of via andere contractuele bepalingen zoals het geval is bij "special purpose entities". Deze wijziging heeft geen effect op de financiële positie en resultaten van RSG. In overeenstemming met IFRS 10 is zeggenschap gebaseerd op het feit of de investeerder:

- Macht heeft over de entiteit;
- Onderworpen is aan, en rechten heeft op, variabele rendementen uit de investering in de entiteit; en
- De mogelijkheid heeft om zijn macht te gebruiken om het bedrag van deze rendementen te beïnvloeden.

IFRS 11 Gezamenlijke overeenkomsten, IAS 28 Investerings in deelnemingen en joint ventures

IFRS 11 bevat de bepalingen over gezamenlijke overeenkomsten en vervangt IAS 31 – Belangen in joint ventures. IFRS 11 classificeert gezamenlijke overeenkomsten in twee categorieën: gezamenlijke activiteiten (joint operations) en gezamenlijke entiteiten (joint ventures). Gezamenlijke bedrijfsactiviteiten zijn gezamenlijke overeenkomst die de investeerders rechtstreekse rechten en verplichtingen geven met betrekking tot de individuele activa en verplichtingen van de overeenkomst. De investeerders nemen daarom hun aandeel in de activa, verplichtingen, opbrengsten en kosten van de overeenkomst op in overeenstemming met de toepasbare IFRS standaarden. Gezamenlijke entiteiten zijn gezamenlijke overeenkomsten waarbij de partijen een recht hebben op de netto activa van de overeenkomst. Deze overeenkomsten moeten verwerkt worden volgens de "equity"-methode zoals uiteengezet in de herziene standaard IAS 28 – investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures. De mogelijkheid om joint ventures proportioneel te consolideren is dus verwijderd. Deze wijziging wordt van kracht voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2014. De wijziging zal geen effect hebben op RSG haar financiële posities of prestaties.

IFRS 12 Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten

IFRS 12 omvat nieuwe bepalingen met betrekking tot de presentatie van toelichtingen over de deelnemingen van een entiteit in dochterondernemingen, gezamenlijke overeenkomsten, geassocieerde deelnemingen en niet geconsolideerde entiteiten. Deze informatie is bestemd om gebruikers van de jaarrekening te helpen bij het beoordelen van de aard en de risico's verbonden aan de deelnemingen in andere entiteiten en de gevolgen ervan op de jaarrekening. Deze standaard wordt van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2014 en heeft geen effect op RSG haar financiële positie of prestaties.

IAS 32 Salderen van financiële activa en financiële verplichtingen (herzien)

Deze standaard is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2014. Met deze aanpassing beoogt de IASB onduidelijkheden over saldering in praktijk te verminderen. De belangrijkste aanpassing betreft het opnemen van nadere uitleg van de voorschriften rond saldering in de balans. IAS 32 kent de bepaling dat een financieel actief en een financiële verplichting moeten worden gesaldeerd als een onderneming:

- 1) een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen en
- 2) voornemens is om de verplichting op netto basis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Bovenstaande voorwaarden voor saldering zijn niet gewijzigd. De IASB heeft wel nadere bepalingen opgenomen om deze voorwaarden te verduidelijken.

IAS 36 Informatieverschaffing over de realiseerbare waarde van niet-financiële activa (herzien)

De wijziging verduidelijkt de toelichtingsvereisten met betrekking tot de realiseerbare waarde van niet-financiële activa. Hiervoor heeft de IASB twee toelichtingsvereisten aan IAS 36 toegevoegd:

- 1) Aanvullende informatie over de reële waarde van activa die aan een bijzondere waardevermindering onderhevig zijn wanneer de realiseerbare waarde is gebaseerd op de reële waarde minus de kosten van vervreemding;
- 2) Informatie over de disconteringsvoet die is gebruikt, wanneer de realiseerbare waarde is gebaseerd op de reële waarde minus de kosten van vervreemding met behulp van de contante waarde berekening. De wijziging harmoniseert de toelichtingsvereisten tussen de gebruikswaarde en de reële waarde minus de kosten van vervreemding.

De wijziging is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2014. Eerdere toepassing is toegestaan wanneer tevens IFRS 13 wordt toegepast en dient te worden toegelicht.

IAS 39 Financiële instrumenten: Overgang van derivaten and continuering van Hedge Accounting (herzien)

Deze standaard is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2014. De wijziging voorziet in een uitzondering op de verplichting om hedge accounting te staken in bepaalde omstandigheden waarbij er een verandering is in de tegenpartij van het hedge instrument teneinde volledige verrekening van het instrument te kunnen realiseren. De wijziging dekt overgangen:

- 1) Die ontstaan als gevolg van wet- of regelgeving, of de invoering van de wet- of regelgeving;
- 2) Wanneer de partijen van het hedge instrument overeenkomen dat een of meer "clearing" tegenpartijen de plaats innemen van de originele tegenpartij om de tegenpartij te worden van alle partijen.
- 3) Welke niet geresulteerd hebben in wijzigingen in de voorwaarden van de oorspronkelijke derivaten anders dan wijzigingen direct toe te rekenen aan de verandering in tegenpartij om verrekening te realiseren.

Aan alle bovenstaande criteria moet worden voldaan om hedge accounting te continueren. Bij overgangen die niet voldoen aan de criteria voor de uitzondering moeten bedrijven de wijziging van het hedge instrument beoordelen ten opzichte de recognition criteria voor financiële instrumenten en de algemene voorwaarden voor voortzetting van hedge accounting.

IFRIC 21 Levies

Het begrip 'levy' is in het kader van IFRIC 21 gedefinieerd als de verplichting tot een uitstroom van middelen die door overheden (lokaal, nationaal of internationaal) via wet- en regelgeving wordt opgelegd aan ondernemingen anders dan:

- 1) de uitstroom van middelen die binnen de reikwijdte van een andere standaard vallen (waaronder de betaling van winstbelasting die onder IAS 12 'Income taxes' valt);
- 2) boetes en andere maatregelen die het gevolg zijn van het niet voldoen aan wet- en regelgeving.

Jaarrekening - Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

IFRIC 21 gaat in op de vraag op welk moment de 'levy' moet worden verwerkt. De interpretatie heeft geen betrekking op de verwerking van de betaling als kosten of als actief. Daarvoor wordt verwezen naar de overige standaarden. Deze interpretatie is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2014.

Belangrijke oordelen en schattingsonzekerheden

Bij het opstellen van de jaarrekening worden schattingen en veronderstellingen gemaakt met betrekking tot de opname en waardering van activa en passiva, niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen alsook inkomsten en uitgaven. De belangrijkste veronderstellingen omtrent de toekomst en overige belangrijke bronnen van schattingsonzekerheden per balansdatum die een aanmerkelijk risico in zich dragen van een belangrijke aanpassing van de boekwaarde van activa en verplichtingen in het volgende boekjaar, betreffen de inschatting van de economische levensduur van activa, de bijzondere waardeverminderingen van activa, de uitgestelde belastingvorderingen en de voorzieningen.

Omrekening vreemde valuta

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in euro, die tevens de functionele en rapporteringsvaluta van RSG is. Iedere groepsentiteit bepaalt de eigen functionele valuta en de posten die in de jaarrekening van iedere entiteit worden opgenomen, worden gewaardeerd op basis van deze functionele valuta. Transacties in vreemde valuta worden bij de eerste opname verantwoord tegen de koers van de functionele valuta per de datum van de transactie. Monetaire activa en verplichtingen die luiden in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers van de functionele valuta per balansdatum. Eventuele verschillen worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht, met uitzondering van verschillen uit geleende gelden in buitenlandse valuta die dienen ter afdekking van een investering in een buitenlandse entiteit. Deze worden rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt tot het moment van verkoop van de betreffende entiteit, waarna verantwoording in de geconsolideerde winst- en verliesrekening plaatsvindt. Niet monetaire activa en passiva die worden gewaardeerd tegen historische kostprijs in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen per de datum van de oorspronkelijke transacties.

De functionele valuta van de buitenlandse activiteiten (Antok Nyomdaipari Kft.) is in Hongaarse forint, Roto Smeets Denmark A/S in Deense kroon, Roto Smeets Ltd. in Engelse pond en Roto Smeets Zweden AB in Zweedse kroon. Per de verslagdatum worden de activa en passiva van deze dochterondernemingen omgerekend in de rapporteringsvaluta van RSG (de euro) tegen de koers per balansdatum. De winst- en verliesrekeningen worden omgerekend tegen de gewogen gemiddelde koers voor het jaar. De koersverschillen die voortkomen uit de omrekening worden direct in een afzonderlijke component van het eigen vermogen gebracht, onder afsplitsing van latente belastingen. Bij verkoop van een buitenlandse entiteit wordt het uitgestelde cumulatieve bedrag dat is opgenomen in het eigen vermogen voor die

betreffende buitenlandse activiteit, in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa die afzonderlijk zijn verworven, worden bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs. De kostprijs van immateriële vaste activa die zijn verworven bij een bedrijfsovername wordt gevormd door de reële waarde per de overnamedatum. Na de waardering bij de eerste opname worden de immateriële vaste activa gewaardeerd tegen kostprijs na aftrek van cumulatieve afschrijving en eventuele cumulatieve verliezen vanwege bijzondere waardevermindering.

Immateriële vaste activa worden afgeschreven over de gebruiksduur en getoetst op bijzondere waardevermindering indien er aanwijzingen zijn dat het immaterieel vast actief mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. De afschrijvingslast op immateriële vaste activa wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening onder de post afschrijvingen immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs, onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de activa bevat naast de aankoopprijs, indien van toepassing, ook de eerste schatting van de kosten van ontmanteling en verwijdering van het actief en van het herstel van het gebouw waarin het actief zich bevindt. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte gebruiksduur en worden lineair berekend op basis van een percentage van de kostprijs, rekening houdend met eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Kosten van vernieuwing worden slechts geactiveerd indien zij leiden tot een verlenging van de gebruiksduur van het actief. Materiële vaste activa worden getoetst op bijzondere waardeverminderingen indien gebeurtenissen of veranderingen in de omstandigheden erop wijzen dat de boekwaarde mogelijk niet realiseerbaar is. Materiële vaste activa in bestelling worden uitsluitend in de balans opgenomen voor zover vooruitbetalingen zijn verricht. Een materieel vast actief wordt niet meer in de balans opgenomen na vervreemding of indien er geen toekomstige economische voordelen van het gebruik of de vervreemding van het actief worden verwacht. Een eventuele opbrengst of verlies voortvloeiend uit de verwijdering van het actief op de balans (hetgeen wordt berekend als het verschil tussen de netto-opbrengst bij afstoting en de boekwaarde van het actief) wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening gedurende het jaar waarin het actief wordt verwijderd van de balans.

De restwaarde en de gebruiksduur van het actief worden beoordeeld en, indien noodzakelijk, aangepast per het einde van elk boekjaar.

Leaseovereenkomsten

De bepaling of een regeling een leaseovereenkomst vormt of deze bevat, is gebaseerd op de economische realiteit van de overeenkomst per de aanvangsdatum en vereist een beoordeling of de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van een of meer specifieke activa en of de overeenkomst het recht op het gebruik van het actief overdraagt. Na aanvang van de lease vindt slechts dan herbeoordeling plaats indien aan één van de onderstaande voorwaarden wordt voldaan:

- Wijziging van de contractvoorwaarden, niet zijnde verlenging van de overeenkomst;
- Een verlengingsoptie wordt uitgeoefend dan wel verlenging wordt verleend tenzij de looptijd van de verlenging bij eerste opname in de leasetermijn was opgenomen;
- Er een wijziging is in de vaststelling van het feit of de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van een bepaald actief;
- Een aanmerkelijke wijziging van het actief plaatsvindt.

Wanneer een herbeoordeling plaatsvindt, en er wordt vastgesteld dat deze (g)een leaseovereenkomst behelst, vindt verwerking als leaseovereenkomst (niet langer) plaats volgens de nieuwe situatie vanaf:

- In geval van de situatie sub a, c of d het moment waarop de wijziging in omstandigheden optreedt die aanleiding geeft tot de herbeoordeling;
- In geval van situatie b, de aanvang van de verlengingsperiode. Voor regelingen die vóór 1 januari 2005 zijn aangegaan, wordt de aanvangsdatum geacht 1 januari 2005 te zijn, overeenkomstig de overgangseisen van IFRIC 4.

Roto Smeets Group als lessee

Een financiële lease waaronder aan RSG vrijwel alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en voordelen worden overgedragen, wordt geactiveerd vanaf het moment van aanvang van de lease tegen de reële waarde van het geleasede object of, indien lager, de contante waarde van de minimale leasebetalingen. De leasebetalingen worden verdeeld in financieringskosten en verlaging van de leaseverplichting, waarmee een constante rentevoet wordt bereikt voor het restant van de verplichting. De financieringskosten worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

Geactiveerde geleasede activa worden afgeschreven over de geschatte gebruiksduur van het actief of over de kortere leasetermijn, indien er geen redelijke zekerheid is dat RSG het eigendom zal verkrijgen aan het einde van de leaseperiode.

Operationele leasebetalingen worden gedurende de leaseperiode lineair opgenomen als last in de winst- en verliesrekening.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde welke is vastgesteld door erkende externe taxateurs. Vastgoedbeleggingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd

tegen de actuele waarde. Na eerste opname worden de wijzigingen in de reële waarde verwerkt via de winst- en verliesrekening.

Geassocieerde deelnemingen en joint-ventures

Als joint-ventures worden die ondernemingen beschouwd over wier activiteiten door RSG op grond van contractuele verbintenissen gezamenlijk met andere partijen zeggenschap wordt uitgeoefend. RSG waardeert de joint-venture op basis van de 'equity'-methode. De 'equity'-methode is een verwerkingswijze waarbij de investering aanvankelijk tegen kostprijs wordt opgenomen en vervolgens wordt aangepast rekening houdend met de wijziging in het aandeel van de netto-activa na de overname.

Als geassocieerde deelnemingen worden die ondernemingen beschouwd waarop RSG ten aanzien van het financiële en operationele beleid aanmerkelijke invloed uitoefent zonder er zeggenschap over te hebben. De deelnemingen worden gewaardeerd volgens de 'equity'-methode. In de geconsolideerde jaarrekening wordt het aandeel van RSG in het totaal van verantwoorde winsten en verliezen op joint-ventures en geassocieerde deelnemingen opgenomen als basis van de 'equity'-methode en wel vanaf het moment dat de aanmerkelijke invloed daadwerkelijk aanvangt tot op het moment dat deze daadwerkelijk eindigt.

Financiële activa

Financiële activa worden ingevolge IAS 39 aangemerkt als een financieel actief tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, als leningen en vorderingen, als tot einde looptijd aangehouden beleggingen, of als voor verkoop beschikbare financiële activa.

Bij de eerste opname van financiële activa worden deze opgenomen tegen reële waarde, vermeerderd met (in geval van een financieel actief dat niet tegen reële waarde, met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening is opgenomen) de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten. RSG bepaalt de rubricering van haar financiële activa na de eerste verantwoording en, indien toegestaan en van toepassing, wordt dit herbeoordeeld per einde van ieder boekjaar.

Alle reguliere aankopen van financiële activa worden opgenomen per de transactiedatum, dat wil zeggen de datum waarop RSG de verplichting aangaat om het activum te kopen. Reguliere aankopen en verkopen zijn aankopen of verkopen van financiële activa waarvoor activa moeten worden geleverd binnen een periode die over het algemeen wordt bepaald door regels of gebruiken in de markt.

Een financieel actief wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening Alle derivaten worden aangemerkt als aangehouden voor

Jaarrekening - Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

handelsdoeleinden tenzij zij zijn aangemerkt als afdekkingsinstrument en effectief zijn. Derivaten zijn financiële instrumenten waarbij geen of een beperkte netto-aanvangsinvestering nodig is waarbij afwikkeling in de toekomst plaatsvindt afhankelijk van veranderingen in een bepaalde koers of prijs (zoals rentevoet of prijs van een financieel instrument). De waardeveranderingen worden rechtstreeks in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Leningen en vorderingen

Leningen en vorderingen zijn financiële activa met vaste of bepaalde vergoedingen die niet op een actieve markt zijn genoteerd. Handels- en overige vorderingen worden na initiële waardering opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Eventuele winsten en verliezen worden opgenomen in het resultaat zodra de leningen en vorderingen niet langer op de balans worden opgenomen of een bijzondere waardevermindering ondergaan.

Er wordt een voorziening getroffen voor de bijzondere waardevermindering van handels- en overige vorderingen indien de inning van een vordering onzeker wordt. Een vordering wordt onzeker indien er objectief bewijs is dat RSG niet in staat zal zijn alle bedragen te innen waarop zij recht heeft overeenkomstig de originele voorwaarden van de vorderingen. Significante financiële moeilijkheden, de waarschijnlijkheid dat de schuldenaar failliet gaat of dat er een sanering van financiën zal plaatsvinden, en in gebreke blijven of delinquentie worden beschouwd als indicatoren dat de vordering duurzaam is verminderd. De hoogte van de voorziening is het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de contante waarde van de toekomstige kasstromen, verdisconteerd tegen het oorspronkelijke effectieve rentepercentage. De bijzondere waardevermindering wordt verantwoord in het resultaat evenals toekomstige terugboekingen van eerdere bijzondere waardeverminderingen.

Voor verkoop beschikbare financiële activa

Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn financiële activa die niet worden geclassificeerd in één van de hiervoor genoemde categorieën. Na de eerste verantwoording worden de voor verkoop beschikbare financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde. De winst of het verlies wordt verantwoord als een afzonderlijke component van het eigen vermogen totdat het actief niet langer op de balans wordt opgenomen of totdat wordt bepaald dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Op een dergelijk moment wordt de cumulatieve winst of het verlies dat voorheen in het eigen vermogen was verantwoord, opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Bepaling van de reële waarde

De reële waarde van de financiële activa die actief worden verhandeld op georganiseerde financiële markten wordt bepaald op basis van de beurskoers. Voor financiële activa waarvoor geen actieve markt is, wordt de reële waarde bepaald met waarderingstechnieken. Dergelijke methodes zijn onder andere gebaseerd op de meest recente zakelijke markttransacties

of de huidige marktwaarde van een ander instrument, dat nagenoeg hetzelfde is, of een contantewaarde berekening en optiemodellen.

Saldering van financiële instrumenten

Financiële activa en passiva worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt vermeld in de balans op het moment dat er sprake is van een juridisch afdwingbaar recht om te salderen en de intentie bestaat om op nettobasis af te wikkelen of om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Hedge-accounting

RSG maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten zoals valutatermijncontracten en renteswaps ter afdekking van risico's voor wat betreft valuta- en renteschommelingen. Dergelijke afgeleide financiële instrumenten worden bij de eerste opname verantwoord tegen de reële waarde per de datum waarop het contract is aangegaan en vervolgens wordt de reële waarde opnieuw bepaald. Eventuele winsten of verliezen voortkomend uit wijzigingen in de reële waarde van de derivaten die geen deel uitmaken van een afdekkingsrelatie, worden direct in het resultaat verantwoord.

Bij het afsluiten van een afdekkingstransactie wordt de afdekkingsrelatie door RSG formeel aangewezen en gedocumenteerd, evenals de doelstelling en het beleid van RSG ten aanzien van beheer van financiële risico's bij het aangaan van de afdekkingsrelatie. Kasstroomafdekkingen die aan de strikte voorwaarden voor hedge-accounting voldoen, worden als volgt verantwoord. Het deel van de winst of het verlies op het afdekkingsinstrument waarvan is vastgesteld dat het een effectieve afdekking is, wordt rekening houdend met het belastingeffect direct in het eigen vermogen opgenomen en het niet-effectieve deel wordt in de winst- en verliesrekening verantwoord. De bedragen die in het eigen vermogen zijn opgenomen, worden overgeboekt naar de winst- en verliesrekening in dezelfde periode waarin de afgedekte baten of lasten zijn opgenomen of de verwachte verkoop of aankoop wordt verricht. De verantwoording vindt plaats onder opbrengsten.

Indien de verwachte transactie zich naar verwachting niet meer zal voordoen, worden de bedragen die eerst in het eigen vermogen zijn opgenomen, overgeboekt naar het resultaat. Indien het afdekkingsinstrument afloopt, wordt verkocht, beëindigd, uitgeoefend (zonder vervanging of rollover) of indien de aanwijing als afdekking wordt teruggenomen, blijven de bedragen die eerst in het vermogen zijn opgenomen, in het eigen vermogen totdat de verwachte transactie zich voordoet. Indien de betreffende transactie zich naar verwachting niet zal voordoen, wordt het bedrag ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Bijzondere waardeverminderingen van financiële activa

RSG beoordeelt op elke balansdatum of een financieel actief of een groep financiële activa bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

Tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde activa

Indien er objectief bewijs bestaat dat er een bijzonder waardeverminderingverlies is opgetreden op tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde leningen en vorderingen, wordt het bedrag bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de contante waarde van verwachte toekomstige kasstromen (exclusief verwachte toekomstige kredietverliezen die zich niet hebben voorgedaan), gediscoteerd tegen het oorspronkelijke effectieve rentetarief van het financiële actief (dus het bij eerste opname berekende effectieve rentetarief). Het bedrag van het verlies wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening. Indien het bedrag van het verlies wegens bijzondere waardeverminderingen in een navolgende periode daalt en de daling objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die na opname van de bijzondere waardeverminderingen heeft plaatsgevonden, wordt het eerder verantwoorde verlies wegens bijzondere waardeverminderingen teruggenomen. Een eventuele daarop volgende terugnemning van een verlies wegens bijzondere waardeverminderingen wordt in de winst of het verlies verantwoord, voor zover de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de geamortiseerde kostprijs ervan per de datum van terugnemning.

Voor verkoop beschikbare financiële activa

Indien een voor verkoop beschikbaar actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, wordt het bedrag dat gelijk is aan het verschil tussen de verkrijgingsprijs (na aftrek van eventuele aflossingen op de hoofdsom en afschrijving) en de reële waarde, verminderd met eventuele eerder in de winst- en verliesrekening opgenomen bijzondere waardeverminderingverliezen, overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening. Het terugnemen van bijzondere waardeverminderingverliezen met betrekking tot eigen vermogen instrumenten aangemerkt als voor verkoop beschikbaar geschiedt niet via de winst- en verliesrekening.

Het terugnemen van bijzondere waardeverminderingverliezen op schuldbewijzen geschiedt via de winst- en verliesrekening, indien de stijging in de reële waarde van het instrument objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die na de opname van het bijzondere waardeverminderingverlies in de winst- en verliesrekening heeft plaatsgevonden.

Bijzondere waardeverminderingen niet-financiële activa

RSG beoordeelt per verslagdatum of er aanwijzingen zijn dat een actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Indien een dergelijk aanwijzing aanwezig is of indien de jaarlijkse toetsing op bijzondere waardeverminderingen van een actief vereist is, maakt RSG een schatting van de realiseerbare waarde van het actief. De realiseerbare waarde van een actief is de

hoogste van de reële waarde van een actief minus verkoopkosten of de waarde van de kasstroomgenererende eenheid na aftrek van de verkoopkosten of de bedrijfswaarde, tenzij het actief geen inkomende kasstromen genereert die grotendeels onafhankelijk zijn van de stromen van andere activa of groepen van activa. Indien de boekwaarde van een actief de realiseerbare waarde overschrijdt, wordt het actief geacht een bijzondere waardevermindering te hebben ondergaan en wordt deze afgewaardeerd tot de realiseerbare waarde.

Per iedere verslagdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een voorheen opgenomen bijzonder waardeverminderingverlies niet langer bestaat of is verminderd. Indien een dergelijke aanwijzing bestaat, wordt de realiseerbare waarde geschat. Een voorheen opgenomen verlies vanwege bijzondere waardeverminderingen wordt slechts teruggenomen indien sinds de opname van het laatste bijzondere waardeverminderingverlies een wijziging is opgetreden in de schatting die wordt gebruikt ter bepaling van de realiseerbare waarde van het actief. Indien dit het geval is, wordt de boekwaarde van het actief verhoogd naar de realiseerbare waarde. Dit verhoogde bedrag kan niet hoger zijn dan de boekwaarde die zou zijn bepaald (na aftrek van afschrijvingen) indien er geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief in eerdere jaren zou zijn opgenomen. Een dergelijke terugnemning wordt verantwoord in de winst- of de verliesrekening. Na een dergelijke terugnemning wordt de afschrijvingslast aangepast om de herziene boekwaarde van het actief (na aftrek van een eventuele restwaarde) over de resterende gebruiksduur systematisch toe te rekenen aan toekomstige perioden.

Acquisities

Acquisities worden verwerkt volgens de overnamemethode. De identificeerbare activa en passiva van de overgenomen onderneming of activiteiten worden bij overname op reële waarde gewaardeerd.

Bij een acquisitie wordt door RSG een waardebeoordeling uitgevoerd van de identificeerbare immateriële activa die bij een acquisitie van een onderneming of activiteit worden verkregen. Voor de waardebeoordeling wordt gebruik gemaakt van kasstroommodellen. RSG doet aannames en projecties voor de opbrengst- en resultaatsontwikkeling om de kasstromen te bepalen alsmede de te hanteren disconteringsvoet.

Bij bedrijfsovernames kunnen earn-out regelingen worden afgesproken. RSG maakt een inschatting van de earn-out betalingen op basis van verwachte toekomstige resultaten van de overgenomen ondernemingen. Jaarlijks wordt beoordeeld of naar aanleiding van eventuele wijzigingen in de resultaatsontwikkeling de earn-out verplichting aanpassing behoeft. Aanpassingen van de earn-out verplichting na voltooiing van de acquisitie worden rechtstreeks in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Voorraden

De voorraden gereed product, handelsgoederen en grond- en hulpstoffen die bestemd zijn om te worden gebruikt in het

Jaarrekening - Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

productieproces, worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de kostprijs of de opbrengstwaarde.

De kostprijs van voorraden omvat alle inkoopkosten, conversiekosten en andere kosten om de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat te brengen.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit kasgelden en kortlopende beleggingen die direct kunnen worden verzilverd. Deposito's en andere vastrentende instrumenten met een oorspronkelijke looptijd van minder dan drie maanden worden beschouwd als kasequivalent.

Voorzieningen

Een voorziening wordt opgenomen indien:

- RSG een huidige (in rechte afdwingbaar of feitelijke) verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis in het verleden;
- het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergt, vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen;
- een betrouwbare schatting gemaakt kan worden van het bedrag van de verplichting.

Indien RSG verwacht dat een (deel van de) voorziening wordt vergoed, wordt de vergoeding alleen opgenomen als een afzonderlijk actief, indien de vergoeding vrijwel zeker is. De last die met een voorziening samenhangt, wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening na aftrek van een eventuele vergoeding. Het bedrag dat als voorziening is opgenomen is de beste schatting van de uitgaven die vereist zijn om de bestaande verplichting op de balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden op elke balansdatum beoordeeld en aangepast om de huidige beste schatting weer te geven. Als het niet langer waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen, zal de voorziening worden teruggeboekt.

Indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, worden de voorzieningen contant gemaakt tegen een disconteringsvoet vóór belasting die, indien noodzakelijk, met de specifieke risico's van de verplichting rekening houdt. Indien gedisconteerd wordt, wordt de toename in de voorziening wegens het verstrijken van de tijd verantwoord als financieringskosten.

Rentedragende leningen

De eerste waardering van rentedragende leningen vindt plaats tegen reële waarde van de ontvangen tegenprestatie onder aftrek van de transactiekosten. Na de eerste opname worden de rentedragende leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. De geamortiseerde kostprijs wordt berekend door rekening te houden met eventuele disagio of agio.

Pensioenen

Bijdragen aan toegezegde pensioenbijdrageregelingen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als kosten in het jaar waarop deze betrekking hebben.

RSG kent een toegezegde pensioenregeling, het bedrijfstakpensioenfonds Grafische Bedrijfsfondsen (GBF). Voor het GBF, waarbij sprake is van een collectieve regeling van meer werkgevers, geldt dat tot op heden onvoldoende informatie beschikbaar is om de verwerkingsmethoden voor toegezegde pensioenregelingen te hanteren. Deze regeling wordt verwerkt alsof het een toegezegde bijdrageregeling betreft.

Op basis van IFRS 19R is de pensioenregeling verantwoord als toegezegde bijdrageregeling.

Op aandelen gebaseerde beloningen

Bestuurders van RSG ontvangen beloningen in de vorm van op aandelen gebaseerde betalingen. Deze op aandelen gebaseerde betalingen worden afgewikkeld door middel van contante betaling ('cash settled'). De kosten van op aandelen gebaseerde beloningen worden bepaald op basis van de reële waarde van de aandelen op de datum waarop de aandelen worden toegekend. De kosten van deze aandelen worden verwerkt in de winst- en verliesrekening (personeelskosten) in de periode tot aan het onvoorwaardelijk worden, met als tegenpost overige kortlopende schulden. De reële waarde van de schuld wordt aan het einde van de verslagperiode steeds opnieuw vastgesteld tot en met de afwikkelingsdatum. Eventuele wijzigingen worden in het resultaat opgenomen onder de personeelskosten.

Belastingen

Belastingverplichtingen en -vorderingen

Belastingverplichtingen en -vorderingen voor lopende en voorgaande jaren worden gewaardeerd op het bedrag dat naar verwachting zal worden betaald aan of teruggevorderd van de Belastingdienst. Het belastingbedrag wordt berekend op basis van de bij wet vastgestelde belastingtarieven en geldende belastingwetgeving. Over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen worden verwerkt in de ongerealiseerde resultaten als ze betrekking hebben op posten die in de periode direct in de ongerealiseerde resultaten zijn verwerkt.

Uitgestelde belastingen

Voor uitgestelde belastingverplichtingen wordt een voorziening gevormd op basis van de tijdelijke verschillen per balansdatum tussen de fiscale boekwaarde van activa en passiva en hun in deze jaarrekening opgenomen boekwaarde.

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen, onbenutte fiscale faciliteiten en niet verrekenbare fiscale verliezen, voorzover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het verrekenbare tijdelijke verschil kan worden verrekend en de verrekenbare tijdelijke verschillen, onbenutte fiscale faciliteiten en onbenutte fiscale verliezen kunnen worden aangewend.

De boekwaarde van de uitgestelde belastingvorderingen wordt per balansdatum beoordeeld en verlaagd voorzover het niet waarschijnlijk is dat voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn

waarmee het tijdelijke verschil geheel of gedeeltelijk kan worden verrekend. Niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen worden per balansdatum herbeoordeeld en opgenomen voorzover het waarschijnlijk is dat in de toekomst fiscale winst aanwezig zal zijn waarmee deze uitgestelde vordering kan worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn op de periode waarin de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld, op basis van de bij wet vastgestelde belastingtarieven en geldende belastingwetgeving.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd indien een in rechte afdwingbaar recht aanwezig is om belastingvorderingen te salderen met belastingverplichtingen en de uitgestelde belastingen die betrekking hebben op dezelfde belastbare entiteit en belastingautoriteit.

Handelsschulden en overige kortlopende schulden

Handelsschulden en overige kortlopende schulden worden na eerste waardering gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode.

Niet langer opnemen in de balans van financiële activa en passiva

Financiële activa

Een financieel actief wordt niet langer in de balans opgenomen indien:

- RSG geen recht meer heeft op de kasstromen uit dit actief;
- RSG het recht heeft behouden om de kasstromen uit dit actief te ontvangen, maar een verplichting is aangegaan om deze volledig zonder belangrijke vertraging te betalen aan een derde ingevolge een bijzondere afspraak of
- RSG haar rechten om de kasstromen uit dit actief heeft overgedragen en ofwel a) grotendeels alle risico's en voordelen van dit actief heeft overgedragen, ofwel b) niet grotendeels alle risico's en voordelen van dit actief heeft overgedaan of behouden, maar de zeggenschap over dit actief heeft overgedragen.

Financiële passiva

Een financiële verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen zodra aan de prestatie ingevolge de verplichting is voldaan, deze is opgeheven of is verlopen.

Indien een bestaande verplichting wordt vervangen door een andere van dezelfde geldgever tegen nagenoeg dezelfde voorwaarden, of de voorwaarden van de bestaande verplichting aanzienlijk worden gewijzigd, wordt een dergelijke vervanging of wijziging behandeld als niet langer opnemen van de oorspronkelijke verplichting op de balans en de opname van een nieuwe verplichting. Het verschil in de betreffende boekwaarden wordt in de resultatenrekening opgenomen.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Opbrengsten worden verantwoord voorzover het waarschijnlijk is dat de economische voordelen ten goede zullen komen aan RSG, de opbrengsten betrouwbaar kunnen worden bepaald en de belangrijke risico's en voordelen zijn overgedragen. Kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Baten en lasten

De opbrengsten uit geleverde diensten worden verantwoord op het moment van levering. De opbrengsten op lopende orders per balansdatum worden opgenomen tot het bedrag van de gemaakte orderkosten die worden gedekt door de opbrengsten uit de order. De orderkosten worden als last genomen in de periode waarin ze zijn gemaakt. Verwachte verliezen op lopende orders in opdracht van derden worden onmiddellijk als last genomen.

Rentebaten en -lasten worden verwerkt in het boekjaar waarop zij betrekking hebben en verantwoord naar gelang de rente aangroeit via de effectieve rentemethode.

De rentecomponent van financiële leaseovereenkomsten wordt annuïtair in het resultaat verwerkt. Dividenden worden toegerekend aan het jaar waarin de betreffende dividenden betaalbaar zijn gesteld.

Bijzondere posten

Om een beter inzicht te krijgen worden bijzondere posten separaat gerapporteerd. Onder bijzondere posten worden aangemerkt materiële incidentele posten van baten en lasten groter dan € 0,1 mln, die voortkomen uit:

- Afwaarderingen van activa tot de realiseerbare waarde, evenals het terugnemen van dergelijke boekingen;
- Reorganisaties;
- Vrijval/dotatie van voorzieningen;
- Juridische geschillen;
- Bijzondere waardeverminderingen;
- Niet gedekte schade door storm of natuurrampen;
- Vrijval/dotatie earn-out regelingen;
- Europese subsidies;
- Verkopen van geassocieerde deelnemingen of andere financiële activa.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen indien er een redelijke mate van zekerheid is dat de subsidie zal worden ontvangen, aan alle relevante voorwaarden zal zijn voldaan en systematisch als bate in het resultaat verantwoord van de periode waarin de kosten vallen, waarvoor de subsidies als compensatie bedoeld zijn.

Belastingen

Over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en latente belastingen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord over de periode waarop deze betrekking hebben, tenzij deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks worden verwerkt in de ongerealiseerde resultaten, in welk geval de

belasting wordt verwerkt in de ongerealiseerde resultaten. Bij de berekening wordt rekening gehouden met de in de landen van toepassing zijnde fiscale faciliteiten.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van rente en vennootschapsbelastingen, alsmede ontvangen dividenden van niet-geconsolideerde deelnemingen, worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, worden niet in het kasstroomoverzicht verantwoord.

De geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit kasmiddelen, banktegoeden met een oorspronkelijke looptijd van drie maanden of minder, die eenvoudig converteerbaar zijn in vaststaande geldbedragen en die onderhevig zijn aan een verwaarloosbaar risico op waardeveranderingen.

Beëindigde bedrijfsactiviteiten

Een beëindigde bedrijfsactiviteit is een onderdeel van de activiteiten van RSG dat een afzonderlijke belangrijke bedrijfsactiviteit of een afzonderlijk belangrijk geografisch bedrijfsgebied vertegenwoordigt, of is een dochteronderneming die uitsluitend is overgenomen met de bedoeling te worden doorverkocht. Classificatie als beëindigde bedrijfsactiviteit geschiedt bij afstoting of, indien dit eerder is, wanneer de bedrijfsactiviteit voldoet aan de criteria voor classificatie als aangehouden voor verkoop (IFRS 5). Een groep activa die wordt opgeheven, kan hier ook aan voldoen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Inhoud

<i>Toelichting</i>	<i>pagina</i>
1. Segmentatie van gegevens	66
2. Bijzondere posten in het resultaat	69
3. Acquisities	70
4. Opbrengsten	71
5. Overige baten	71
6. Kosten van grond- en hulpstoffen	72
7. Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	72
8. Personeelskosten	72
9. Afschrijvingen immateriële vaste activa	72
10. Afschrijvingen materiële vaste activa	73
11. Bijzondere waardeverminderingen	73
12. Niet gerealiseerde waardeveranderingen van vastgoedbeleggingen	74
13. Overige bedrijfskosten	74
14. Financieringsopbrengsten	74
15. Financieringskosten	74
16. Belastingen	75
17. Uitgestelde belastingen	76
18. Immateriële vaste activa	77
19. Materiële vaste activa	78
20. Vastgoedbeleggingen	80
21. Geassocieerde deelnemingen en joint-ventures	81
22. Financiële vaste activa	81
23. Voorraden	82
24. Handelsvorderingen	82
25. Overige vorderingen / vooruitbetalingen	82
26. Geldmiddelen en kasequivalenten	83
27. Geplaatst aandelenkapitaal	83
28. Agio	83
29. Herwaarderingsreserve	83
30. Ingehouden winst en overige reserves	84
31. Voorzieningen	85
32. Rentedragende leningen en leaseverplichtingen	87
33. Handelsschulden en overige verplichtingen	88
34. Kredietinstellingen	88
35. Financiële derivaten	89
36. Resultaat per aandeel	90
37. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	91
38. Doelstellingen en beleid inzake beheer van financiële risico's	91
39. Informatie over verbonden partijen	94
40. Remuneratie bestuurders en commissarissen	96
41. Uitgekeerd en voorgesteld dividend	97

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

1. Segmentatie van gegevens

In het volgende overzicht wordt de segmentatie van gegevens over 2013 weergegeven:

(bedragen x € 1.000)	Print Productions	Marketing Communications	eliminaties	geconsolideerd
Opbrengsten	271.013	20.588	-	291.601
Opbrengsten tussen de segmenten	1.531	-	- 1.531	-
Totaal opbrengsten	272.544	20.588	- 1.531	291.601
Nettoresultaat	- 4.454	354	-	- 4.100
Activa en verplichtingen				
Immateriële vaste activa	527	1.355	-	1.882
Materiële vaste activa	75.302	394	-	75.696
Overige activa	50.305	5.010	-	55.315
Vastgoedbeleggingen				11.570
Overige niet-toegerekende activa				13.382
Totaal activa				157.845
Verplichtingen	61.429	4.266	-	65.695
Niet-toegerekende verplichtingen				43.315
Totaal verplichtingen				109.010
Overige toelichtingen				
Investeringen in vaste activa	7.079	200	-	7.279
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen*	13.540	388	-	13.928

* De bijzondere waardevermindering bedraagt € 0,7 mln. Zie toelichting 11 pagina 73.

Operationele segmenten

De activiteiten van RSG worden onderverdeeld in twee bedrijfssegmenten, de zgn. Business lines. Business line Print Productions is gericht op het efficiënt en effectief vervaardigen van volumedrukwerk. Business line Marketing Communications houdt zich bezig met het inrichten en uitvoeren van klantprocessen – het ontwikkelen en vervaardigen van communicatiedragers – en het verwerken en optimaliseren van klantdata. Binnen het bedrijfssegment Print Productions kennen wij de volgende kasstroom genererende eenheden: Commercial Print Nederland, Publishing, Roto Smeets GrafiServices en Commercial Print Buitenland.

Het management bewaakt de bedrijfsresultaten van de business lines separaat ten behoeve van de besluitvorming omtrent toewijzing van middelen en beoordeling van de resultaten. Binnen de business lines worden alle direct toe te rekenen baten en lasten verantwoord, tesamen met de toegerekende kosten van concernactiviteiten.

Met uitzondering van de earn-out 2013 en een gedeelte van de reorganisatiekosten, hebben alle bijzondere posten in het resultaat volgens toelichting 2, betrekking op het segment Print Productions.

In het volgende overzicht wordt de segmentatie van gegevens over 2012 weergegeven:

(bedragen x € 1.000)	Print Productions	Marketing Communications	eliminaties	geconsolideerd
Opbrengsten	297.077	19.312	-	316.389
Opbrengsten tussen de segmenten	1.068	-	- 1.068	-
Totaal opbrengsten	298.145	19.312	- 1.068	316.389
Nettoresultaat	- 30.175	985	-	- 29.190
Activa en verplichtingen				
Immateriële vaste activa	575	1.524	-	2.099
Materiële vaste activa	81.146	412	-	81.558
Overige activa	56.487	6.764	-	63.251
Vastgoedbeleggingen				12.295
Overige niet-toegerekende activa				17.076
Totaal activa				176.279
Verplichtingen	63.583	12.212	-	75.795
Niet-toegerekende verplichtingen				48.160
Totaal verplichtingen				123.955
Overige toelichtingen				
Investerings in vaste activa	5.956	336	-	6.292
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen*	48.664	250	-	48.914

* De bijzondere waardevermindering bedraagt € 26,5 mln. Zie toelichting 11, pagina 73.

Met uitzondering van een gedeelte van de reorganisatiekosten hebben alle bijzondere posten in het resultaat volgens toelichting 2 betrekking op het segment Print Productions.

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Geografische informatie

Het volgende overzicht betreft de opbrengsten en activa gealloceerd, op basis van de vestigingsplaats van de opdrachtnemer, naar Nederland en andere landen over 2013:

(bedragen x € 1.000)	Nederland	Andere landen	totaal
Opbrengsten			
Opbrengsten	281.312	10.289	291.601
Overige gesegmenteerde informatie			
Immateriële vaste activa	1.882	-	1.882
Materiële vaste activa	70.765	4.931	75.696
Overige activa	50.067	5.248	55.315
Vastgoedbeleggingen	11.570	-	11.570
Overige niet-toegerekende activa	13.382	-	13.382
Totaal activa			157.845
Investeringen in vaste activa	7.051	228	7.279
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	13.076	852	13.928

Het volgende overzicht betreft de opbrengsten en activa gealloceerd, op basis van de vestigingsplaats van de opdrachtnemer, naar Nederland en andere landen over 2012:

(bedragen x € 1.000)	Nederland	Andere landen	totaal
Opbrengsten			
Opbrengsten	308.313	8.076	316.389
Overige gesegmenteerde informatie			
Immateriële vaste activa	2.099	-	2.099
Materiële vaste activa	75.955	5.603	81.558
Overige activa	58.270	4.981	63.251
Vastgoedbeleggingen	12.295	-	12.295
Overige niet-toegerekende activa	17.076	-	17.076
Totaal activa			176.279
Investeringen in vaste activa	6.201	91	6.292
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	48.041	873	48.914

2. Bijzondere posten in het resultaat

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Personeelskosten		
Kosten inzake reorganisatie	- 2.929	- 2.088
Vrijval vutvoorziening	-	855
Overig	310	677
	- 2.619	- 556
Bijzondere waardeverminderingen		
Materiële vaste activa	-	- 26.029
Handelsvorderingen	- 740	- 771
Teruggenomen bijzondere waardeverminderingen	76	285
	- 664	- 26.515
Niet gerealiseerde waardeveranderingen van vastgoedbeleggingen		
Vastgoedbelegging Heerhugowaard	-	- 1.961
Vastgoedbelegging Utrecht	- 725	-
	- 725	- 1.961
Overige bedrijfskosten		
Stormschade onroerend goed	- 700	-
Vrijval ontmantelingsvoorziening	-	1.199
Vrijval milieuvorziening	203	1.275
Overig	- 474	- 91
	- 23	2.383
Bedrijfsresultaat	- 4.031	- 26.649
Financieringskosten / -opbrengsten	-	-
Resultaat voor belastingen	- 4.031	- 26.649
Belastingen	- 744	2.418
Resultaat na belastingen	- 4.775	- 24.231

Onder de personeelskosten bestaat de post overig in 2013 uit ontvangen ESF/EGF subsidies (€ 0,3 mln). Voor 2012 bestaat deze uit een dotatie aan de jubileumuitkering (€ 0,2 mln) en ontvangen ESF/EGF subsidies (€ 0,9 mln).

De post overig onder de overige bedrijfskosten bestaat voor 2013 uit een ontvangst inzake een schikking (€ 0,3 mln), vrijval earn-out (€ 0,3 mln) en kosten voor strategisch onderzoek (€ 0,2 mln). Voor 2012 bestaat deze post uit een earn-out (€ 0,5 mln) en kosten inzake strategisch onderzoek (€ 0,6 mln).

Onder belastingen is in 2013 een afboeking van de actieve belastinglatentie ter grootte van € 1,8 mln opgenomen (2012: € 4,2 mln).

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

3. Acquisities

Op 2 juli 2012 heeft MediaPartners Group 100% van de aandelen vdbj_ overgenomen van IPG Nederland B.V. onderdeel van de McCann Worldgroup. Het destijds in Bloemendaal gevestigde communicatiebureau behoort tot de top van de customer mediasector. MediaPartners Group versterkt met de overname haar positie in de Nederlandse communicatiemarkt. Door de overname is een krachtige groep op het gebied van content marketing en interne communicatie ontstaan. De nieuwe groep bestaat uit ongeveer 125 medewerkers met circa 50 klanten. Als immateriële activa voortvloeiend uit de overname zijn de cliëntrelaties aangeduid als activa waaruit inkomsten worden gegenereerd.

De reële waarde van de identificeerbare activa, passiva en de cliëntrelaties per de overnamedatum is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	vdbj_ reële waarde
Activa	
Immateriële activa (Cliëntrelaties)	1.518
Overige vaste activa	20
Vorraden	843
Overige vorderingen	1.209
Liquide middelen	1.062
Totaal activa	4.652
Passiva	
Crediteuren	1.465
Reorganisatiekosten	922
Latente belastingverplichting	145
Overlopende passiva	570
Totaal passiva	3.102
Reële waarde van de identificeerbare activa en passiva	1.550
Koopsom inclusief additionele kosten:	
Betaald in 2012	436
Nog te betalen	1.114
Totaal koopsom inclusief additionele kosten	1.550
Instroom kasmiddelen bij aankoop:	
Betaalde acquisitiekosten 2012	436
Netto kasmiddelen verkregen bij aankoop	1.062
Netto instroom kasmiddelen	626

Bij de aankoop van vdbj_ is naast het cashgedeelte van de transactie een earn-out regeling overeengekomen. De looptijd van de earn-out regeling heeft betrekking op de kalenderjaren 2013 en 2014. Indien de netto omzet in het betreffende jaar hoger is dan € 2,4 mln zal van het meerdere 50% als earn-out worden betaald aan IPG Nederland B.V. met een maximum van € 0,3 mln per jaar. De hiervoor beschreven earn-out regeling is ultimo 2013 gewaardeerd op € 0,3 mln.

4. Opbrengsten

In de volgende overzichten is een nadere uitsplitsing opgenomen van opbrengsten van de voortgezette bedrijfsactiviteiten.

De splitsing van opbrengsten naar vestigingsplaats afnemer:

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Nederland	161.343	191.759
België	22.668	20.593
Denemarken	14.642	14.586
Zweden	16.503	18.046
Frankrijk	13.507	12.088
Duitsland	27.593	25.087
Verenigd Koninkrijk	16.980	18.988
Verenigde Staten	3.333	2.443
Hongarije	3.597	4.539
Oostenrijk	4.349	2.272
Noorwegen	2.484	3.538
Overige export	4.602	2.450
	291.601	316.389
Percentage export	44,7%	39,4%

De splitsing van opbrengsten naar productieproces:

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Diepdruk	114.278	130.162
Rotatieoffset	136.364	142.823
Plano-offset	17.736	21.593
Pre-publishing en direct marketing	23.223	21.811
	291.601	316.389

De splitsing van opbrengsten naar productcategorie:

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Tijdschriften	138.986	146.583
RTV-bladen	10.292	18.813
Catalogi	33.461	29.070
Promotioneel drukwerk	101.660	114.898
Overig	7.202	7.025
	291.601	316.389

5. Overige baten

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Huuropbrengsten	893	1.229
	893	1.229

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

6. Kosten van grond- en hulpstoffen

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Papier	83.868	95.425
Inkt	18.082	17.993
Overige hulpstoffen en materialen	10.460	10.665
	112.410	124.083

7. Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Uitbesteed werk	17.778	19.169
Vracht- en distributiekosten	10.511	11.537
	28.289	30.706

8. Personeelskosten

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Lonen en salarissen	71.130	73.484
Sociale lasten	10.774	12.673
Flexibele arbeidskrachten	7.866	9.042
Overige personeelskosten	3.536	3.976
Pensioenlasten	6.233	5.350
Dotatie voorziening reorganisatiekosten	1.295	945
Reorganisatiekosten	437	553
Beëindigingsvergoedingen	1.197	590
ESF / EGF subsidiegelden	- 310	- 883
	102.158	105.730

De personeelskosten bevatten baten/lasten welke aangemerkt worden als bijzonder. Voor toelichting van bijzondere posten in het resultaat wordt verwezen naar toelichting 2.

Totaal waren er in het verslagjaar gemiddeld 1.516 personeelsleden (fte's) werkzaam (2012: 1.586).

De uitsplitsing over de groepen was als volgt:

	2013	2012
Print Productions	1.374	1.440
Marketing Communications	110	114
Bestuur, staf en ondersteunende diensten	32	32
	1.516	1.586

9. Afschrijvingen immateriële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Cliëntrelaties	152	76
Software	98	39
	250	115

10. Afschrijvingen materiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Bedrijfsgebouwen	3.419	3.670
Machines en installaties	8.518	17.402
Overige vaste activa	1.077	1.212
	13.014	22.284

11. Bijzondere waardeverminderingen

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Materiële vaste activa	-	26.029
Handelsvorderingen	740	771
Teruggenomen bijzondere waardeverminderingen	- 76	- 285
	664	26.515

Bijzondere waardeverminderingen worden aangemerkt als bijzondere posten in het resultaat. Zie hiervoor toelichting 2.

Op elke rapportagedatum beoordeelt RSG of er aanwijzingen zijn dat een actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn dient de realiseerbare waarde van het actief te worden geschat. Ultimo 2013 is de boekwaarde van de netto activa hoger dan de marktkapitalisatie van RSG. Gezien de aanhoudende overcapaciteit in de grafische industrie, het economische klimaat en de ontwikkelingen van het resultaat over 2013 is geconcludeerd dat er aanwijzingen bestaan dat activa mogelijk aan een bijzondere waardevermindering onderhevig zijn. Op 30 oktober 2013 is bekend gemaakt dat RSG voornemens is haar structuur te wijzigen. Als gevolg hiervan is een impairment test uitgevoerd op de kasstroom genererende eenheden, Commercial Print Nederland, Publishing, Roto Smeets Grafiservices, MediaPartners en Commercial Print buitenland (Antok).

De realiseerbare waarde van de kasstroom genererende eenheden is bepaald op basis van de hoogte van de indirecte opbrengstwaarde dan wel de directe opbrengstwaarde minus verkoopkosten. De indirecte opbrengstwaarde is bepaald op basis van de contante waarde van de aan de eenheid toe te rekenen geschatte toekomstige kasstromen. In de berekening wordt rekening gehouden met een restwaarde na projectieperiode. De gehanteerde disconteringsvoet na belasting voor de bepaling van de indirecte opbrengstwaarde is 9% (2012 9%).

Hoewel IAS 36 aangeeft dat de disconteringsvoet voor belasting moet worden gehanteerd en geen rekening mag worden gehouden met in- of uitstromen van vennootschapsbelasting, worden in de praktijk de kasstromen na belasting verdisconteerd tegen de disconteringsvoet na belasting. Het hanteren van een disconteringsvoet na belasting is een praktische benadering van de waardebepaling en leidt tot dezelfde uitkomst.

Voor Commercial Print Nederland en Publishing is de indirecte opbrengstwaarde ontleend aan de begroting 2014 en het MTP tot en met 2017. Het effect van de aanpassing van de verwachte EBITDA met 1%-punt resulteert in respectievelijk € 600K en € 800K aanpassing van de bedrijfswaarde. En aanpassing van de disconteringsvoet met 0,25%-punt resulteert in respectievelijk € 800K en € 300K aanpassing van de bedrijfswaarde.

Commercial Print Buitenland en Roto Smeets Grafiservices hebben een indirecte opbrengstwaarde lager dan de boekwaarde. Het enig actief dat in aanmerking komt voor afwaardering zijn de materiële vaste activa. Voor Commercial Print Buitenland en Roto Smeets Grafiservices is de directe opbrengstwaarde van de materiële vaste activa hoger dan de boekwaarde, derhalve is een impairment niet aan de orde. De directe opbrengstwaarde is ondermeer bepaald op basis van taxatierapporten van gebouwen en machines.

De uitkomsten van de per 31 december 2013 uitgevoerde impairment analyses heeft niet geleid tot een noodzakelijke aanpassing van de netto activa.

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

12. Niet gerealiseerde waardeveranderingen van vastgoedbeleggingen

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Vastgoedbelegging Heerhugowaard	-	1.961
Vastgoedbelegging Utrecht	725	-
	725	1.961

Niet gerealiseerde waardeveranderingen van vastgoedbeleggingen worden aangemerkt als bijzondere posten in het resultaat. Zie hiervoor toelichting 2.

Ultimo 2013 hebben taxaties plaatsgevonden van de vastgoedbeleggingen te Heerhugowaard en Utrecht. Dit heeft geresulteerd in een aanpassing van de reële waarde van de vastgoedbelegging Utrecht van € 0,7 mln. In 2012 bedroeg de aanpassing van de reële waarde van vastgoedbelegging Heerhugowaard € 2,0 mln.

13. Overige bedrijfskosten

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Verkoopkosten	1.031	1.181
Reparatie en onderhoud machines	11.928	13.816
Energiekosten	11.857	11.666
Huisvestingskosten	3.473	4.143
Leasekosten auto's	1.665	1.831
Assurantie en belastingen	1.402	1.562
Vrijval milieuvoorziening	- 203	- 1.275
Stormschade onroerend goed	700	-
Overige algemene kosten	3.232	2.925
	35.085	35.849

De overige bedrijfskosten bevatten baten/lasten welke aangemerkt worden als bijzonder. Voor toelichting van bijzondere posten in het resultaat wordt verwezen naar toelichting 2.

14. Financieringsopbrengsten

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Renteswap	157	-
Overige rentebaten	12	50
	169	50

15. Financieringskosten

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Renteswap	-	217
Rentedragende leningen / kredieten	1.879	1.549
Rentelasten leaseverplichtingen	1.008	1.313
Discontering voorzieningen	- 20	169
	2.867	3.248

16. Belastingen

De samenstelling van de post belastingen in de winst- en verliesrekening en het eigen vermogen is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Geconsolideerde winst- en verliesrekening		
Belasting voor het lopende boekjaar	- 1.961	- 7.682
Afwaardering van verrekenbare verliezen	1.752	4.244
Uitgestelde belastingen:		
Met betrekking tot mutatie tijdelijke verschillen	1.510	- 195
Belasting opgenomen in geconsolideerde winst- en verliesrekening	1.301	- 3.633

Geconsolideerd overzicht van ongerealiseerde resultaten

Uitgestelde belastingen op posten die direct in het eigen vermogen zijn verwerkt:

Mutatie op valutatermijncontracten	224	62
Herwaardering vastgoedbeleggingen	-	-
Belasting opgenomen in het eigen vermogen	224	62

De effectieve belastingdruk op het resultaat voor belastingen verschilt van het in Nederland geldende belastingtarief.

In onderstaande tabel wordt dit verschil toegelicht:

(in %)	2013	2012
Binnenlandse nominale belastingdruk in procenten	25,0	25,0
Afwaardering verrekenbare verliezen	- 62,6	- 13,0
Afwijkende buitenlandse belastingdruk	- 8,9	- 0,9
Effectieve belastingdruk	- 46,5	11,1

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

17. Uitgestelde belastingen

De uitgestelde belasting per 31 december betreft het volgende:

(bedragen x € 1.000)	geconsolideerde balans		geconsolideerde winst- en verliesrekening	
	2013	2012	2013	2012
<i>Uitgestelde belastingvorderingen</i>				
Voorzieningen	-	-	-	416
Beschikbare verliescompensatie	5.854	6.320	773	2.329
Machines en installaties	6.795	8.803	2.008	400
Bedrijfsgebouwen & terreinen	490	490	-	490
Financiële derivaten	208	449	-	-
	13.347	16.062	2.781	3.635
<i>Uitgestelde belastingverplichtingen</i>				
Materiële vaste activa	586	937	- 351	395
Vastgoedbeleggingen	1.055	1.236	- 181	-
Financiële vaste activa	-	-	-	-
Cliëntrelaties	322	379	- 57	19
Overige voorzieningen	-	-	-	-
	1.963	2.552	- 589	414
Saldo resultaat uitgestelde belastingen			2.192	4.049
Netto uitgestelde belastingvordering (-verplichting)	11.384	13.510		

Ultimo 2013 bedraagt de voorwaartse fiscale verliescompensatie € 52,8 mln (2012: € 42,1 mln). Voor deze verliezen is een uitgestelde belastingvordering opgenomen van € 5,9 mln (2012: € 6,3 mln), welke naar verwachting binnen de fiscaal toegestane termijn kan worden verrekend. Via de verlies- en winstrekening is een bedrag van € 1,8 mln aan uitgestelde belastingvorderingen afgeboekt (betrekking hebbend op een fiscaal verlies van € 7,2 mln) op basis van de begroting 2014 en het MTP tot en met 2017. Deze afboeking wordt aangemerkt als bijzonder. Zie hiervoor toelichting 2, bijzondere posten in het resultaat.

Het waarschijnlijk zijn van voldoende fiscale winst is beoordeeld op basis van de begroting 2014 en het MTP tot en met 2017. Met dien verstande dat uiteraard rekening is gehouden met verschillen tussen commerciële en fiscale waardering en de mogelijkheden van fiscale taxplanning. Voor de schattingen en veronderstellingen wordt verwezen naar grondslagen voor de waardering en resultaatsbepaling.

18. Immateriële vaste activa

Het volgende overzicht geeft het verloop weer gedurende 2013:

(bedragen x € 1.000)	Cliëntrelaties	Software	Totaal
Stand op 1 januari 2013			
Cumulatieve aanschaffingswaarde	1.518	696	2.214
Cumulatieve afschrijvingen	- 76	- 39	- 115
Boekwaarde	1.442	657	2.099
Mutaties in boekwaarde			
Investeringen	-	33	33
Afschrijvingen	- 152	- 98	- 250
Saldo	- 152	- 65	- 217
Stand op 31 december 2013			
Cumulatieve aanschaffingswaarde	1.518	729	2.247
Cumulatieve afschrijvingen	- 228	- 137	- 365
Boekwaarde	1.290	592	1.882

De afschrijvingstermijnen kunnen als volgt worden samengevat:

Cliëntrelaties: 10 jaar

Software: 3 - 5 jaar

Het volgende overzicht geeft het verloop weer gedurende 2012:

(bedragen x € 1.000)	Cliëntrelaties	Software	Totaal
Stand op 1 januari 2012			
Cumulatieve aanschaffingswaarde	-	-	-
Cumulatieve afschrijvingen	-	-	-
Boekwaarde	-	-	-
Mutaties in boekwaarde			
Investeringen	1.518	696	2.214
Afschrijvingen	- 76	- 39	- 115
Saldo	1.442	657	2.099
Stand op 31 december 2012			
Cumulatieve aanschaffingswaarde	1.518	696	2.214
Cumulatieve afschrijvingen	- 76	- 39	- 115
Boekwaarde	1.442	657	2.099

De afschrijvingstermijnen kunnen als volgt worden samengevat:

Cliëntrelaties: 10 jaar

Software: 3 - 5 jaar

Op 2 juli 2012 is de overname van vdbj_ geëffectueerd waaruit de post cliëntrelaties is ontstaan.

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

19. Materiële vaste activa

Het volgende overzicht geeft het verloop weer gedurende 2013:

(bedragen x € 1.000)	bedrijfs- gebouwen en -terreinen	machines en installaties	overige vaste activa	activa in bestelling of uitvoering en voorstelbetalingen	totaal
Stand op 1 januari 2013					
Cumulatieve aanschaffingswaarde	133.109	421.113	26.501	938	581.661
Cumulatieve afschrijvingen/ Bijzondere waardeverminderingen	- 82.945	- 392.183	- 23.986	-	- 499.114
Boekwaarde	50.164	28.930	2.515	938	82.547
Mutaties in boekwaarde					
Investerings	285	6.096	864	1	7.246
Desinvesteringen	- 2	- 49	- 72	-	- 123
Activa in gebruik genomen		356	282	- 638	-
Koersverschillen			- 1		- 1
Bijzondere waardevermindering	- 1.056	1.056			-
Afschrijvingen	- 3.419	- 8.518	- 1.077	-	- 13.014
Saldo	- 4.192	- 1.059	- 4	- 637	- 5.892
Stand op 31 december 2013					
Cumulatieve aanschaffingswaarde	133.393	403.093	26.025	301	562.812
Cumulatieve afschrijvingen/ Bijzondere waardeverminderingen	- 87.421	- 375.222	- 23.514	-	- 486.157
Boekwaarde	45.972	27.871	2.511	301	76.655

De afschrijvingstermijnen kunnen als volgt worden samengevat:

Bedrijfsgebouwen	: 5 – 50 jaar
Machines en installaties	: 7 – 12,5 jaar
Overige vaste activa	: 3 – 5 jaar

Onder machines en installaties zijn begrepen machines die in de vorm van lease ter beschikking van de vennootschap staan en die zijn geïnclassificeerd als financial lease. De hiermee verband houdende verplichtingen (ultimo 2013: € 15,0 mln) zijn opgenomen onder de 'rentedragende leningen'.

Ultimo 2012 is de volledige bijzondere waardevermindering ten laste van de machines en installaties gebracht. Uit nadere analyse is gebleken dat een deel (€ 1,1 mln) betrekking heeft op bedrijfsgebouwen en terreinen. Derhalve heeft in 2013 een herclassificatie plaatsgevonden.

Materiële vaste activa

Het volgende overzicht geeft het verloop weer gedurende 2012:

(bedragen x € 1.000)	bedrijfs- gebouwen en -terreinen	machines en installaties	overige vaste activa	activa in bestelling of uitvoering en voortuitbetalingen	totaal
Stand op 1 januari 2012					
Cumulatieve aanschaffingswaarde	132.619	423.092	25.380	2.904	583.995
Cumulatieve afschrijvingen/ Bijzondere waardeverminderingen	- 79.325	- 355.729	- 23.146	-	- 458.200
Boekwaarde	53.294	67.363	2.234	2.904	125.795

Mutaties in boekwaarde

Investeringen	527	3.078	1.526	486	5.617
Desinvesteringen	-	- 511	- 41	-	- 552
Activa in gebruik genomen	13	2.431	8	- 2.452	-
Koersverschillen	-	-	-	-	-
Bijzondere waardevermindering		- 26.029			- 26.029
Afschrijvingen	- 3.670	- 17.402	- 1.212	-	- 22.284
Saldo	- 3.130	- 38.433	281	- 1.966	- 43.248

Stand op 31 december 2012

Cumulatieve aanschaffingswaarde	133.109	421.113	26.501	938	581.661
Cumulatieve afschrijvingen/ Bijzondere waardeverminderingen	- 82.945	- 392.183	- 23.986	-	- 499.114
Boekwaarde	50.164	28.930	2.515	938	82.547

De afschrijvingstermijnen kunnen als volgt worden samengevat:

Bedrijfsgebouwen	: 5 – 50 jaar
Machines en installaties	: 7 – 12,5 jaar
Overige vaste activa	: 3 – 5 jaar

Onder machines en installaties zijn begrepen machines die in de vorm van lease ter beschikking van de vennootschap staan en die zijn geclassificeerd als financial lease. De hiermee verband houdende verplichtingen (ultimo 2012: € 20,2 mln) zijn opgenomen onder de 'rentedragende leningen'.

Voor toelichting van de bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar toelichting 11.

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

20. Vastgoedbeleggingen

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Vastgoedbeleggingen	11.570	12.295

De vastgoedbeleggingen bestaan uit het onroerend goed te Heerhugowaard en te Utrecht. De bruto huuropbrengsten bedragen € 0,8 mln per jaar. Direct operationele kosten (waaronder reparatie en onderhoud) bedragen € 0,1 mln per jaar.

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	12.295	14.256
Herwaardering	-	-
Niet gerealiseerde waardeveranderingen	- 725	- 1.961
Stand op 31 december	11.570	12.295

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde welke gebaseerd worden op waardebepalingen van een externe taxateur in 2013. De waarde van de onroerende zaak wordt bepaald door kapitalisatie van de netto huurwaarde. De huurwaardekapitalisatie wordt ondersteund door een discounted-cash-flow-methode. RSG houdt overigens vast aan het verkoopplan.

Vastgoedbelegging	Waarderingsmethode	Belangrijke niet waarneembare inputs	Bereik (gewogen gemiddelde)
Utrecht	DCF-methode	Gemiddelde huurwaarde per m ²	€ 34
		Netto aanvangsrendement	8,3%
		Disconteringsvoet	7,0%
		Exploitatiekosten	16,3%
Heerhugowaard	DCF-methode	Gemiddelde huurwaarde per m ²	€ 60
		Netto aanvangsrendement	9,1%
		Disconteringsvoet	9,0%
		Exploitatiekosten	15,9%

Op zichzelf genomen zouden een significante stijging (daling) van de huurwaarde en van de jaarlijkse huurstijging tot een significant hogere (lagere) reële waarde van het vastgoed leiden. Een significante stijging (daling) van het leegstandscijfer op lange termijn en de disconteringsvoet (en het slotrendement) zouden op zichzelf genomen tot een significant lagere (hogere) reële waarde leiden.

21. Geassocieerde deelnemingen en joint-ventures

Betreft het aandeel in de niet-geconsolideerde deelnemingen. Geassocieerde deelnemingen met een negatieve netto vermogenswaarde worden tegen nihil gewaardeerd. Het materiële belang is dermate gering dat van verdere uiteenzetting ingevolge IAS 28.37b is afgezien. Per 31 december 2013 heeft de vennootschap een belang van 40% in Business Media BV (2012: 40%).

22. Financiële vaste activa

Het betreft vorderingen met een looptijd langer dan 1 jaar. Het deel van de vorderingen met een looptijd kleiner dan 1 jaar is gerubriceerd onder overige vorderingen / vooruitbetalingen.

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	9	769
Earn-out regeling	-	492
Ontvangen aflossingen	-	- 2
Verstrekke leningen	1	-
Vorderingen opgenomen onder overige vlottende activa	-	- 1.250
Stand op 31 december	10	9

De stand op 31 december is als volgt te specificeren:

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Leningen personeel	10	9

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

23. Voorraden

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Grond- en hulpstoffen	5.690	5.818
Stand op 31 december	5.690	5.818

24. Handelsvorderingen

Handelsvorderingen zijn niet-rentedragend en kennen een betalingstermijn van 30 – 90 dagen.

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Handelsdebiteuren	43.799	51.379
Voorziening voor oninbaarheid	- 2.066	- 1.936
Stand op 31 december	41.733	49.443

Verloopoverzicht voorziening voor oninbaarheid:

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	1.936	2.422
Dotatie/vrijval via het resultaat	664	486
Onttrekking	- 534	- 972
Stand op 31 december	2.066	1.936

De voorziening voor oninbaarheid wordt op individueel niveau van de debiteur bepaald. Met betrekking tot de handelsdebiteuren waarop geen bijzondere waardevermindering is toegepast en waarbij geen sprake is van achterstallige betalingen zijn er geen aanwijzingen dat de debiteuren hun betalingsverplichtingen niet zullen nakomen. Bij 86,4% (2012: 79,0%) van het totaal aan handelsdebiteuren is geen sprake van een betalingsachterstand en bijzondere waardevermindering, bij 11,5% (2012: 18,9%) is sprake van een betalingsachterstand van minder dan 3 maanden en bij 2,1% (2012: 2,1%) is sprake van een betalingsachterstand van meer dan 3 maanden. Per 31 december hadden handelsvorderingen met een waarde van € 2,1 mln (2012: € 1,9 mln) een bijzondere waardevermindering ondergaan en was daarvoor een volledige voorziening getroffen.

25. Overige vorderingen / vooruitbetalingen

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Overige vorderingen	1.708	2.431
Nog te factureren	5.293	6.287
Vooruitbetaalde kosten	1.485	1.212
Stand op 31 december	8.486	9.930

26. Geldmiddelen en kasequivalenten

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand per 31 december	435	628

De geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit direct opeisbare tegoeden bij financiële instellingen met goede creditratings en een prima reputatie. Zie toelichting 38 voor meer informatie over kredietrisicobeheer.

27. Geplaatst aandelenkapitaal

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	16.451	16.451
Mutaties	-	-
Stand op 31 december	16.451	16.451

Het aandelenkapitaal betreft geplaatste en volgestorte aandelen, te weten 3.290.275 gewone aandelen à € 5 nominaal. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 75 mln, bestaand uit 15 mln aandelen, onderverdeeld in 7,5 mln gewone aandelen en 7,5 mln preferente aandelen à € 5 nominaal.

28. Agio

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	12.833	12.833
Mutaties	-	-
Stand op 31 december	12.833	12.833

Het agio is fiscaal te beschouwen als gestort kapitaal.

29. Herwaarderingsreserve

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	3.708	3.708
Herwaarderingsreserve	- 725	-
Belasting op herwaarderingsreserve	181	-
Stand op 31 december	3.164	3.708

De herwaarderingsreserve betreft de herwaarderingsreserve van vastgoedbeleggingen. Dit betreft een wettelijke reserve.

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

30. Ingehouden winst en overige reserves

Ingehouden winst

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	21.514	50.704
Resultaat boekjaar	- 3.556	- 29.190
Stand op 31 december	17.958	21.514

Overige reserves

(bedragen x € 1.000)	valuta omrekenings- reserve	reserve niet- gerealiseerd resultaat	totaal
2013			
Stand op 1 januari	- 836	- 1.346	- 2.182
Omrekening vreemde valuta van buitenlandse deelnemingen	- 59	-	- 59
Mutatie waardering valutatermijncontracten	-	670	670
Stand op 31 december	- 895	- 676	- 1.571
2012			
Stand op 1 januari	- 806	- 1.532	- 2.338
Omrekening vreemde valuta van buitenlandse deelnemingen	- 30	-	- 30
Mutatie waardering valutatermijncontracten	-	186	186
Stand op 31 december	- 836	- 1.346	- 2.182

De valuta-omrekeningsreserve omvat de koersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van buitenlandse dochterondernemingen, met een rapportagevaluta anders dan de consolidatierapportagevaluta.

De reserve niet-gerealiseerd resultaat omvat de verandering in de reële waarde van de afdekkingsinstrumenten waarvan is vastgesteld dat het een effectieve afdekking is. De bedragen die in het eigen vermogen zijn opgenomen worden overgeboekt naar de winst- en verliesrekening in dezelfde periode waarin de afgedekte baten of lasten zijn opgenomen of de verwachte verkoop of aankoop wordt verricht.

31. Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	reorganisatie- kosten	pensioen- en vutver- plichtingen	milieu	ontmante- lingskosten	overig	totaal
2013						
Stand op 1 januari	945	217	1.824	1.211	-	4.197
Aangewend	-660	- 14	- 24	-	-	- 698
Afname / toename door discontering	-	-	- 60	40	-	- 20
Toevoeging	1.295	2	-	-	-	1.297
Vrijval	-	- 17	- 203	-	-	- 220
Stand op 31 december	1.580	188	1.537	1.251	-	4.556
Kortlopend	886	-	284	-	-	1.170
Langlopend	694	188	1.253	1.251	-	3.386
Stand op 31 december	1.580	188	1.537	1.251	-	4.556
2012						
Stand op 1 januari	-	1.964	3.054	2.292	-	7.310
Aangewend	-	- 852	- 7	-	-	- 859
Afname / toename door discontering	-	-	52	117	-	169
Toevoeging	945	31	-	-	-	976
Vrijval	-	- 926	- 1.275	- 1.198	-	- 3.399
Stand op 31 december	945	217	1.824	1.211	-	4.197
Kortlopend	912	11	218	-	-	1.141
Langlopend	33	206	1.606	1.211	-	3.056
Stand op 31 december	945	217	1.824	1.211	-	4.197

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Reorganisatiekosten

De voorziening reorganisatiekosten betreft de kosten samenhangend met in gang gezette reorganisaties. De vorming van een reorganisatievoorziening vindt plaats op het moment dat een gedetailleerd plan tot aanpassing van de organisatie is geformaliseerd en de verwachting is gewekt dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd.

Milieu

De milieuvoorzieningen betreffen o.a. voorzieningen verband houdende met geconstateerde bodemverontreinigingen bij vestigingen van RSG. Deze voorzieningen zijn toereikend voor de inmiddels ontwikkelde of in uitvoering genomen plannen tot bodemsanering. Onder de milieuvoorzieningen is tevens een voorziening opgenomen voor de gevolgschade van asbestverontreiniging in een verkocht pand te Purmerend.

Door het Gerechtshof Amsterdam is inzake de milieuschade Purmerend bij vervroeging arrest gewezen. In deze uitspraak wordt de vertragingsschade aanzienlijk beperkt ten opzichte van een eerdere uitspraak. Op een aantal componenten na is deze schade reeds ten laste van de voorziening gebracht. De uitspraak heeft in 2012 geleid tot een vrijval van een deel van deze voorziening ten gunste van het resultaat.

Ontmanteling

Voor diverse diepdrukpersen van RSG geldt dat aan het einde van de levensduur ontmantelingskosten moeten worden gemaakt. RSG treft voor deze verplichting een voorziening ontmantelingskosten. Bij ingebruikname van het betreffende actief geldt onder IAS 16 dat de verplichting geheel dient te worden opgenomen tegen contante waarde en dient te worden bijgeteld bij de verkrijgingsprijs van het actief.

Door andere inzichten in de toekomstige ontwikkelingen van diepdruk op de locatie Etten-Leur is de noodzaak voor het aanhouden van de voorziening voor ontmantelingskosten komen te vervallen. De in het verleden getroffen voorziening is in 2012 vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

Disconteringsvoet

De gehanteerde disconteringsvoet voor alle voorzieningen bedraagt 3,8% (2012: 3,8%).

32. Rentedragende leningen en leaseverplichtingen

In het volgende overzicht wordt informatie verstrekt over de rentedragende leningen en leaseverplichtingen op 31 december 2013:

(bedragen x € 1.000)	binnen 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	meer dan 5 jaar	totaal
Vaste rente							
Leningen	7.250	-	-	-	-	-	7.250
Leaseverplichtingen	5.719	3.344	2.301	2.080	1.158	387	14.989
	12.969	3.344	2.301	2.080	1.158	387	22.239

Teneinde inzicht te geven in de andere liquiditeitsstromen verbonden aan de rentedragende leningen en leaseverplichtingen is onderstaande informatie opgenomen.

Renteverplichtingen	912	450	284	153	49	5	1.853
---------------------	-----	-----	-----	-----	----	---	-------

De gemiddelde effectieve rentevoet van de leningen die langer dan een jaar uitstaan bedraagt 3,68% (exclusief effect derivaten).

De financial lease verplichtingen betreffen voornamelijk overeenkomsten met betrekking tot de productie-apparatuur. De netto boekwaarde op 31 december 2013 van deze activa bedraagt € 18,9 mln. Aan het einde van de looptijd heeft RSG het recht om de activa te kopen tegen de in de overeenkomst vastgestelde waarde. Voor de gestelde zekerheden van de rentedragende leningen wordt verwezen naar toelichting 34: kredietinstellingen.

In het volgende overzicht wordt informatie verstrekt over de rentedragende leningen en leaseverplichtingen op 31 december 2012:

(bedragen x € 1.000)	binnen 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	meer dan 5 jaar	totaal
Vaste rente							
Leningen	11.000	-	-	-	-	-	11.000
Leaseverplichtingen	15.696	2.894	558	223	236	637	20.244
	26.696	2.894	558	223	236	637	31.244

Teneinde inzicht te geven in de andere liquiditeitsstromen verbonden aan de rentedragende leningen en leaseverplichtingen is onderstaande informatie opgenomen.

Renteverplichtingen	1.087	180	82	57	44	35	1.485
---------------------	-------	-----	----	----	----	----	-------

De gemiddelde effectieve rentevoet van de leningen die langer dan een jaar uitstaan bedraagt 4,93% (exclusief effect derivaten).

De financial lease verplichtingen betreffen voornamelijk overeenkomsten met betrekking tot de productie-apparatuur. De netto boekwaarde op 31 december 2012 van deze activa bedraagt € 23,1 mln. Aan het einde van de looptijd heeft RSG het recht om de activa te kopen tegen de in de overeenkomst vastgestelde waarde. Voor de gestelde zekerheden van de rentedragende leningen wordt verwezen naar toelichting 34: kredietinstellingen.

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Rentedragende lening

De kredietovereenkomst van ING Bank (pro resto € 7,25 mln) loopt tot 31 maart 2014 en is inmiddels verlengd tot 31 maart 2015. De lening zal worden afgelost met € 0,083 mln per maand. De bestaande solvabiliteitseis van 25% blijft gehandhaafd. De overige condities zijn conform de bestaande termijnenovereenkomst van 17 augustus 2010, aangevuld met een verpanding van de huuropbrengsten van de onroerend goedbeleggingen Utrecht en Heerhugowaard. De rente bedraagt 225 basispunten boven 3-maands Euribor-tarief.

33. Handelsschulden en overige verplichtingen

In het volgend overzicht wordt informatie verstrekt over de handelsschulden en overige verplichtingen:

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Handelsschulden	20.637	21.146
Vakantietegoeden en -toeslag	8.530	8.759
Salarissen en winstdeling	610	608
Overig	9.491	12.684
Stand op 31 december	39.268	43.197

Handelsschulden zijn niet rentedragend en hebben over het algemeen een betaaltermijn van 30 – 60 dagen.

34. Kredietinstellingen

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Factoring	28.770	28.435
Rekening-courant	7.876	10.016
Kredietinstellingen	36.646	38.451

Factoring

Op 18 januari 2010 heeft RSG met ABN AMRO Commercial Finance een factorovereenkomst gesloten. De overeenkomst heeft betrekking op een kredietfaciliteit in rekening-courant met een financiering tot ten hoogste 90% van de aan ABN AMRO Commercial Finance verpande vorderingen.

De op 31 januari 2012 verlengde factorovereenkomst met ABN AMRO Commercial Finance is op 20 maart 2013 herzien. De faciliteit in de herziene overeenkomst kent een maximum van € 35 mln. De overeenkomst heeft een looptijd tot 1 juli 2016.

De rente bedraagt 250 basispunten boven 1-maands Euribor-tarief vermeerderd met de ABN AMRO Bank markttoeslag, totaal met een minimum van 3,0%, te vermeerden met 0,25% risicopremie. De factorvergoeding bedraagt 0,035% met een minimum van € 120.000 per jaar. Aan dit krediet zijn dezelfde ratio's verbonden als aan het rekening-courant krediet bij ABN AMRO Bank.

Rekening-courant ABN AMRO Bank

Met ABN AMRO Bank is op 20 maart 2013 een overeenkomst getekend waarbij de kredietfaciliteit van € 11,875 mln is gecontinueerd. Vanaf 1 januari 2013 is deze faciliteit met 0,125 mln per kwartaal verminderd. De huidige kredietfaciliteit bedraagt € 11,5 mln. Aan dit krediet is een krediethypotheek van € 25 mln in hoofdsom verbonden, te vermeerderen met 40% voor rente en kosten. Het onroerend goed van Roto Smeets Deventer te Deventer, Roto Smeets Etten te Etten-Leur, Roto Smeets Weert te Weert en Senefelder Misset te Doetinchem zijn verbonden met deze lening. Daarnaast is er een 2e hypotheek gevestigd op het onroerend goed te Eindhoven, Heerhugowaard en Utrecht. Tevens is pandrecht verleend op aandelen van alle 100% dochtermaatschappijen gevestigd in Nederland. De surplusgarantie ten behoeve van ABN AMRO Lease zal tevens worden voortgezet en is aangevuld met een wederzijdse surplusgarantie ten behoeve van ABN Commercial Finance.

Voor deze faciliteit, alsmede de leaseverplichting bij ABN AMRO Lease, als de factoringovereenkomst bij ABN Commercial Finance, gelden de volgende belangrijkste convenanten:

- Minimale Solvabiliteitsratio's volgens de definitie financieringsconvenanten van 24,5% per 30 juni 2014 en 25,5% per ultimo 2014.
- Maximale Debt/EBITDA ratio van 3,5 en 3,25 per ultimo 2014
- Debt Service Coverage ratio van minimaal 1,1.
- Minimale cumulatieve EBITDA van € 6,3 mln per 30 juni, € 10,4 mln per 30 september en € 15,8 mln per ultimo 2014.
- Minimale kostenreductie van € 2,7 mln ten opzichte van 2013.
- Maximale Capex van € 6,3 mln in 2014.

De rentevergoeding bestaat uit een individuele toeslag van 345 basispunten vermeerderd met een ABN AMRO Bank markttoeslag boven 1-maands Euribor met een bereidstellingsprovisie van 1% per jaar over het gemiddelde niet opgenomen bedrag per kwartaal.

35. Financiële derivaten

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Renteswaps	130	287
Valutatermijncontracten	833	1.795
Stand op 31 december	963	2.082

Het financiële beleid van RSG is erop gericht op korte termijn de effecten van koers- en renteschommelingen op het resultaat te beperken en op lange termijn de marktwisselkoersen en -rentes te volgen. RSG maakt gebruik van financiële derivaten om de financiële risico's die verbonden zijn aan bedrijfsactiviteiten te beheersen, waarbij met financiële derivaten geen speculatieve posities worden ingenomen. De vennootschap maakt gebruik van diverse financiële instrumenten teneinde valuta- en renterisico's te beperken.

Renteswaps

Voor de afdekking van het renterisico van de financiering met variabele interest wordt gebruik gemaakt van renteswaps waarbij RSG zich verplicht om op vooraf overeengekomen momenten het verschil tussen 1-maands of 3-maands interbancaire en de overeengekomen rentetarieven te verrekenen. Voor de afdekking van het renterisico van de financiering met variabele interest zijn twee renteswaps van respectievelijk € 10,0 mln en € 7,25 mln afgesloten. De renteswap van € 10,0 mln is gebaseerd op een vaste rente van 0,94% op basis van 1-maands Euribor met als einddatum 1 oktober 2017. De renteswap van € 7,25 mln is gebaseerd op een vaste rente van 1,48% op basis van 3-maands Euribor met als einddatum 1 april 2014. Er wordt geen hedge-accounting toegepast.

Op 31 december zijn de afgesloten renteswaps als volgt te specificeren:

(bedragen x € 1.000)	2013	looptijd	1-maands interest	3-maands interest	marktwaarde 2013
	10.000	1 oktober 2017	0,94%		- 121
	7.250	1 april 2014		1,48%	- 9

(bedragen x € 1.000)	2012	looptijd	1-maands interest	3-maands interest	marktwaarde 2012
	10.000	1 oktober 2017	0,94%		- 234
	8.250	1 april 2013		1,48%	- 53

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Valutatermijncontracten

RSG dekte ultimo 2013 GBP 15,2 mln (2012: GBP 20,9 mln) van haar geschatte netto cashflow in GBP na 2013 af door middel van average rate valutatermijncontracten en average rate valutaopties, bij een gemiddelde pondenkoers over de vier kwartalen van 2013 van GBP 0,85 per euro. RSG dekte ultimo 2013 SEK 74,3 mln (2012: SEK 75,8 mln) van haar geschatte netto cashflow in SEK na 2013 af door middel van average rate valutatermijncontracten bij een gemiddelde SEK-koers over de vier kwartalen van 2013 van SEK 8,65 per euro. Op deze afdekkingen wordt cash flow hedge accounting toegepast. In 2013 is het opgenomen bedrag in de bedrijfsopbrengsten van de betrokken segmenten overeenkomstig de realisatie van de verwachte kasstromen als gevolg van deze afdekkingen nihil (2012: nihil).

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
EUR / GBP contracten	- 773	- 1.750
EUR / SEK contracten	- 60	- 45
	- 833	- 1.795

valuta (bedragen x 1.000)	vervaltermijn	verkoop na 31-12-2013	verkoop na 31-12-2012	marktwaaarde 2013 (x € 1.000)	marktwaaarde 2012 (x € 1.000)
GBP	2013		6.760		- 583
	2014	7.483	6.450	- 334	- 532
	2015	6.170	6.170	- 356	- 511
	2016	1.500	1.500	- 83	- 124
		15.153	20.880	- 773	- 1.750
SEK	2013		75.800		- 45
	2014	71.400		- 62	
	2015	2.900		2	
		74.300	75.800	60	- 45

36. Resultaat per aandeel

Het resultaat per aandeel is berekend over het resultaat na belastingen, toe te rekenen aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij, te delen door het gewogen gemiddeld aantal gewone uitstaande aandelen gedurende het jaar.

In het volgende overzicht worden de gegevens inzake het resultaat na belastingen en aandelen vermeld die zijn gebruikt in de berekeningen van het resultaat per aandeel:

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Resultaat na belastingen uit voortgezette activiteiten toe te rekenen aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij	- 4.100	- 29.190
Resultaat toe te rekenen aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij	- 4.100	- 29.190
Gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen voor resultaat per aandeel	3.290.275	3.290.275

Het gemiddeld aantal gewone aandelen tussen de verslagdatum en de datum waarop deze jaarrekening is opgesteld is onveranderd.

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

37. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Investeringsverplichting

Per balansdatum zijn investeringsverplichtingen aangegaan tot een bedrag van € 0,1 mln (2012: € 0,4 mln).

Huur en operationele leaseverplichting

Langlopende verplichtingen uit hoofde van huurcontracten zijn aangegaan voor een bedrag van € 2,2 mln (2012: € 1,9 mln). In de winst- en verliesrekening zijn onder de overige bedrijfskosten € 1,1 mln (2012: € 1,3 mln) aan huurbetalingen verwerkt.

Langlopende verplichtingen uit hoofde van operationele leaseovereenkomsten zijn aangegaan voor een bedrag van € 2,0 mln (2012: € 2,4 mln).

Van de operationele leaseovereenkomsten heeft € 1,0 mln een looptijd korter dan 1 jaar, € 1,0 mln een looptijd tussen de 1 en 5 jaar en heeft geen van de operationele leaseovereenkomsten een looptijd langer dan 5 jaar.

In de winst- en verliesrekening zijn onder overige bedrijfskosten € 1,7 mln (2012: € 1,8 mln) aan operationele leasebetalingen verwerkt.

De huurverplichtingen hebben betrekking op bedrijfspanden, de operationele leaseovereenkomsten het wagenpark.

Bankgaranties

Per balansdatum bedragen de uitstaande bankgaranties € 0,4 mln (2012: € 0,4 mln).

Aansprakelijkheidsstelling ex art. 403 BW

De vennootschap heeft zich op grond van artikel 403 lid 1f BW 2 hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de uit rechtshandelingen voortvloeiende schulden van alle binnenlandse 100% groepsmaatschappijen, exclusief vdbj_.

De aansprakelijkheidsverklaringen zijn ter inzage gelegd ten kantore van het Handelsregister waar de rechtspersoon, waarvoor de aansprakelijkheidsstelling is geschied, statutair is gevestigd.

Europees Globaliseringsfonds (EGF)

Sociale partners uit de Grafimedia en de uitgeverijbranche hebben in 2009 een aanvraag ingediend bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om in aanmerking te komen voor subsidie vanuit het Europees Globaliseringsfonds. Dit fonds ondersteunt initiatieven om ontslagen medewerkers weer zo snel mogelijk naar ander werk te begeleiden. Hiertoe is onder andere op bedrijfstakniveau het Mobiliteitscentrum C3 opgericht. Ten behoeve van deze aanvraag is een convenant tussen de aanvragers en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid afgesloten. De aanvraag is inmiddels goedgekeurd door de Europese Commissie. De hoogte van de te ontvangen subsidie is afhankelijk van de werkelijke subsidiabele kosten. Ultimo 2013 is reeds € 1,2 mln aan EGF vooruit ontvangen. Tot en met 2013 is € 1,2 mln aan EGF opgenomen (2012 € 1,2 mln) in het resultaat. Het maximale subsidiebedrag bedraagt € 1,2 mln.

38. Doelstellingen en beleid inzake beheer van financiële risico's

De belangrijkste financiële instrumenten (buiten derivaten) van RSG omvatten handelsvorderingen, rentedragende leningen en kredieten, financiële leaseovereenkomsten en handelsschulden. Behoudens de financiële derivaten zijn alle posten te kwalificeren als leningen en vorderingen die worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs.

RSG maakt tevens gebruik van financiële derivaten, waarbij het voornamelijk om renteswaps en valutatermijncontracten gaat. Het doel is de door RSG gelopen rente- en valutarisico's met betrekking tot haar bedrijfsactiviteiten en financieringsbronnen te beheersen. RSG handelt niet in financiële instrumenten. De belangrijkste risico's die voortvloeien uit de financiële instrumenten van RSG zijn rente-, liquiditeits-, valuta- en kredietrisico's. De Raad van Bestuur beoordeelt en geeft haar goedkeuring aan het beleid voor de beheersing van deze risico's (zie de volgende samenvatting).

Kapitaalbeheer

Doelstelling van het concern is het om een sterke financiële positie te behouden en daardoor aandeelhouderswaarde te creëren. Op concernniveau wordt een margedoelstelling van EBITDA / TW van minimaal 20% nagestreefd met een return on capital employed van 8%. Dit bij een minimale solvabiliteit van 30%, een schuld/ EBITDA ratio van maximaal 3 en EBITDA / rentelasten ratio van minimaal 4,75. De vennootschap focust zich hierbij op free cashflow met een gedisciplineerd investeringsbeleid voor de langere termijn en strikte bewaking van kosten en werkkapitaal. In het huidige economische klimaat is een solide financiële balanspositie cruciaal voor het vertrouwen van klanten, leveranciers, aandeelhouders en werknemers.

Marktrisico

Het marktrisico heeft betrekking op het stijgen van de grondstofprijzen. Grondstoffen beslaan historisch meer dan 50% van de omzet. Het is dan ook evident dat het bedrijfsproces sterk afhankelijk is van beschikbaarheid en prijsontwikkeling van deze grondstoffen. In veel van deze grondstoffen (papier, inkt) speelt de energieprijs een belangrijke rol, dit naast de eigen afhankelijkheid van beschikbaarheid en prijs van energie. Bewegingen op de energie- en grondstoffenmarkt hebben dan ook een direct effect op de marge van de bedrijfstak. Hogere kosten voor grond- en hulpstoffen zorgen voor hogere operationele kosten die in deze markt met hoge prijsdruk vaak niet doorberekend kunnen worden aan klanten.

RSG maakt centrale afspraken met alle leveranciers van grondstoffen en energie. Indien een of meer van de leveranciers van het bedrijf contracten beëindigen of de prijzen zodanig verhogen dat RSG besluit tot beëindiging van de contracten, kan het bedrijf worden gedwongen naar andere leveranciers te zoeken. Dit kan leiden tot hogere kosten en lagere inkomsten en kan bijgevolg

een negatieve impact op de financiële positie van RSG hebben. Bij een verlaging c.q. verhoging van de grondstofprijzen met 1% en alle overige variabelen constant gehouden, zou het resultaat over het jaar, na belastingen, € 1,1 mln hoger/lager zijn geweest (2012: € 1,1 mln hoger/lager).

Renterisico

Het beleid van RSG is de rentelasten te beheersen door een combinatie van schulden met vaste en variabele rentepercentages. RSG heeft zich ten doel gesteld 40 tot 60% van haar leningen tegen vaste rentetarieven aan te houden. Om deze combinatie kosteneffectief te beheersen, sluit RSG renteswaps af, waarbij RSG zich verplicht om op vooraf overeengekomen momenten het verschil tussen de vaste en variabele rentetarieven, berekend op basis van een overeengekomen fictieve hoofdsom, om te wisselen.

Het door RSG gelopen risico door fluctuaties in de markttrentes heeft voornamelijk betrekking op de langlopende verplichtingen van RSG met een variabele rente.

RSG heeft door middel van twee renteswaps € 17,25 mln aan variabele schulden omgezet in een vast rentepercentage. € 10 mln met een rentepercentage van 0,94% met als einddatum 1 oktober 2017 en € 7,25 mln met een rentepercentage van 1,48% met als einddatum 1 april 2014.

Indien in 2013 het Euribor rentepercentage 100 basispunten hoger/lager was geweest en alle overige variabelen constant waren gehouden, zou het resultaat over het jaar na belastingen (inclusief de afdekkingsinstrumenten) € 0,17 mln hoger/lager zijn geweest (2012: € 0,18 mln hoger/lager).

Liquiditeitsrisico

De primaire doelstelling van liquiditeitsbeheer is ervoor te zorgen dat er altijd en overal voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om RSG in staat te stellen om haar betalingsverplichtingen te voldoen. De op 31 januari 2012 verlengde factorovereenkomst met ABN AMRO Commercial Finance is op 20 maart 2013 herzien. De herziene overeenkomst heeft betrekking op een kredietfaciliteit met een maximum van € 35 mln in rekening-courant met een financiering tot ten hoogste 90% van de aan ABN AMRO Commercial Finance verpande vorderingen. De overeenkomst heeft een looptijd tot 1 juli 2016.

RSG heeft met ABN AMRO Bank en ING Bank overleg gevoerd inzake de kredietfaciliteiten. Dit heeft geresulteerd in een verlenging van de kredietfaciliteiten van ABN AMRO Bank op basis van aanvullende zekerheden en aangepaste ratio's. De kredietfaciliteit van ING Bank is geherfinancierd voor de duur van één jaar. Hierdoor is de financiering voor het komende jaar verzekerd. Voor een nader overzicht van de rentedragende leningen en leaseverplichtingen gerangschikt op basis van het einde van de looptijd wordt verwezen naar toelichting 32. Voor een nader overzicht van de derivaten wordt verwezen naar toelichting 35. Voor de kortlopende vorderingen en schulden is sprake van een reguliere vervalkalender binnen 60 dagen.

Valutarisico

RSG loopt valutarisico's op transacties. Deze risico's worden gelopen op verkopen of aankopen die door bedrijfsonderdelen in een andere dan de functionele valuta worden verricht.

Ongeveer 20% van de verkopen van RSG luiden in een andere valuta dan de functionele valuta van het bedrijfsonderdeel dat de verkopen verricht, terwijl bijna 95% van de kosten in de functionele valuta van het bedrijfsonderdeel luiden. RSG verplicht alle bedrijfsonderdelen om valutatermijncontracten te gebruiken voor de eliminering van de valutarisico's op individuele transacties van meer dan € 0,1 mln, waarvan de betaling meer dan één maand nadat RSG een verplichting of vordering is aangegaan voor de verkoop of aankoop, wordt verwacht. De valutatermijncontracten dienen in dezelfde valuta te luiden als de onderliggende transactie. Het beleid van RSG is geen valutatermijncontracten af te sluiten totdat een verplichting is ontstaan. RSG onderhandelt over de voorwaarden van de afdekkingsderivaten zodat zij in overeenstemming zijn met de afgedekte post om de effectiviteit van de afdekking te maximaliseren.

Als de euro in 2013 met 10% was gedaald/gestegen ten opzichte van de Britse pond/Zweedse kroon en alle overige variabelen constant waren gebleven zou het resultaat impact minimaal zijn gezien de afdekking.

De stijging en daling van de euro per 31 december 2013 ten opzichte van de Hongaarse forint met 10% zou het vermogen € 0,1 mln verhogen/verlagen (2012: € 0,1 mln).

Kredietrisico

Het kredietrisico heeft betrekking op het niet nakomen van een verplichting door een tegenpartij. Het gaat hierbij om zowel feitelijke betalingsachterstanden als negatieve waardeveranderingen door de toegenomen waarschijnlijkheid van betalingsachterstanden. RSG kent procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of op elke markt te beperken. Deze procedures en de spreiding over een veelheid van afnemers beperken de blootstelling van RSG aan kredietrisico's.

RSG beperkt het kredietrisico door gebruik te maken van kredietlimieten per debiteur, per financiële instelling en door uitsluitend zaken te doen met financiële instellingen met een hoge kredietwaardigheid. Op balansdatum waren er geen significante concentraties van kredietrisico.

Met betrekking tot treasury-activiteiten wordt erop toegezien dat financiële transacties uitsluitend worden afgesloten met partijen die volgens Moody's een kredietrating hebben van P1 (voor kortetermijninstrumenten) of A3 (voor langetermijninstrumenten). Op businessgroepniveau worden de uitstaande vorderingen voortdurend bewaakt door het management van de bedrijfsonderdelen, vooral door indeling naar ouderdom (zie toelichting 24). Daarbij wordt adequaat rekening gehouden met de onderkende kredietrisico's. Het is dan ook niet waarschijnlijk dat er significante verliezen zullen ontstaan met betrekking tot vorderingen waarmee geen rekening is gehouden. Het maximale kredietrisico waaraan RSG onderhevig is komt overeen met de boekwaarde van de in de

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

balans opgenomen financiële activa, inclusief afgeleide financiële instrumenten met een positieve marktwaarde. Op de verslagdatum waren er geen significante overeenkomsten of financiële instrumenten beschikbaar die het maximale kredietrisico waaraan de onderneming onderhevig is zouden verminderen. Over het geheel gezien bestaat de maximale blootstelling aan kredietrisico uit de boekwaarde van financiële activa, inclusief financiële derivaten, op de balans.

In de tabel wordt het maximale kredietrisico weergegeven:

	2013	2012
Financiële vaste activa	10	9
Handelsvorderingen	41.733	49.443
Overige vorderingen	8.486	9.930
Geldmiddelen	435	628
	50.664	60.010

Reële waarde

De reële waarde van de financiële activa en passiva wijkt nagenoeg niet af van de boekwaarde.

Reële waarde van financiële instrumenten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de boekwaarde en de geschatte reële waarde van financiële instrumenten:

	boekwaarde op 31-12-2013	reële waarde op 31-12-2013	boekwaarde op 31-12-2012	reële waarde op 31-12-2012
Activa				
Financiële vaste activa	10	10	9	9
Handelsvorderingen	41.733	41.733	49.443	49.443
Overige vorderingen	8.486	8.486	9.930	9.930
Liquide middelen	435	435	628	628
Verplichtingen				
Rentedragende leningen/leaseverplichtingen	22.239	22.239	31.244	31.244
Kredietinstellingen	36.646	36.646	38.451	38.451
Handelsschulden en overige verplichtingen	39.268	39.268	43.197	43.197
Financiële derivaten	963	963	2.082	2.082

In onderstaande tabel wordt de reële waarde hiërarchie van de activa en verplichtingen van RSG weergegeven:

Kwantitatieve toelichting reële waarde hiërarchie voor activa per 31 december 2013:

Waardering tegen reële waarde op basis van:

	Waarderingsdatum	Totaal	Genoteerde prijzen op actieve markten (niveau 1)	Belangrijkste waarneembare inputs (niveau 2)	Belangrijke niet waarneem- bare inputs (niveau 3)
Activa					
Vastgoedbeleggingen	31 december 2013	11.570			11.570
Financiële vaste activa	31 december 2013	10		10	
Handelsvorderingen	31 december 2013	41.733		41.733	
Overige vorderingen	31 december 2013	8.486		8.486	
Verplichtingen					
Rentedragende leningen/leaseverplichtingen	31 december 2013	22.239		22.239	
Kredietinstellingen	31 december 2013	36.646		36.646	
Handelsschulden en overige verplichtingen	31 december 2013	39.268		39.268	
Financiële derivaten	31 december 2013	963		963	

De reële waarde van financiële instrumenten wordt bepaald op basis van de volgende methoden en uitgangspunten: Liquide middelen, kortlopende beleggingen, kortlopende vorderingen, kortlopende leningen en overige kortlopende financiële verplichtingen worden opgenomen tegen hun boekwaarde. Deze instrumenten benaderen de reële waarde.

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

39. Informatie over verbonden partijen

De geconsolideerde jaarrekening bevat de jaarrekening van Roto Smeets Group en de hieronder ressorterende vennootschappen:

situatie per 31 december	statutaire vestigingsplaats	land van vestiging	% belang 2013	% belang 2012
Roto Smeets Group BV	Deventer	Nederland	100	100
Verkoopkantoren				
Roto Smeets BV	Amsterdam	Nederland	100	100
Hieronder ressorterende vennootschappen:				
Roto Smeets Belgium NV/SA	Brussel	België	100	100
Roto Smeets Denmark A/S	Kopenhagen	Denemarken	100	100
Roto Smeets Deutschland GmbH	Bielefeld	Duitsland	100	100
Media Extra NV	Brussel	België	100	100
Roto Smeets France SA	Parijs	Frankrijk	100	100
Roto Smeets Ltd.	Sawbridgeworth	Verenigd Koninkrijk	100	100
Roto Smeets Sweden AB	Täby	Zweden	100	100
Print Productions				
Roto Smeets Deventer BV	Deventer	Nederland	100	100
Rotopack BV	Deventer	Nederland	100	100
Roto Smeets Etten BV	Etten Leur	Nederland	100	100
Roto Smeets Weert BV	Weert	Nederland	100	100
Senefelder Group BV	Doetinchem	Nederland	100	100
Senefelder Misset BV	Doetinchem	Nederland	100	100
Periodieken Services Holland BV	Arnhem	Nederland	100	100
NextGen Publishers BV**	Vlaardingen	Nederland	100	-
Roto Smeets Grafiservices BV	Utrecht	Nederland	100	100
Roto Smeets Grafische Nabewerking BV	Eindhoven	Nederland	100	100
De Wit Grafische Projecten BV	Eindhoven	Nederland	100	100
Roto Smeets Services BV	Hilversum	Nederland	100	100
Antok Nyomdaipari Kft.	Celldomök	Hongarije	100	100

** Bedrijfsnaam PlantijnCasparie Vlaardingen is gewijzigd in NextGen Publishers BV en verhangen onder Senefelder Group BV.

situatie per 31 december	statutaire vestigingsplaats	land van vestiging	% belang 2013	% belang 2012
--------------------------	-----------------------------	--------------------	---------------	---------------

Marketing Communications

MPG Holding BV	Amstelveen	Nederland	100	100
Hieronder ressorterende vennootschappen:				
MediaPartners Group BV	Amstelveen	Nederland	100	100
vdbj_ Communicatie Groep BV	Bloemendaal	Nederland	100	100
Stamp BVBA*	Brussel	België	-	100
Draft Artwork & Designhouse NV	Curaçao	Nederland	100	100
Leads to Loyals BV	Capelle ad IJssel	Nederland	100	100

* activiteiten verkocht per 1 februari 2013, geliquideerd per 23 december 2013.

Overige vennootschappen

Roto Smeets Prepress BV	Hilversum	Nederland	100	100
Roto Smeets De Boer Personeels BV	Hilversum	Nederland	100	100
Multi Media Centrum BV	Hilversum	Nederland	100	100
Business Media BV	Utrecht	Nederland	40	40
Roto Smeets De Boer Beheer BV	Hilversum	Nederland	100	100
Hieronder ressorterende vennootschappen:				
Henkes Senefelder BV	Purmerend	Nederland	100	100
PlantijnCasparie Heerhugowaard BV	Heerhugowaard	Nederland	100	100
PlantijnCasparie Vlaardingen BV**	Vlaardingen	Nederland	-	100
PlantijnCasparie Breda BV	Breda	Nederland	100	100

Jaarrekening - Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Als verbonden partijen van Roto Smeets Group NV worden naast de deelnemingen met invloed van betekenis aangemerkt de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van Roto Smeets Group NV.

In het verslagjaar hebben geen transacties plaatsgevonden tussen de Raad van Bestuur, Raad van Commissarissen en Roto Smeets Group NV anders dan voortvloeiend uit arbeidsovereenkomst en opgenomen onder toelichting 40.

40. Remuneratie bestuurders en commissarissen

Raad van Bestuur (bedragen x € 1)	vast periodiek	pensioen verplichtingen	overig 2013	vast periodiek	pensioen verplichtingen	overig 2012
J.A. de Haas	392.190	44.010	173.745	361.937 ¹⁾	38.316	176.525
	392.190	44.010	173.745	361.937	38.316	176.525

¹⁾ Remuneratie bestaat 11 maanden i.v.m. indiensttreding per 30 januari 2012.

In bovenstaande optelling zijn de kosten van de crisisheffing voor J.A. de Haas niet begrepen. Deze bedraagt in 2013 € 61.656 (2012 € 26.490).

Naast voormelde remuneratie zijn 'phantom shares' toegekend aan de Raad van Bestuur.

De volgende tabel toont het aantal 'phantom shares' dat is toegekend:

Verloopoverzicht phantom shares	uitstaand op 1 januari	in boekjaar toegekend	in boekjaar vervallen	uitstaand op 31 december	toekennings- datum	looptijd	waarde op 31 december
J.A. de Haas	25.000	25.000	-	50.000	30 januari 2012	4 jaar	-
	25.000	25.000	-	50.000			-

Per 31 december 2013 bedraagt de verplichting uit hoofde van 'phantom shares' nihil (2012: nihil). In 2013 is uit hoofde van de 'Phantom optierechtenovereenkomst RSG' geen bedrag in de winst- en verliesrekening opgenomen. Voor de 'Phantom optierechtenovereenkomst RSG' wordt verwezen naar het remuneratiebeleid in het jaarverslag.

In de uitoefenperiode heeft de participant het recht op betaling van een cashbedrag ter grootte van de slotkoers van het aandeel op de beurs van Euronext Amsterdam op de uitoefendatum minus de uitoefenprijs (€ 12,00). Indien enig jaar een vorm van dividend wordt uitgekeerd door RSG, treden partijen in overleg over de waarde van de Phantom optierechten.

Raad van Commissarissen (bedragen x € 1)	vaste beloning	onkosten- vergoeding 2013	vaste beloning	onkosten- vergoeding 2012
H.C.A. Groenen	25.200	2.000	25.200	2.000
H.C.P. Noten	25.200	2.000	25.200	2.000
R. Blom	32.000	4.000	32.000	4.000
J.H.M. Rijper	25.200	2.000	25.200	2.000
	107.600	10.000	107.600	10.000

41. Uitgekeerd en voorgesteld dividend

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Vastgesteld en uitgekeerd gedurende het boekjaar		
Dividend op gewone aandelen voor 2012 € -,- (2011: € -,-)	-	-
Voorgesteld ter goedkeuring aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders		
Dividend op gewone aandelen voor 2013 € -,- (2012: € -,-)	-	-

Jaarrekening - Vennootschappelijke jaarrekening

Algemeen

De vennootschappelijke jaarrekening is opgesteld op basis van Titel 9 van Boek 2 BW, waarbij gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid ingevolge artikel 2:362 lid 8 BW om de IFRS-grondslagen toe te passen zoals deze in de geconsolideerde jaarrekening worden toegepast.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Voor de grondslagen van waardering en resultaatbepaling wordt verwezen naar de grondslagen zoals die in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen en zoals deze eveneens gelden voor de vennootschappelijke jaarrekening, tenzij anders vermeld.

Deelnemingen

De deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde.

De verslagdata van de groepsmaatschappijen zijn gelijk en de grondslagen voor financiële verslaggeving zijn in overeenstemming met die van RSG voor soortgelijke transacties en gebeurtenissen in vergelijkbare omstandigheden.

Jaarrekening - Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Resultaat deelnemingen (na belastingen)	- 4.100	- 29.190
Nettoresultaat	- 4.100	- 29.190

Jaarrekening - Vennootschappelijke balans per 31 december 2013

(bedragen x € 1.000) Toel. 2013 2012

ACTIVA

Financiële vaste activa

Deelneming Roto Smeets Group BV	1	72.171	75.660
Uitgestelde belastingvordering		11.384	13.510
		83.555	89.170

Totaal activa 83.555 89.170

(bedragen x € 1.000)

Toel.

2013

2012

PASSIVA

Eigen vermogen

Geplaatst aandelenkapitaal	2	16.451	16.451
Agio	3	12.833	12.833
Herwaarderingsreserve	4	3.164	3.708
Ingehouden winst en overige reserves	5	16.387	19.332
		48.835	52.324

Kortlopende verplichtingen

Schuld Roto Smeets Group BV		23.148	23.148
Overige schulden		11.572	13.698
		34.720	36.846

Totaal passiva

83.555

89.170

Jaarrekening - Vennootschappelijk overzicht van mutaties in het eigen vermogen per 31 december 2013

(bedragen x € 1.000)	geplaatst kapitaal	agio	herwaarderings- reserve	ingehouden winst	overige reserves	totaal
Stand op 1 januari 2013	16.451	12.833	3.708	21.514	- 2.182	52.324
Koersresultaat deelnemingen	-	-	-	-	- 59	- 59
Mutatie waardering valutatermijncontracten	-	-	-	-	670	670
Herwaardering	-	-	-	-	-	-
Totale baten en lasten over het boekjaar direct opgenomen in het vermogen	-	-	-	-	611	611
Resultaat over het boekjaar	-	-	- 544	- 3.556	-	- 4.100
Totaal gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten na belastingen	-	-	- 544	- 3.556	611	- 3.489
Uitgekeerd dividend	-	-	-	-	-	-
	-	-	- 544	- 3.556	611	- 3.489
Stand op 31 december 2013	16.451	12.833	3.164	17.958	- 1.571	48.835

Jaarrekening - Vennootschappelijk overzicht van mutaties in het eigen vermogen per 31 december 2012

(bedragen x € 1.000)	geplaatst kapitaal	agio	herwaarderings- reserve	ingehouden winst	overige reserves	totaal
Stand op 1 januari 2012	16.451	12.833	3.708	50.704	- 2.338	81.358
Koersresultaat deelnemingen	-	-	-	-	- 30	- 30
Mutatie waardering valutatermijncontracten	-	-	-	-	186	186
Herwaardering	-	-	-	-	-	-
Totale baten en lasten over het boekjaar direct opgenomen in het vermogen	-	-	-	-	156	156
Resultaat over het boekjaar	-	-	-	- 29.190	-	- 29.190
Totaal gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten na belastingen	-	-	-	- 29.190	156	- 29.034
Uitgekeerd dividend	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	- 29.190	156	- 29.034
Stand op 31 december 2012	16.451	12.833	3.708	21.514	- 2.182	52.324

Jaarrekening - Toelichting op de vennootschappelijke balans

1. Financiële vaste activa

Groepsmaatschappijen

Wijziging in het aandeel van de vennootschap in groepsmaatschappijen:

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	75.660	104.694
Resultaat groepsmaatschappijen	- 4.100	- 29.190
Koersresultaat deelnemingen	- 59	- 30
Mutatie waardering valutatermijncontracten	670	186
Herwaardering	-	-
Stand op 31 december	72.171	75.660

Eigen vermogen

Maatschappelijk kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 75 mln en is verdeeld in 7.500.000 gewone aandelen en 7.500.000 preferente aandelen, elk € 5 groot.

2. Geplaatst aandelenkapitaal

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	16.451	16.451
Mutaties	-	-
Stand op 31 december	16.451	16.451

Het aandelenkapitaal betreft geplaatste en volgestorte aandelen, te weten 3.290.275 aandelen à € 5 nominaal.

3. Agio

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	12.833	12.833
Mutaties	-	-
Stand op 31 december	12.833	12.833

Deze agio is fiscaal te beschouwen als gestort kapitaal.

4. Herwaarderingsreserve

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	3.708	3.708
Herwaardering	- 725	-
Belasting op herwaardering	181	-
Stand op 31 december	3.164	3.708

De herwaarderingsreserve betreft de herwaardering van vastgoedbeleggingen.

5. Ingehouden winst en overige reserves

(bedragen x € 1.000)	2013	2012
Stand op 1 januari	19.332	48.366
Resultaat boekjaar	- 3.556	- 29.190
Mutatie waardering valutatermijncontracten	670	186
Koersresultaat deelnemingen	- 59	- 30
Stand op 31 december	16.387	19.332

(bedragen x € 1.000)	ingehouden winst	valuta omrekenings-reserve	reserve niet gerealiseerd resultaat	totaal
2013				
Stand op 1 januari	21.514	- 836	- 1.346	19.332
Koersresultaat deelnemingen	-	- 59	-	- 59
Resultaat boekjaar	- 3.556	-	-	- 3.556
Mutatie waardering valutatermijncontracten	-	-	670	670
Stand op 31 december	17.958	- 895	- 676	16.387
2012				
Stand op 1 januari	50.704	- 806	- 1.532	48.366
Koersresultaat deelnemingen	-	- 30	-	- 30
Resultaat boekjaar	- 29.190	-	-	- 29.190
Mutatie waardering valutatermijncontracten	-	-	186	186
Stand op 31 december	21.514	- 836	- 1.346	19.332

6. Dividend

Verwezen wordt naar de paragraaf Dividendbeleid in het verslag van de Raad van Bestuur op pagina 17.

7. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voor de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen wordt verwezen naar noot 37 van de geconsolideerde jaarrekening.

8. Remuneratie bestuurders en commissarissen

Voor de remuneratie van bestuurders en commissarissen wordt verwezen naar noot 40 van de geconsolideerde jaarrekening.

9. Aantal werknemers

De vennootschap had zowel in 2012 als 2013 geen werknemers in dienst.

10. Honoraria dienstverlening externe accountant

De in het boekjaar ten laste van de vennootschap in rekening gebrachte honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening bedragen € 400.000 (2012: € 385.000). Inzake andere controle-opdrachten is een bedrag van € 5.675 (2012: € 8.386) in rekening gebracht. De andere niet controlediensten over 2013 bedroegen nihil (2012: nihil).

Overige gegevens - Statutaire bepaling inzake de winstbestemming

1. De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts winstuitkeringen doen voorzover haar eigen vermogen groter is dan het bedrag van het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.
2. Uit de winst voorzover die mag worden uitgekeerd wordt allereerst op de preferente aandelen op jaarbasis uitgekeerd het hierna te noemen percentage van het verplicht op die aandelen gestorte bedrag. Het hiervoor bedoelde percentage is gelijk aan de door de Europese Centrale Bank vastgestelde herfinancieringsrente – gewogen naar het aantal dagen waarvoor dit percentage gold – gedurende het boekjaar waarover de uitkering geschiedt, verhoogd met twee en een kwart procent (2,25%). Op de preferente aandelen geschieden geen verdere winstuitkeringen.
3. De Raad van Bestuur is bevoegd met voorafgaande goedkeuring van de Raad van Commissarissen de na toepassing van het vorige lid resterende winst geheel of gedeeltelijk te reserveren.
4. De na reservering als bedoeld in het vorige lid eventueel resterende winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
5. Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
6. Voorzover de Algemene Vergadering van Aandeelhouders niet besluit tot uitkering van winst over enig boekjaar, wordt die winst bij de reserves gevoegd.
7. De Raad van Bestuur kan, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, tussentijds besluiten tot het doen van een uitkering indien aan het vereiste van lid 1 van dit artikel is voldaan en daarvan blijkt uit een tussentijdse vermogensopstelling, als genoemd in artikel 2:105, lid 4 Burgerlijk Wetboek, welke vermogensopstelling moet worden gedeponereerd ten kantore van het handelsregister binnen acht dagen na de dag waarop het besluit tot uitkering wordt bekend gemaakt. Op de uitbetaling van een uitkering tussentijds is het bepaalde in lid 9 van dit artikel van overeenkomstige toepassing.
8. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders kan uitsluitend op grond van een door de Raad van Commissarissen goedgekeurd voorstel van de Raad van Bestuur besluiten tot winstuitkering ten laste van een voor uitkering vatbare reserve.
9. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders kan op grond van een door de Raad van Commissarissen goedgekeurd voorstel van de Raad van Bestuur besluiten tot uitkeringen in aandelen en/of certificaten van aandelen van de vennootschap, zulks onverminderd het in artikel 4 van de statuten van de vennootschap bepaalde.
10. Betaalbaarstelling van uitkeringen vindt plaats veertien dagen na de vaststelling daarvan, tenzij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders anders bepaalt, ter plaatse en ten tijde door de Raad van Bestuur te bepalen.
11. De vordering van de aandeelhouders vervalt ten behoeve van de vennootschap door het verstrijken van een termijn van vijf jaren, sedert de tweede dag waarop zij opeisbaar is geworden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Roto Smeets Group NV

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2013 van Roto Smeets Group NV te Deventer gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de vennootschappelijke jaarrekening. De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten, de geconsolideerde balans per 31 december 2013, het overzicht van mutaties in het eigen vermogen en kasstroomoverzicht over 2013 en de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen. De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit de vennootschappelijk balans per 31 december 2013, de vennootschappelijke winst-en verliesrekening over 2013, het overzicht van mutaties in het eigen vermogen en de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de geconsolideerde jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Roto Smeets Group NV per 31 december 2013 en van het resultaat en de kasstromen over 2013 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW.

Oordeel betreffende de vennootschappelijke jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de vennootschappelijke jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Roto Smeets Group NV per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Benadrukking van aangelegenheden

Wij vestigen de aandacht op pagina 55 in de toelichting van de jaarrekening waarin wordt ingegaan op de continuïteitsveronderstelling van Roto Smeets Group NV. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 20 maart 2014
Ernst & Young Accountants LLP
w.g. mr drs G.A. Arnold RA

Roto Smeets Group

Het jaarverslag over de periode van 1 januari 2013 tot en met 31 december 2013 heeft betrekking op alle tot het concern behorende werkmaatschappijen. De situatie op 20 maart 2014 is als volgt:

Roto Smeets Group N.V.

Print Productions

Verkoopkantoren

Roto Smeets BV, Deventer
Roto Smeets Belgium NV/SA, Brussel
Roto Smeets Denmark A/S, Kopenhagen
Roto Smeets Deutschland GmbH, Bielefeld
Roto Smeets France SA, Parijs
Roto Smeets Ltd., Sawbridgeworth
Roto Smeets Sweden AB, Täby

Rotatiedrukkerijen

Roto Smeets Deventer B.V., Deventer
Roto Smeets Etten B.V., Etten-Leur
Roto Smeets Weert B.V., Weert
Senefelder Misset B.V., Doetinchem
Antok Nyomdaipari KFT, Celldömök, Hongarije

Vellendrukkerijen

Roto Smeets Grafiservices B.V., Eindhoven, Utrecht

Grafische en overige diensten

Periodieken Service Holland B.V.
Handelsnamen PSH Media Sales / Hoogte 80
strategische media, Arnhem
NextGen Publishers, Doetinchem
Roto Smeets Grafische Nabewerking B.V., Eindhoven
Handelsnaam De Wit Binders

Marketing Communications

MediaPartners Group B.V., Amstelveen
vdbj_ Communicatie Groep B.V., Amstelveen
Leads to Loyals B.V., Capelle a/d IJssel

Minderheidsdeelneming

Business Media B.V. (40%), Ede

Roto Smeets Group N.V.

Hunneperkade 4
7418 BT Deventer
Postbus 822
7400 AV Deventer
Telefoon: 0570 - 69 49 00
Fax: 0570 - 69 41 00
E-mail: info@rotosmeetsgroup.com
Site: www.rotosmeetsgroup.nl
KvK: ingeschreven in het Handelsregister
te Deventer onder nr. 32017953

Illustraties

Vincent Jansen, Hilversum

Infographic pag 8-9

Loenhout Art + Design, Hollandsche Rading

Ontwerp, realisatie en druk

Roto Smeets Grafiservices B.V.

Papier

Voor de jaarverslaggeving over 2013 heeft Roto Smeets Group gekozen voor Cocoon Silk van Arjowiggins. Het is een 100% post-consumer gerecycleerd, FSC® gecertificeerd, machine-gestroken papier. Cocoon kenmerkt zich door een opvallend hoge witheid en staat voor een verantwoorde papierkeuze. Het papier is bekroond met het EU ecolabel N° FR/011/003.

Niets uit dit verslag mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Roto Smeets Group NV.

In het geval van eventuele tegenstrijdigheden tussen de Nederlandse en de Engelse versie van het jaarverslag en de jaarrekening is de Nederlandstalige versie leidend.

